

Het Bijbelse verhaal in 16 teksten

Ds R.A. Veen

Inleiding

Het Bijbelse verhaal in 16 teksten. Van de schepping af, kijken we naar de ontvouwing van Gods omgang met de mensen, tot aan het boek openbaring 21: de toekomstige heerlijkheid.

Het zijn stappen die in de verbondstheologie en in de bedelingenleer aan de orde komen, maar die manieren van kijken en ordenen zullen hier niet worden gevolgd.

De draad wordt gevolgd door aan te sluiten bij teksten in de Bijbel die de cesuur aangeven, de historische veranderingen van stap tot stap, die de zaken anders maken. Hoe het daarna een andere geschiedenis wordt.

Bij alle 16 teksten hoort ook een psalm, omdat in de psalmen de verschillende thema's ook aan de orde komen, die nader uitdiepen of uiting zijn van de gevoelsmatige achtergrond.

Het is heel vaak, zeker ook bij teksten uit het oude testament, dat de psalm een brug slaat naar het nieuwe testament.

De psalmen die ik zal noemen worden heel vaak in het nieuwe testament geciteerd. Zo ontstaan drie lagen.

Teksten zijn volgens de Statenvertaling¹.

¹ Vanwege (a) de nauwkeurige vertaling en (b) gebruik - voor het Nieuwe Testament - van het Grieks volgens de "textus receptus", die voorkeur verdient boven de Griekse versie die de bijbelgenootschappen gebruiken (in Nederland gebruikt bij de NBG van 1951 en de NBV).

Zie bijvoorbeeld Prof. Jakob van Bruggen: "The ancient text of the new testament".

Inhoud

Thora.....	3
Tekst 1. Schepping – Gen 1:31, Psalm 104.....	3
Tekst 2. De mens in Gods schepping, Gen. 1:27, 28, Ps. 8.....	6
Tekst 3. Zondeval – Gen. 3:6, 7, Ps. 51.....	8
Tekst 4. Belofte van verlossing – Gen. 3:15, Ps. 91.....	15
Tekst 5. Abraham’s roeping: Gen 12:2, 3, Ps. 105.....	20
Tekst 6. De Messias uit Juda – Gen. 49:10, Ps. 2.....	22
Tekst 7. Het Paaslam – Ex. 12:23, Ps. 78.....	27
Profeten.....	31
Tekst 8. Koning David – 2 Sam. 7:12, 13, Ps. 110.....	31
Tekst 9. De Lijdende Knecht – Jes. 53:6, Ps. 69.....	33
”Opstanding”: Ezechiël 37:3-5; Jer. 31:31 e.v. - Psalm 37.....	37
De herleving van Israël.....	39
Tekst 10 Opstanding: Ezechiël 37:3-5; Jer. 31:31 e.v. - Psalm 37.....	49
Tekst 11: De Nieuwe schepping - Jes. 65, vanaf vers 17 - Psalm 72	54
Evangelisten.....	61
Tekst 12: Vervulling, Luc 1:14-15; Psalm 118.....	61
Tekst 13: het Kruis, Joh 19:30 en Psalm 22.....	74
Brieven.....	84
Tekst 14: Opstanding: Rom 1:3-4; Psalm 16.....	84
Tekst 15: Rechtvaardiging: Rom 3:21-26; Psalm 89.....	87
Openbaringen.....	92
Tekst 16: Heerlijkheid: Op 21, vers 1 tot begin van vers 6.	92

Thora

Tekst 1. Schepping – Gen 1:31, Psalm 104

Gen 1:31: *En God zag al wat Hij gemaakt had, en ziet, het was zeer goed. Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de zesde dag.*

Als begintekst de laatste tekst van het scheppingsverhaal, over het volbrengen van de hemel en de aarde, en de heerlijkheid van de aarde.

In genesis één en twee gaat het nog niet over de zonde; en in openbaring 21 en 22 gaat het niet meer over de zonde. De eerste en de laatste twee hoofdstukken van de Bijbel.

Het gaat om het volbrengen van de schepping van de aarde en al de heerlijkheid van de aarde.

De basisdoctrine, de stelling van het bijbelse verhaal is:

Geen bijbels verhaal, of beter bijbelse geschiedenis, geen geschiedenis vanuit het perspectief van God, zonder dat je over de schepping moet spreken, minstens, dat dat ermee begint hoe de schepping uit Gods hand tot stand gekomen is.

Psalm 104 getuigt daar ook van:

- 1 Loof den HEERE, mijn ziel! O HEERE, mijn God! Gij zijt zeer groot, Gij zijt bekleed met majesteit en heerlijkheid.
- 2 Hij bedekt Zich met het licht, als met een kleed; Hij rekt den hemel uit als een gordijn.
- 3 Die Zijn opperzalen zoldert in de wateren, Die van de wolken Zijn wagen maakt, Die op de vleugelen des winds wandelt.
- 4 Hij maakt Zijn engelen geesten, Zijn dienaars tot een vlamvend vuur.
- 5 Hij heeft de aarde gegrond op haar grondvesten; zij zal nimmermeer noch eeuwiglijk wankelen.
- 6 Gij hadt ze met den afgrond als een kleed overdekt; de wateren stonden boven de bergen.
- 7 Van Uw schelden vloten zij, zij haastten zich weg voor de stem Uws donders.
- 8 De bergen rezen op, de dalen daalden, ter plaatse, die Gij voor hen gegrond hadt.
- 9 Gij hebt een paal gesteld, dien zij niet overgaan zullen; zij zullen de aarde niet weder bedekken.
- 10 ¶ Die de fonteynen uitzendt door de dalen, dat zij tussen de gebergten henen wandelen.
- 11 Zij drenken al het gedierte des velds; de woudezels breken er hun dorst mede.

- 12 Bij dezelve woont het gevogelte des hemels, een stem gevende van tussen de takken.
- 13 Hij drenkt de bergen uit Zijn opperzalen; de aarde wordt verzadigd van de vrucht Uwer werken.
- 14 Hij doet het gras uitspruiten voor de beesten, en het kruid tot dienst des mensen, doende het brood uit de aarde voortkomen.
- 15 En den wijn, die het hart des mensen verheugt, doende het aangezicht blinken van olie; en het brood, dat het hart des mensen sterkt.
- 16 De bomen des HEEREN worden verzadigd, de cederbomen van Libanon, die Hij geplant heeft;
- 17 Alwaar de vogeltjes nestelen; des ooievaars huis zijn de dennebomen.
- 18 De hoge bergen zijn voor de steenbokken; de steenrotsen zijn een vertrek voor de konijnen.

- 19 Hij heeft de maan gemaakt tot de gezette tijden, de zon weet haar ondergang.
- 20 Gij beschikt de duisternis, en het wordt nacht, in denwelken al het gedierte des wouds uittreedt:
- 21 De jonge leeuwen, briesende om een roof, en om hun spijs van God te zoeken.
- 22 De zon opgaande, maken zij zich weg, en liggen neder in hun holen.
- 23 De mens gaat dan uit tot zijn werk, en naar zijn arbeid tot den avond toe.
- 24 Hoe groot zijn Uw werken, o HEERE! Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt; het aardrijk is vol van Uw goederen.
- 25 Deze zee, die groot en wijd van ruimte is, daarin is het wriemelende gedierte, en dat zonder getal, kleine gedierten met grote.
- 26 Daar wandelen de schepen, en de Leviathan, dien Gij geformeerd hebt, om daarin te spelen.
- 27 Zij allen wachten op U, dat Gij hun hun spijs geeft te zijner tijd.
- 28 Geeft Gij ze hun, zij vergaderen ze; doet Gij Uw hand open, zij worden met goed verzadigd.
- 29 Verbergt Gij Uw aangezicht, zij worden verschrikt; neemt Gij hun adem weg, zij sterven, en zij keren weder tot hun stof.
- 30 Zendt Gij Uw Geest uit, zo worden zij geschapen, en Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks.
- 31 ¶ De heerlijkheid des HEEREN zij tot in der eeuwigheid; de HEERE verblijde Zich in Zijn werken.

- 32 Als Hij de aarde aanschouwt, zo beeft zij; als Hij de bergen aanroert, zo roken zij.
- 33 Ik zal den HEERE zingen in mijn leven; ik zal mijn God psalmzingen, terwijl ik nog ben.
- 34 Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn; ik zal mij in den HEERE verblijden.
- 35 De zondaars zullen van de aarde verdaan worden, en de goddelozen zullen niet meer zijn. Loof den HEERE, mijn ziel! Hallelujah!

Psalm 104, de grote psalm van Gods heerlijkheid in de schepping, begint met iets te zeggen over God zelf, vers 1: Loof den HEERE, mijn ziel! O HEERE, mijn God! Gij zijt zeer groot, Gij zijt bekleed met majesteit en heerlijkheid.

Een prachtig vers, omdat aan de ene kant de grootheid in de majesteit van God genoemd wordt. Dat woordje “zeer groot” dekt dat eigenlijk niet; het wil zeggen zonder maat, zonder enige vergelijking met wat wij zijn: bovenmate, en “*bekleed met majesteit en heerlijkheid*”.

“*Zeer groot*”, maar tegelijkertijd is deze God een persoon die ik loven kan, en die ik “*mijn God*” kan noemen. Die zichzelf bekend heeft gemaakt met de naam “Heere”, “Jahweh”, de Godsnaam uit Exodus 3.

In deze opening het grote contrast van de God die zeer groot is, bekleed met majesteit en heerlijkheid, maar die ik ook mijn God mag noemen, die het ik vanuit mijn ziel loven kan, en die de God is van de bevrijding van het volk Israël uit Egypte, Die een geschiedenis heeft met mensen.

Vers 2 en verder: Hij bedekt Zich met het licht; Hij zoldert zijn opperzalen in de wateren; hij maakt Zijn engelen tot geesten; heeft de aarde gegrondvest.

Niet alleen maar het ontstaan van deze wereld, maar ook haar inrichting, als een passende omgeving voor het menselijk bestaan, inclusief vers 15: *de wijn die het hart van de mens verheugt*.

En vers 14: Hij doet het gras uitspruiten voor de beesten, en het kruid tot dienst des mensen, brengt het brood uit de aarde voort.

Dit vers hoor je in de bracha, waarmee in het Jodendom een broodmaaltijd wordt ingeleid:

Barukh atah adonai elohenu melekh ha olam : Gezegend zijt gij Heere onze God, Koning van de wereld,

Hamotsi lechem min ha arets: Hij die brood voortbrengt uit de aarde.

Dan wordt psalm 104 vers 14 geciteerd.

Maar brengt God het brood nu rechtstreeks uit de aarde voort? Het is toch een product van menselijke activiteit: het graan wordt gemalen, aangemaakt tot beslag en gebakken in een oven. Dat is toch een werk van een bakker. Maar, wordt hier gezegd: Het heeft

een bron in God, die de mens het verstand heeft gegeven om dat bakwerk te doen, die Zelf zorgt voor het graan waarvan dat brood gemaakt wordt.

Het scheppingswerk is niet alleen het begin van de hele wereld, maar het is een werk dat voortdurend door gaat: in het drenken van het gedierte, in het uitzenden van fonteinen door de dalen, in de begrenzing van bergen en dalen in hun beweging die zich aan ons oog onttrekt; het nestelen van de vogels; enzovoort, enzovoort, enzovoort.

Vanaf vers 25 gaat het over de zee.

Vers 24 vat het werk van de aarde samen: Hoe groot zijn Uw werken, o Here! Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt. Het aardrijk is vol van Uw goederen. Deze zee, enz.

Vers 27: Zij allen (het friemelende gedierte in de zee) wachten op U dat Gij hun spijszake geeft.

Ter zijner tijd, vers 28, Geeft Gij ze hun, zij vergaderen ze; doet Gij Uw hand open, zij worden met goed verzadigd. (vers 28)

Of wel misschien Citaat uit het slotgebed van een maaltijd waarin brood wordt gebruikt bij het Jodendom.

Dus psalm 104 krijgt zijn plaats aan de tafel. Het grote werk van de schepping wordt steeds herdacht in het tafelgebed.

Psalm 104 maakt ons dus duidelijk dat het werk van de schepping niet ten einde is: Hoewel “*God rustte op de sabbat*”, maar we herinneren ons het woord van Jezus: “*Mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik ook.*”

Het einde krijgen van het scheppen, in die zin rusten, wil niet zeggen dat Gods werk niet doorgaat.

Hij is de Onderhouder van Zijn schepping, stuurt alle dingen aan, Hij is koning van de wereld, en in die zin komt Hij niet tot rust zodanig dat Hij niets meer doet.

Tot zover Genesis 1 vers 31, in het scheppingsverhaal.

Tekst 2. De mens in Gods schepping, Gen. 1:27, 28, Ps. 8

Ons tweede punt in het scheppingsverhaal, een heel bijzondere daad van de Schepper. Onze tweede tekst: Gen 1:27; de plaats van mensen in Gods schepping.

Gen 1:

27 En God schiep den mens naar Zijn beeld; naar het beeld van God schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij ze.

28 En God zegende hen, en God zeide tot hen: Weest vruchtbaar, en vermenigvuldigt, en vervult de aarde, en onderwerpt haar, en hebt heerschappij over de vissen der zee, en over het gevogelte des hemels, en over al het gedierte, dat op de aarde kruipt!

Dat is de mens die in de schepping terechtkomt als de beelddrager van God. “Naar Zijn beeld”, naar het beeld van God, wordt twee keer gezegd in vers 27.

In vers 26 zien we daaraan vooraf gaan een soort samenspraak van God met Zichzelf:

26. En God zeide: Laat Ons mensen maken, naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis; en dat zij heerschappij hebben over de vissen der zee, en over het gevogelte des hemels, en over het vee, en over de gehele aarde, en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt.

Beeld en gelijkenis betekenen niet hetzelfde; ze lijken synoniemen te zijn, maar het is niet helemaal hetzelfde:

“Naar het beeld”, dat wil zeggen naar positie, dat de mens God in de schepping representeert. Als een soort van vice-koning aangesteld: zoals God Koning is over de wereld, zo moet de mens ook die positie innemen, namelijk “heerschappij hebben over de vissen zee”, enzovoort.

“Gelijkenis” duidt iets anders aan, namelijk dat die mens ook over de eigenschappen beschikt die God heeft, die God inzet voor Zijn koningschap over de wereld. Dus de mens heeft een gelijkenis met deze God in de zin dat hij over de vereiste barmhartigheid, intelligentie, taalvermogen, genade enzovoorts, al datgene wat God inzet in Zijn omgang met de schepping. Dat heeft de mens ook nodig, en vandaar dat hij gemaakt is “naar Gods gelijkenis.”²

28 En God zegende hen, en God zeide tot hen: Weest vruchtbaar, en vermenigvuldigt, en vervult de aarde, en onderwerpt haar, en hebt heerschappij over de vissen der zee, en over het gevogelte des hemels, en over al het gedierte, dat op de aarde kruipt!

² Er valt nog veel meer over te zeggen, want de Statenvertaling heeft twee keer het woordje “naar” gebruikt, “naar ons beeld en naar onze gelijkenis”, maar dat is niet helemaal correct.

Robert Alter vertaalt (naar het Engels) in our image; by our likeness

Gen 5:1 Dit is het boek van Adams geslacht. Ten dage als God den mens schiep, maakte Hij hem naar de gelijkenis Gods.

Robert Alter vertaalt: in the image of God

Vers 3: “Hij gewon een zoon naar zijn beeld en gelijkenis.”

Robert Alter: in his likeness by his image.

Dus de zoon van Adam is niet zonder meer in het beeld en naar de gelijkenis van God geschapen. Zo is hij wel bedoeld, dat draagt hij nog wel, maar dat wordt overschaduwed door het feit dat hij nu een “aardje naar zijn vaartje” heeft.

Dat hij in zijn karakter lijkt op Adam, en dat hij ook de positie inneemt die inmiddels Adam in de schepping inneemt. Dat is niet meer de positie die God oorspronkelijk bedoeld heeft, maar dat is de positie die tot stand komt na de zondeval.

Wie dat nader wil uitzoeken vergelijkt, ook in andere vertalingen, Genesis 1:27 met Genesis 5 vers 1 en 3. En dan vind je wat hier gaande is.

Psalm 8

1 ¶ Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Gitthith. (8-2) O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde! Gij, die Uw majesteit gesteld hebt boven de hemelen.

2 (8-3) Uit den mond der kinderkens en der zuigelingen hebt Gij sterkte gevestigd, om Uwer tegenpartijen wil, om den vijand en wraakgierige te doen ophouden.

3 ¶ (8-4) Als ik Uw hemel aanzie, het werk Uwer vingeren, de maan en de sterren, die Gij bereid hebt;

4 (8-5) Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, en de zoon des mensen, dat Gij hem bezoekt?

5 (8-6) En hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen, en hebt hem met eer en heerlijkheid gekroond?

6 (8-7) Gij doet hem heersen over de werken Uwer handen; Gij hebt alles onder zijn voeten gezet;

7 (8-8) Schapen en ossen, alle die; ook mede de dieren des velds.

8 (8-9) Het gevogelte des hemels, en de vissen der zee; hetgeen de paden der zeeën doorwandelt.

9 (8-10) O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde!

Tekst 3. Zondeval – Gen. 3:6, 7, Ps. 51

Gen 3:6,7 En de vrouw zag, dat die boom goed was tot spijs, en dat hij een lust was voor de ogen, ja, een boom, die begeerlijk was om verstandig te maken; en zij nam van zijn vrucht en at; en zij gaf ook haar man met haar, en hij at.

Toen werden hun beider ogen geopend, en zij werden gewaar, dat zij naakt waren; en zij hechtten vijeboombladeren samen, en maakten zich schorten.

Een gedeelte waar veel over te zeggen valt, misschien is het voldoende om vast te stellen: in die vroege geschiedenis, misschien al meteen na de schepping: rebellie komt bij de mensen, vijandschap tegen God, het verwerpen van Gods zorg, het kwade komt in de wereld, de dood komt in de wereld, en dat heeft enorme gevolgen voor de relatie van de mens tot God, voor de relatie van de mensen onderling, ook die is verstoord.

De relatie tussen Adam en zijn vrouw wordt beschreven in Gen 3:16 b: *Tot uw man zal uw begeerte zijn - wordt tegen Eva gezegd - en hij zal over u heerschappij hebben.*

Er zijn twee tegenstrijdige krachten aan het werk:

de vrouw, die de man als het ware wil inkapselen in zijn zorgplicht voor haar, hem daarin wil laten opgaan,

de man, die zich daarvan distantieert een heersen wil. Dus zijn eigen vrijheid tegenover die vrouw wil handhaven.

Zo is het niet in de inrichting van de schepping, daar is de vrouw als een hulp tegenover de man. Nu bijna het tegendeel: de man ziet haar niet als hulp, maar als tegenstander. Ze is tegenover hem geworden zonder hulp te zijn, en hij antwoordt daarop met heerschappij.

Ten derde, vers 17-19, ook de verhouding van de mens tot de schepping als geheel is verstoord: het aardrijk om uwentwil vervloekt; en met smart zult gij daarvan eten al de dagen uws levens. Ook zal het u doornen en distelen voortbrengen, en gij zult het kruid des velds eten.

Wat overigens niet de bedoeling was. Het "kruid", de bessen en de planten die zomaar te vinden zijn, te zoeken tussen de doornen en distels, het land moet bewerkt worden, vers 19: *In het zweet uws aanschijns zult gij brood eten*, er moet hard gewerkt worden om voedsel te verwerven.

Dus ook de verhouding van de mens tot - modern gezegd - de ecologie, de habitat is verstoord, en de mens heeft dus techniek en arbeid nodig om te kunnen overleven.

Dat is een totale vernietiging van de oorspronkelijke verhoudingen van gemeenschap, liefde, en verbondsrelatie tussen de mens en God, vrouw en man, en de mens en schepping.

De psalm die hierbij hoort is psalm 8. De psalm die wordt bij de zondeval is psalm 51.

Psalm 8

1 Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Gitthith. (8-2) O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde! Gij, die Uw majesteit gesteld hebt boven de hemelen.

2 (8-3) Uit den mond der kinderkens en der zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest, om Uwer tegenpartijen wil, om den vijand en wraakgierige te doen ophouden.

3 ¶ (8-4) Als ik Uw hemel aanzie, het werk Uwer vingeren, de maan en de sterren, die Gij bereid hebt;

4 (8-5) Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, en de zoon des mensen, dat Gij hem bezoekt?

5 (8-6) En hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen, en hebt hem met eer en heerlijkheid gekroond?

6 (8-7) Gij doet hem heersen over de werken Uwer handen; Gij hebt alles onder zijn voeten gezet;

7 (8-8) Schapen en ossen, alle die; ook mede de dieren des velds.

8 (8-9) Het gevogelte des hemels, en de vissen der zee; hetgeen de paden der zeeën doorwandelt.

9 (8-10) O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde!

Over de heerlijkheid van Gods naam op de aarde (vers 2): O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde!

Ja maar, hoe is Hij dan heerlijk op de ganse aarde? Zeker als we weten wat de rest van het vers zegt, is dat een interessante vraag.

Gij die uw majesteit gesteld hebt, niet op de aarde, maar, staat er, *boven de hemelen*. Hoe is dan zijn majesteit heerlijk op de aarde, als zijn majesteit onzichtbaar voor die aarde *boven de hemelen uitgaat* ?

Dat kan toch alleen maar, als er over die heerlijkheid gesproken wordt, en mensen in staat zijn om God te loven, We hebben daarstraks in psalm 104 ook al gezien: loof de Here, mijn ziel. Dat is de activiteit waarin God op de aarde bekend wordt en zichtbaar wordt gemaakt.

Vers drie zegt dus ook: *“uit de mond van kinderen en zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest.”* Met andere woorden: uit de mond van kinderen en zuigelingen klinkt een lofzang, klinkt een bevestiging van Zijn bestaan.

En, de psalm gaat door, dat is gedaan om die tegenpartijen, de vijanden, de wraakgierigen de mond te stoppen.

God legt dus de eer van zijn naam in de mond zwaksten die er maar zijn, om daarmee een blijvend getuigenis tegenover zijn vijanden te geven.

Maar de vraag wordt voortgezet van vers 2: Je hebt Je majesteit gesteld over de hemelen, en toch is je naam heerlijk op de ganse aarde? Eerste antwoord: dat komt doordat die kinderen en zuigelingen dat al zeggen.

En dan komt er een tweede gedachtegang, die aansluit bij *“Gij die uw majesteit gesteld hebt boven de hemelen”*.

Als we dan kijken naar die hemels zelf, vers 4: Als ik Uw hemel aanzie, het werk Uwer vingers, de maan en de sterren, die Gij bereid hebt,

Dan komt de grote vraag: wat is dan de mens dat U aan hem denkt? De zoon des mensen dat U hem bezoekt?

Hier zie je trouwens, dat *“bezoeken”* inderdaad de betekenis heeft van *“in verbinding treden met”*.

“De zonden van de vaderen bezoeken tot in het derde en vierde geslacht”, is dus niet straffen, maar heeft de betekenis van *“nabij zijn, erop toezien, consequenties aan verbinden”*, wat iets anders is dan het simpele *“straffen”* van de modernere vertalingen.

Ja, wat is dan de mens. Gij zijner gedenkt? Dan komt de prachtige beschrijving van de mens in zoverre hij nog een beeldrager van God is, vers 6: *“U hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen, u hebt hem met eer en heerlijkheid gekroond”*.

Dat geldt in het bijzonder voor de mens bij uitstek, de Zoon des mensen die de mensheid geheel en al representeerde in Zijn dood, en de nieuwe mensheid representeert in Zijn opstanding: de Here Jezus Christus.

Vandaar dat Hebrreeën, 2:6, dit vers toepast op Jezus en vers 6 een kleine verandering laat ondergaan.

In de Hebreeën brief is het niet “Hebt Hem een weinig minder gemaakt dan de engelen” - in de psalm betekent dit dat de mens maar net staat om de engelen - , maar in Hebreeën 2 wordt het zo gelezen, alsof er stond: U hebt Hem een korte tijd minder gemaakt dan de engelen³. Dan slaat het op de incarnatie, de vleeswording, van de Zoon van God, die maar een korte tijd onder de engelen gestaan heeft.

Maar psalm 8 gewoon in zijn eigen recht lezen: dan zie je vers 7 “*heersen over het werk uwer handen*”.

Dit is nadrukkelijk de kant van het mens zijn waarin het beeld van God nog niet is aangetast.

We hebben gezien in Genesis 5 dat de mens toch verminderd taakt, de mens niet meer de gelijkenis van God heeft, en daarom minder geschikt is om het beeld van God te zijn, Maar psalm 8 zegt: dat is toch wat de mens zelfs in zijn gevallen staat, zelfs als er tegenstanders en wraakgierigen zijn, als die mens het eigenlijk voortdurend verbruit, toch geldt het nog steeds, dat hij maar net onder de engelen staat, met eer en heerlijkheid gekroond is. Dat is toch een blijvende waardigheid van de mens.

Vers 7: Gij doet hem heersen over de werken Uwer handen; Gij hebt alles onder zijn voeten gezet.

We hebben blijkbaar te maken met een mens die voldoende nog het beeld van God draagt, en dus met zijn technologie de wereld kan overheersen. Maar die de gelijkenis met God al volledig verloren heeft, en dat dus op zo’n manier doet, dat hij de schepping ook bederft.

Ons hele ecologische probleem is, om met goed bedoelde technologie het bestaan van de mens mogelijk te maken; in het zweet van ons aanschijn proberen we het voedsel te produceren dat wij nodig hebben, maar dat doen we zo’n manier, bijvoorbeeld met pesticiden die de aarde vergiftigen, waardoor we uiteindelijk steeds minder opbrengst krijgen, en de doornen en distels welig gaan tieren.

Die paradox van onze heerschappij over de schepping ligt niet aan de beeldkant van het verhaal, want het blijkt dat wij die beheersing over de schepping hebben.

Maar de paradox ligt aan de gelijkenis kant van het verhaal, de sellem?? Onze gelijkenis met God is zodanig verstoord, dat we niet meer het karakter hebben om het goed te doen. En hoewel oorspronkelijk die gelijkenis gedragen hebben, Gen 5:1, zijn we nu naar de gelijkenis van onze voorouders die in een andere relatie tot de wereld stonden, Gen 5:3.

Die zonde heeft dus toch het één en ander verstoord. De diepte daarvan zien we aan het grote voorbeeld van de zonde in het oude testament: het verhaal van David en Bathseba.

Daar hoort bij psalm 51.

1 Een psalm van David, voor den opperzangmeester. (51-2) Toen de profeet Nathan tot hem was gekomen, nadat hij tot Bathseba was ingegaan. (51-3) Wees mij genadig, o

3

Om Hem door lijden heen te volmaken

God! naar Uw goedertierenheid; delg mijn overtreding uit, naar de grootheid Uwer barmhartigheden.

2 (51-4) Was mij wel van mijn ongerechtigheid, en reinig mij van mijn zonde.

3 (51-5) Want ik ken mijn overtredingen, en mijn zonde is steeds voor mij.

4 (51-6) Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan, dat kwaad is in Uw ogen; opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken, en rein zijt in Uw richten.

5 (51-7) Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen.

6 (51-8) Zie, Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste, en in het verborgene maakt Gij mij wijsheid bekend.

7 ¶ (51-9) Ontzondig mij met hysop, en ik zal rein zijn; was mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw.

8 (51-10) Doe mij vreugde en blijdschap horen; dat de beenderen zich verheugen, die Gij verbrijzeld hebt.

9 (51-11) Verberg Uw aangezicht van mijn zonden, en delg uit al mijn ongerechtigheden.

10 (51-12) Schep mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vasten geest.

11 (51-13) Verwerp mij niet van Uw aangezicht, en neem Uw Heiligen Geest niet van mij.

12 (51-14) Geef mij weder de vreugde Uws heils; en de vrijmoedige geest ondersteune mij.

13 (51-15) Zo zal ik den overtreders Uw wegen leren; en de zondaars zullen zich tot U bekeren.

14 ¶ (51-16) Verlos mij van bloedschulden, o God, Gij, God mijns heils! zo zal mijn tong Uw gerechtigheid vrolijk roemen.

15 (51-17) Heere, open mijn lippen, zo zal mijn mond Uw lof verkondigen.

16 (51-18) Want Gij hebt geen lust tot offerande, anders zou ik ze geven; in brandofferen hebt Gij geen behagen.

17 (51-19) De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God! niet verachten.

18 (51-20) Doe wel bij Sion naar Uw welbehagen; bouw de muren van Jeruzalem op.

19 (51-21) Dan zult Gij lust hebben aan de offeranden der gerechtigheid, aan brandoffer en een offer, dat gans verteerd wordt; dan zullen zij varren offeren op Uw altaar.

Het is een buitengewoon nauwkeurige en gedetailleerde analyse van de zonde van David. Dat is ongeveer het model van de zonde zonder meer, het effect ervan, het proces waarin hij wordt opgeroepen, de reikwijdte van de gevolgen ervan, en het bevat reflecties over de oorsprong van de zonde zoals die bij David dan door werkt.

We kunnen niet alles bekijken, maar een paar punten uit psalm 51 zijn de moeite waard.

Om te beginnen vers 3: er hoort bij ons een gebed te zijn dat God ons genadig is; alleen bij God kan er een oplossing komen voor de schuld die wij dragen.

Dus vers drie is model: Wees mij genadig o God, naar uw goedertierenheid.

God heeft goedertierenheid, dwz gesed, trouw in Zijn relatie tot ons, ook als wij ontrouw zijn in onze relatie tot Hem.

Dus wij doen een beroep op zijn goedertierenheid om ons genade, gen, te bewijzen. Dus de zonde te vergeven, en de schuld uit te wissen.

Delg mijn overtreding uit, is dan ook het verzoek van David, laat dat niet meer een rol spelen, niet in zijn persoonlijk leven, niet in zijn relaties met andere mensen, niet in zijn verdere geschiedenis. “*Delg het uit*”, betekent volledig uitwissen, niet omdat hij het verdiend zou hebben, maar overeenkomstig *de grootheid Uwer barmhartigheden*, vers 3.

Er is een wassing nodig van de ongerechtigheid, een reiniging van de zonde, vers 4.

Want het geweten van David klaagt hem voortdurend aan, vers 5: Want ik ken mijn overtredingen, en mijn zonde is steeds vóór mij.

David vergeet niet wat hij gedaan heeft, maar hij hoopt dat God zijn geweten wil reinigen.

Daarom zegt hij in vers 6: Tegen U, tegen U alleen heb ik gezondigd.

Ook zo'n belangrijk punt: heeft David dan niet gezondigd tegen Batseba zelf, tegen zijn andere vrouwen in de vorm van het overspel? Tegen Uria die hij laat vermoorden? Tegen de generaals die hij medeplichtig maakt? Tegen zijn volk, waar hij zich een slechte koning voor betoont? Tegen Batseba zelf door haar te verleiden als getrouwde vrouw?

Toch kan hij hier zeggen: de zondekant ervan – het andere is overtreding en schade, enz. – de zondekant is ten diepste een zonde tegenover God zelf. Die degene is die de grenzen voor het menselijk leven bepaald heeft, en het goede bepaald heeft: *tegen u, tegen U alleen heb ik gedaan dat kwaad is in Uw ogen*. Daar gaat het om.

De generaals kunnen zeggen: dat mogen koningen zo doen;

Batseba zou kunnen zeggen: ik heb jou liever dan mijn man Uria;

Uria zou kunnen zeggen: ik ben toch in dienst van de koning gestorven, dat was mijn doel;

het volk kan zeggen: wij accepteren: David, ach, het valt wel mee; wij doen het allemaal als we de kans krijgen.

Vandaar dat het zo belangrijk is, dat David hier zegt: ik heb gedaan dat kwaad is in Úw ogen. Of anderen dat ook kwaad vinden, dat laat hem als het ware koud; het gaat om wat God ervan denkt.

Ook dat is heel belangrijk bij de beoordeling van zonde; het gaat er niet om dat mensen ervan zeggen, maar wat God ervan zegt. Dus: *Tegen U alleen, tegen U alleen heb ik gezondigd.*

Alleen tegenover God is die zonde een absoluut kwaad. Daarom geldt alleen tegenover Hem dat er sprake is van kwaad.

Meteen in vers 7: *zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen.* Met andere woorden: ik ben ook in een wereld beland die al bepaald is door zonde, waar de zonde niet te ontlopen viel, waar alleen een bijzondere genade of een bijzondere werkzaamheid mij van die zonde had kunnen genezen of besparen.

Je ziet in Davids leven dat hij de neiging heeft om zijn rol een beetje te zien naar analogie van andere oosterse vorsten. Hij houdt er zelfs op een goed moment een hele grote oosterse hofhouding op na, is heel ver verwijderd daardoor geraakt van zijn eigen kinderen.

Daardoor kan er van alles misgaan in het persoonlijk leven van die kinderen, wat er weer toe leidt, dat Absalom in opstand komt tegen hem, enzovoort, enzovoort.

David heeft zich niet gehouden aan Gods voorschriften voor het koningschap zoals die in Deuteronomium staan: om de thora-rol te schrijven, om er dagelijks in te mediteren, om dag en nacht ermee bezig te zijn.

David verwaarloost dat nogal; daardoor krijgt deze ongerechtigheid die de hele wereld doortrekt, die de samenleving als een zuurdeeg doortrekt, doorwoekert, de zonde die zelfs bij zijn gezin aanwezig is, zijn moeder heeft hem ontvangen, maar dat is niet omdat hij meteen zondaar is in feitelijke zin, of dat zijn moeder een zondares is, het gaat erom dat de omgevingswereld waarin mensen geboren worden al mede bepaald is door zonde en de verleiding van de zonde.

Zo diep reikt het dus, dat hij om die reden in vers 9 moet zeggen: ontzondig mij met hysop en ik zal rein zijn, was mij en ik zal witter zijn dan sneeuw.

In een wereld waarin ongerechtigheid vanzelfsprekend is, en zonde de natuurlijke leefwereld is waarin je in de wereld komt, kan alleen God ontzondigen, wassen en rein maken.

Dus diezelfde God, die de absolute maatstaf is waardoor ik weet dat ik gezondigd heb, is ook de enige dan die een antwoord op de zonde heeft.

In vers 11: *verberg dan Uw Aangezicht van mijn zonde*, ik moet er steeds aan denken, maar Here God wilt U er niet meer aan denken: *delg uit al mijn ongerechtigheden*, vraagt hij dan voor de tweede keer, in vers 3 en dan hier, met andere woorden: wilt U zorgen dat het helemaal weg is.

Maar dat is niet genoeg, er moet een innerlijke verandering komen. Daar gaat vers 12 dan over: *schep mij een rein hart, o God! En vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest.*

Zo is elk van deze verzen een prachtige aanwijzing voor een leer van de zonde.

Maar ik maak een sprong naar vers 21, dan gaat het even om opbouw van de muren van Jeruzalem. Een psalm van David, daar begint het mee, maar dan komt plotseling de ballingen aan bod: *doe wel bij Sion naar uw welbehagen; bouw de muren van Jeruzalem op*, vers 20.

Dan zie je dat “een psalm van David” soms kan betekenen “Psalm in verband met David”. Een psalm die David in de mond gelegd wordt, want hier zijn ballingen aan het woord.

Vers 21 is het waar het mij om gaat: *dan zult Gij lust hebben aan de offeranden der gerechtigheid.* Dat is de hoop van de ballingen dat de tempeldienst wordt hersteld, en dat dan de offeranden in overeenstemming zullen zijn met de gerechtigheid van het volk: *aan brandoffer en een offer dat gans verteerd wordt.*

Er is eigenlijk geen offer dat gans verteerd wordt, behalve het offer van de Heer Jezus zelf.

Dat is voor mij een kleine aanwijzing dat hier in psalm 51 vers 21 een verwijzing naar de Heer Jezus staat. Naar het enige volkomen waarachtige offer dat voor God aanvaardbaar was, en de grondslag is voor alle andere offers.

En dat dus niet alleen de zonde wegneemt en de schuld delgt, en de ongerechtigheden uit wist, maar ook in staat is om in ons rein hart te scheppen in een nieuwe geest.

Een “zekere geest”, zegt vers 12, een vaste geest in ons te geven, zodat wij niet hoeven te bidden wat hij bidt in vers 13: *verwerp mij niet van voor uw aangezicht en neem Uw Heilige Geest niet van mij.*

Dat wij mogen weten, dat de heilige Geest als onderpand in ons gegeven is, en voor eeuwig in ons woont.

Dat heel kort, het zou de moeite waard zijn om hier vers voor vers helemaal uit te diepen, psalm 51 naast Genesis 3 vers 6 en 7, en de gevolgen van de zondeval.

Het volgende, dat samen met de vorige 3 een viertal vormt die bij elkaar horen. één geheel vormen.

Tekst 4. Belofte van verlossing – Gen. 3:15, Ps. 91

In Gen 3:15 zien we hoe God zich voorneemt om die verstoorde schepping toch weer zelf te gaan herstellen: de grote belofte van de verlossing, Gen 3:15, waar de representant van het kwade, dat ene dier, dat symbool staat voor satan, voor de macht van het kwade, wordt aangesproken:

Gen 3:15: <i>En Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar zaad; datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen.</i>
--

Dat zaad van de vrouw, dat kan niet anders zijn dan uiteindelijk Jezus Christus, die in het Lucasevangelie uiteindelijk de zoon van Adam heet te zijn.

“Tussen uw zaad en tussen haar zaad”, dat is ook een aanduiding van een door heel de geschiedenis heen doorlopende strijd tussen gelovigen en ongelovigen, tussen Israël en de volkeren, tussen weder-geborenen en de rest van de mensheid.

Er is een aanduiding daarvan, zo lees ik dat, als gesproken wordt over de zonen van God die ingaan tot de zonen van der mensenkinderen,

Gen 6:4: als Gods zonen tot de dochteren der mensenkinderen ingegaan waren.

Ik lees dat met de rabbijnse exegese, als de vermenging van die twee geslachtslijnen:

- Dus de geslachtslijn van zaad van de vrouw, dat loopt niet via Kaïn, maar dat loopt via Set, en via Set komt het uiteindelijk terecht bij Terach en bij Abraham: de lijn van het zaad van de vrouw waaruit uiteindelijk de Messias zal voortkomen.
- Het zaad van de duivel, dat is de rest, is alles wat uit Kaïn tevoorschijn gekomen is. Dat is de hele verdere mensheid.

De lijn van Set, met steeds een keuze:

- Terach te midden van zijn broers,
- Abraham te midden van zijn broers,
- de 12^e zonen van Jakob,
- nog weer wat later alleen maar Juda tegenover de 10 stammen;
- en dan alleen maar Jezus Christus ten opzichte van de rest van Israël.

Steeds weer die ene uitverkorene uit dat gehele geslacht, zodat we kunnen zeggen dat “uw zaad en haar zaad” door de geschiedenis heen loopt, maar het mondt uit in de oppositie tussen Christus, dat is haar zaad, en het uiteindelijke zaad van de macht van het kwade, dat is de antichrist.

Dus als we het later ooit zullen hebben over de antichrist, dan moeten we dat identificeren met “uw zaad” van de satan; hij heeft ook als het ware die menselijke representant in wie hij al zijn kwaadaardigheid wil laten zien, zoals de Here God de Messias heeft, de Zoon van God, de zoon des mensen heeft, het goede zaad van Eva, de zoon van Abraham, de zoon van David, zoon van Maria en Jozef. En in wie God dan alles van Zichzelf laat zien.

Noodgedwongen even heel kort: de psalm die hier bij hoort is buitengewoon interessant. Dit is Gods belofte van de uiteindelijke verlossing, dan is het heel mooi om daar psalm 91 bij te lezen.

1 Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.

2 Ik zal tot den HEERE zeggen: Mijn Toevlucht en mijn Burg! mijn God, op Welken ik vertrouw!

3 Want Hij zal u redden van den strik des vogelvangers, van de zeer verderfelijke pestilentie.

4 Hij zal u dekken met Zijn vlerken, en onder Zijn vleugelen zult gij betrouwen; Zijn waarheid is een rondas en beukelaar.

5 Gij zult niet vrezen voor den schrik des nachts, voor den pijl, die des daags vliegt;

6 Voor de pestilentie, die in de donkerheid wandelt; voor het verderf, dat op den middag verwoest.

7 Aan uw zijden zullen er duizend vallen, en tien duizend aan uw rechterhand; tot u zal het niet genaken.

8 Alleenlijk zult gij het met uw ogen aanschouwen; en gij zult de vergelding der goddelozen zien.

9 ¶ Want Gij, HEERE! zijt mijn Toevlucht! Den Allerhoogste hebt gij gesteld tot uw Vertrek;

10 U zal geen kwaad wedervaren, en geen plage zal uw tent naderen.

11 Want Hij zal Zijn engelen van u bevelen, dat zij u bewaren in al uw wegen.

12 Zij zullen u op de handen dragen, opdat gij uw voet aan geen steen stoot.

13 Op den fellen leeuw en de adder zult gij treden, gij zult den jongen leeuw en den draak vertreden.

14 Dewijl hij Mij zeer bemint, spreekt God, zo zal Ik hem uithelpen; Ik zal hem op een hoogte stellen, want hij kent Mijn Naam.

15 Hij zal Mij aanroepen, en Ik zal hem verhoren; in de benauwdheid zal Ik bij hem zijn. Ik zal er hem uittrekken, en zal hem verheerlijken.

16 Ik zal hem met langheid der dagen verzadigen, en Ik zal hem Mijn heil doen zien.

De psalm die namelijk gaat over het zaad van de vrouw. We lezen in Psalm 91 iets over de vroomheid van het zaad van de vrouw, van de Messias dus, en over Gods belofte voor dat zaad van de vrouw.

Dat is allemaal “remmes” ?????, zouden de rabbijnen zeggen, aanwijzing voor de status van de Here Jezus, niet voor Zijn lijden maar voor Zijn status, en dat kun je weer verbinden uiteindelijk met de toekomst.

Die status wordt natuurlijk misbruikt door de duivel in de verzoeking van Jezus in de woestijn: als U de zoon des mensen bent, als U de zoon van God bent, zeg dan dit, zeg dan dat, enzovoort.

Want de duivel citeert van psalm 91 vers 11: *Want Hij zal Zijn engelen van U bevelen, dat zij U bewaren in al uw wegen.* De duivel probeert de status van Jezus als Zoon van God uit te spelen tegen de missie van de Zoon van God.

Dat is wat Genesis 3 dus noemt: dat de duivel Hem de hiel moet doorboren, dat Jezus de satan de kop moet vermorzelen. Maar dat is een werk dat Hij verrichten zal, niet Zijn status.

Psalm 91 spreekt dus vanuit de status, vers 2: Ik zal tot de Heere zeggen: Mijn Toevlucht en mijn Burg! Mijn god, op Welke ik vertrouw!

Dat is zeer helder geweest in het leven van de Here Jezus, dat Hij dat zeggen kon en gezegd heeft.

Vers 3: *Want Hij zal u redden van de strik des vogelvangens, van de zeer verderfelijke pestilentie.* Zoals Hij dat 3 jaar lang gedaan heeft tot aan het moment dat Zijn werk aan het kruis begon.

Vers 4: Hij zal u dekken met Zijn vlerken, en onder zijn vleugelen zult gij betrouwen; zijn waarheid is een rondas en beukelaar.

De here Jezus heeft volledig de waarheid gesproken, en elke keer als ze Hem naar het leven stonden is Hij daaruit bewaard. Ze hadden Hem al na enkele maanden willen vermoorden, maar Hij wist daaraan steeds te ontkomen.

Dus de ervaringen van de Here Jezus tot aan het kruis worden in deze psalm onder woorden gebracht.

De onbekende psalmist spreekt hier de woorden na van de Here Jezus zelf, in vers 2 en vers 9; en tussendoor spreekt hij Hem toe, in vers 3 tot en met 8.

De psalmist, dus, namens God zelf spreekt tot de zoon van God, in vers 8 bijvoorbeeld, en zegt: *alleen zult gij het met uw ogen aanschouwen, u zult de vergelding van de goddelozen zien.* Enz.

in vers 11 precies hetzelfde: Want Hij zal Zijn engelen van U bevelen, dat zij U bewaren op al uw wegen. Enzovoorts.

Dat is allemaal buiten het kruis om; hier is nog geen sprake van het kruis. Wel van het zaad van de vrouw dat zou komen.

Hoe het nu zit met het kruis, dat zien we later pas, als we spreken over de lijdende knecht, Jesaja 53.

Dit zijn de eerste vier onderdelen van het 16-voudige verhaal van de bijbel:

- de schepping die goed is, zeer goed zelfs, waarin Gods majesteit juist aan en door de mens wordt verkondigd;
- de schepping van de mens, die een weinig minder dan de engelen is geworden; die een bijzondere plaats heeft: hij is in het beeld, naar de gelijkenis van God geschapen. Dat beeld is nog een beetje bewaard, maar de gelijkenis is verloren gegaan.

- De val van de mens, waarin die gelijkenis verloren ging. Want we zagen in psalm 51 David erkennen, hoe diep en ernstig dat is, en wat ervoor nodig is om er aan te ontkomen.
- God moet met zijn reddingsplan komen; en dat reddingsplan zit al in Gen 3:15. De belofte van de verlosser die de kop van het kwade zal vernietigen.
- Psalm 91 als een psalm die over dat zaad van de vrouw zegt dat Hij komen zal, en dat God die bijzondere verhouding tot hem zal innemen.

Tekst 5. Abraham's roeping: Gen 12:2, 3, Ps. 105

Gen 12:

- 2 ***En Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen, en uw naam groot maken; en wees een zegen!***
- 3 ***En Ik zal zegenen, die u zegenen, en vervloeken, die u vloekt; en in u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden.***

De aarde raakt helemaal vervuld van het kwade, dat is de les van Genesis hoofdstuk 2-11.

De explosie, de verbreiding van het kwaad, de torenbouw van Babel, Genesis 11. Dat is de periode dat de rebellie van de mens begonnen is in het paradijs zijn hoogtepunt bereikt.

Tussendoor is er ook nog van alles gebeurd, de zondvloed slaan we dan maar even over. Gods poging om via dat wereldwijde oordeel een nieuw begin te maken met Noach, net zoals de zondeval was met Adam en Eva in het paradijs, zo was er een zondeval van Noach die dronken wordt; die geschiedenis slaan wij maar even over, wel buitengewoon om even te zien.

Uiteindelijk valt de mensheid in drieën uiteen, in die drie zonen van Noach: Sem, Cham en Jafet.

Nu zien we steeds in de geschiedenis optreden dat God zich een keuze maakt: Jafet en Cham aan hun lot overlaat en met Sem verder gaat.

En Sem is dan weer de voorvader van een heleboel Semitische groepen. Maar uiteindelijk belanden we dan in Babel; daar worden de talen verward raken de volken helemaal op drift. Dat is een wereld die we ons enigermate kunnen voorstellen, die lijkt in zekere mate op onze wereld.

Nu gaat God uit dat Semitische volk, en dan met name uit de nakomelingen van Terach gaat Hij zich Die ene uitzoeken die dan de voorvader moet worden uiteindelijk van het zaad van de vrouw.

Maar er komt een tussenstadium; er is een tussenstadium in die roeping van Abraham. Van de aartsvaders dus Abraham, Izaäk, Jacob en dan Jozef.

En dat moet uiteindelijk leiden tot de vorming van het volk na 400 jaar in Egypte. En het volk is nu het doelwit wat God zich voor ogen stelt, om via dat volk nu verder met de wereld te gaan handelen.

Dat begint dus met Abraham en dat eindigt met het einde van de ballingschap, de hele periode waarin God probeert met het volk Israël te handelen. Binnen haar zekere grenzen op het land waar zij zit. Als de ballingschap eenmaal gekomen is, dan verandert de houding van God tot zijn volk.

Dan wordt het meer profetisch op de toekomst gericht, zullen we zien hoe dat werkt. Maar dat is het hele grote verband waar we nu in zitten.

Abraham was oorspronkelijk een dienaar van afgoden. Dat vergeten we nog wel eens, en we vergeten het waarschijnlijk omdat het niet in Genesis staat, maar in het boek Jozua 24: over gene zijde van de rivier hebben uw vaders van ouds gewoond, namelijk Terach en de vader van Nachor, en zij hebben andere goden gediend.

Dat zegt Jozua bij de vernieuwing van het verbond met Israël bij Sichem, Hij zegt nadrukkelijk: Abraham was een afgodendienaar.

Het midrash-verhaal over Terach die een winkeltje had in afgodenbeelden, en Abraham die door eigen redenatie op een goed moment uit kwam dat er maar één God is - dat is natuurlijk mede gebaseerd op Jozua 24.

In Genesis 12, waar we nu terechtkomen, in vers 2 en 3, zien we dat de Heere Abraham roept. Dat kan in Haran geweest zijn, dat kan al in Ur der Chaldeeën hebben plaatsgevonden, maar in ieder geval Abraham moet nu uit trekken.

Uit trekken, dat zal steeds de beweging zijn, uit trekken uit die omgeving waarin de zonde heerst, waarin de afgoderij heerst, een nieuw begin maken. Ga gij uit uw land in uit uw maagschap en uws 's vaders huis, zo specifiek is het. Dat hele land dat jouw zeden en normen bepaalt, uit de wijdere sfeer van je familie, uit de clan, de samenhang van families waarin je leeft, ja zelfs uit je gezin: uws 's vadershuis, daar moet je uit trekken, want daar kun je niet wonen; je moet naar een land dat God je wijzen zal, "*dat Ik u wijzen zal*", Genesis 12:1. Dat is het motief van de uittocht: Abraham moet weg, en alleen als hij weggaat, kan hij een ander land krijgen, vers 1; een groot volk worden, vers 2, en de zegen ontvangen, ja zelfs een zegen zo groot dat alle geslachten van de aardbodem in hem gezegend zullen worden.

Wat ook betekent, dat de zegen die Abraham krijgt een maatstaf wordt voor de volken: een volk is pas gezegend als het met de zegen van Abraham gezegend is. Het is niet gezegend als het suprematie verkregen heeft over alle andere volkeren, als het eeuwen weet te overleven, of als het politieke macht verwerft of wat dan ook.

De zegen van Abraham, namelijk dat hij ook een zegen voor anderen zou zijn, en dat hij God gehoorzaam is, en dat hij onder Gods heerschappij leven kan, dat is de maatstaf van de zegen van de andere volken.

Abraham dus wordt geroepen. Daar wordt ook een psalm bij. Er is een aantal Psalmen waarin de hele geschiedenis van Israël wordt samengevat; één daarvan is psalm 105.

In Psalm 105 komen we ook heel even Abraham tegen. Want hier wordt Israël aangesproken in vers 6:

Gij zaad van Abraham, Zijn knecht, gij kinderen van Jakob, Zijn uitverkorene! 7 Hij is de HEERE, onze God; Zijn oordelen zijn over de gehele aarde.

8 ¶ Hij gedenkt aan Zijn verbond tot in eeuwigheid, aan het woord, dat Hij ingesteld heeft, tot in duizend geslachten.

Het verbond namelijk dat hij met Abraham heeft gemaakt, en zijn eed aan Izaäk, die Hij ook gesteld heeft aan Jacob, Zijn inzettingen voor Israël tot een eeuwig verbond.

Hier gaat het over het verbond van en met Abraham zoals we dat in Genesis 15 vinden. Daar wordt gesloten; en in Genesis 22 in het offer van Izaäk wordt het bevestigd. Dat is het grote verbond dat God via Abraham sluit. Dat is ook het verbond dat voor de nakomelingen van Abraham geldt, zowel voor zijn fysieke nakomelingen, dat is het volk Israël, als voor zijn geestelijke nakomelingen, dat zijn allen die in het kielzog van Abraham geloven, wiens geloof tot gerechtigheid wordt gerekend. Dus de nieuwtestamentische gelovigen net zo goed.

Psalm 105 noemt dat dus even, en ik denk dat aan de rest van de heilsgeschiedenis van Israël. Dat is een mooie psalm om naast de geschiedenis van Abraham te lezen, maar het reikt verder dan Abraham alleen.

Tekst 6. De Messias uit Juda – Gen. 49:10, Ps. 2

Gen 49:10: ***De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en Denzelven zullen de volken gehoorzaam zijn.***

Hoe gaat dat praktisch in zijn werk, hoe kan Israël het middel zijn waarmee God dan uiteindelijk ook de volkeren naar Zich toe trekt? Hoe kan Israël dan het voertuig zijn voor de zegen die van Abraham uit naar de volkeren gaat?

Ik sla een heleboel over, dat beseft ik, maar dat kan niet anders in zo'n soort samenvatting. De kiem van die gedachte is, dat uit Israël de Messias zal voortkomen. Volgens Paulus, in Romeinen 9, is dat ook één van de voorrechten van Israël: *“uit wie is Christus, Die God is, boven allen te prijzen tot in eeuwigheid.”*

Dus er is een voorrecht van Israël, een voorrang, vanwege de Messias. Dat is in het oude testament nog niet zo helder, maar wel in een profetisch moment, in Gen 49:10, een moeilijk te vertalen en te begrijpen tekst, maar christenen hebben de neiging, ik denk terecht vanuit het geheel van de Schrift, om het vers toe te passen op de Messias die komen zou: *De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en Denzelven zullen de volken gehoorzaam zijn.*

Wat is nu “Silo”?

Genesis 22:17: Voorzeker zal Ik u grotelijks zegenen, en uw zaad zeer vermenigvuldigen, als de sterren des hemels, en als het zand, dat aan den oever der zee is; en uw zaad zal de poort zijner vijanden erfelijk bezitten.

18 En in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde, naardien gij Mijn stem gehoorzaam geweest zijt.

Dat is het tweede grote zegen die aan Abraham gegeven wordt.

Hier staat dus *“Denzelven zullen de volken gehoorzaam zijn.”* Dat is de gehoorzaamheid van de volkeren tegenover het “het zaad”, enkelvoud, in vers `18 van Gen. 22,

- “In Uw zaad zullen gezegend worden”

Vers 17: *uw zaad zeer vermenigvuldigen*”. Dat is het collectief. Alleen het collectief (meervoud) kan vermenigvuldigd worden, niet dat Ene,

Dus de volkeren zullen gehoorzaam zijn aan die Ene, dat ene zaad dat komen zal.

Dus genesis 22 zegt al: er komt er ÉÉN voort uit Abraham, die het middel wordt om die zegen te geven. Dan komt Genesis 49:10.

Wat betekent nu “silo”? De christelijke interpretatie is als volgt:

- “Silo” is niet de stad waar volgens 1 Samuel 1 de tempel stond, een tijdje, en waar elders in de bijbel de Heere zegt: “Ik heb mijn tabernakel uit Silo weggenomen”.
- Dit is niet de plaatsnaam “Silo”, maar dit moet je lezen als “shello”. “Shello” betekent zoiets als: “Hij van Wie alles is”, “Hij aan Wie alles toekomt”.

Dus er komt uit Juda Iemand van Wie alles is, en daarom zullen de volken aan Hem gehoorzaam zijn. Het is dus de aankondiging van de Here Jezus als koning, als de Christus, Die hier op een verborgen manier aanwezig is.

Want, als je het zou vertalen als Silo, als de plaatsnaam, waar Hofni en Pinehas, de twee priesters, dienstdoen in het heilgdom van Silo, als je het daar naar toe zou brengen in gedachte: ten eerste is het dan vreemd dat dat heilgdom komt, silo is toch een persoonsnaam en geen plaatsnaam, maar er is geen enkel verband met andere teksten waarin duidelijk gemaakt wordt wie dat dan is. Behalve als je dit leest als de Messias, van “Hij van Wie alles is”, een hele korte aanduiding.

Want als je het zomaar in het Hebreeuws leest, zou je er niet opkomen, dat het dat zou kunnen zijn.

Maar dit is dus, in combinatie met andere teksten gelezen, een verwijzing naar de Christus. Denk aan Mattheus 2:6: En gij Bethlehem, gij land Juda! zijt geenszins de minste onder de vorsten van Juda; want uit u zal de Leidsman voortkomen, Die Mijn volk Israël weiden zal.

Ik denk dat die “*Leidsman*” aan wie zelfs de volken gehoorzaam zullen zijn, dat dat in Gen 49 die representant van Juda is, dat wil zeggen “Shilo”.

Ik denk dus dat dit een Messiaanse verwijzing is. Want,

vers 11: Hij bindt zijn jongen ezel aan den wijnstok, en het veulen zijner ezelin aan den edelsten wijnstok; hij wast zijn kleed in den wijn, en zijn mantel in wijndruivenbloed.

Vers 12 Hij is roodachtig van ogen door den wijn, en wit van tanden door de melk.

Wat voor een beschrijving is dat nou? Dat is iemand die als het ware volledig met de vrucht van de wijn vervuld is; wijn als een verwijzing naar de vervulling van Israël, de voltooiing van Israël, die is de wijnstok die de Here geplant heeft.

Hij is degene in wie de vrucht van de wijnstok, dus de vrucht van Israël, zelf volledig zichtbaar is: in Zijn ogen, in Zijn handen, in Zijn kleed.

Dat heeft zelf ook weer een dubbele verwijzing: want “wijn” is heel vaak een symbool van bloed. Hij is het bloedige offer. Maar het is ook het beeld van oordeel. Dus hij is Degene Die uiteindelijk het oordeel uitvoert, vol is van de rode kleur van de wijn.

Ik denk aan Jesaja 64 of 65. Waar de Messias ook wordt beschreven als helemaal vol van de rode kleur van het oordeel.

Je moet de betekenis interpreteren als “Shè lo”: “dat wat van Hem is”, aan elkaar geschreven. “shè” is de verkorting van “asher” = datgene wat; “lo” = “aan Hem”, samen is dat “wat van Hem is” of “Hij aan Wie alles toekomt”. En dan moet je dat “kol” ??? Weer toevoegen.

Nou is het niet helemaal waar, dat we dat moeten doen met een ongevoeliseerde tekst. Want de masoreten, 9e eeuw, hebben hier natuurlijk wel “shilo” van gemaakt. Zij hebben gedacht, het kan toch niet anders dan een plaatsnaam zijn of een beetje een bijzondere naam zijn.

Maar ook in de rabbijnse traditie wordt af en toe gedacht dat dit de Messias zou kunnen zijn. Zo gek is dat helemaal niet, want het is “Degene aan Wie de volken gehoorzaam zullen zijn”, dat moet toch de Messias zijn, ook in Joodse ogen. Dus dan interpreteren zij het zelf ook als Shè Lo???

Er staat Shilo, maar dat is heel vaak zo: je hebt namen die een betekenis dragen. Dat kun je nog een beetje zien als je de klanken verandert, dan zie je achter de naam de betekenis schuilgaan. Zo zou dat hier ook het geval kunnen zijn.

Er staat “shilo”, maar wie is dat dan? “Degene aan wie de volken gehoorzaam zullen zijn”, ja maar dan moet het de kracht hebben van shè lo, van “Degene aan Wie alles toekomt”.

De beschrijving in vers 11 en 12 zou trouwens daarvoor al voldoende zijn:

11 Hij bindt zijn jongen ezel aan den wijnstok, en het veulen zijner ezelin aan den edelsten wijnstok; hij wast zijn kleed in den wijn, en zijn mantel in wijndruivenbloed.

12 Hij is roodachtig van ogen door den wijn, en wit van tanden door de melk.

We hoeven niet eens te goochelen met shilo, om toch wat denken en een toekomstige Persoon Die uit Juda voortkomt.

In vers 8 al: Juda! gij zijt het, u zullen uw broeders loven; uw hand zal zijn op den nek uwer vijanden; voor u zullen zich uws vaders zonen nederbuigen.

Dat is nooit gebeurd in de geschiedenis; Juda is in de Babylonische ballingschap verdwenen. Op welke tijd slaat dit dan? Het kan toch alleen maar zijn, dat dit in de toekomst waar zal worden. Bij de terugkeer van de Here Jezus wordt dit waar.

En het is al aangekondigd in Mattheus 2. Die leidsman komt al, en wil over Israël regeren. Want dat is de voorwaarde van de vervulling van Genesis 49: 10. Als Israël Hem als Leidsman had geaccepteerd, volgens Mattheus 2, dan zou vervolgens deze Leidsman uitgegroeid zijn tot Koning van de wereld.

We weten uit Romeinenbrief, dat het volk Christus niet heeft aangenomen als Messias, en toen is alles veranderd. Niet in Gods plan, maar wel in de profetische lijn zoals die uitgezet was, daar is een onderbreking in gekomen.

Juda en de Koning, daar hoort bij Psalm 2.

Psalm 2 is de Messias-Psalm uitstekend, de Messias in Zijn relatie tot de volkeren.

Eigenlijk gewoon het tweede gedeelte van de openingspsalm. We hebben nu die telling in 150, maar dat is niet helemaal correct.

Psalm 1 en 2, weten we in ieder geval, zijn samen één psalm. En als zodanig ook een pro-epitafium, een inleiding, op het hele psalmboek.

Dat blijkt uit psalm 1 die gaat over het contrast tussen de rechtvaardige die thora leest en onderhoudt, en de goddeloze.

Psalm 2 gaat over de relatie van Gods koning tegenover de heidenen. Dus opnieuw over de relatie tussen de rechtvaardige en de onrechtvaardigen.

De eerste psalm is dus van persoonlijke aard, de persoonlijke kant wordt hier benadrukt, de persoonlijke vroomheid die ook in het psalmboek aan de orde komt.

Maar de tweede psalm gaat dus over het grotere verband, de verhouding van een volk tegenover andere volken.

En dat dat zo is, zie je onder andere hier aan:

- Vers 1 begint met: welzalig is de man die niet staat in de raad van de goddelozen, enzovoort;
- Psalm 2 eindigt met: Welgelukzalig zijn allen die op Hem betrouwen.

Tussen die twee zaligsprekingen in staat die hele inleiding. En je ziet het in de overgang van Psalm 1 vers 6 naar vers 7:

Vers 6: Want de HEERE kent den weg der rechtvaardigen; maar de weg der goddelozen zal vergaan.

En dan gaat het verder over die goddelozen

Vers 7: Waarom woeden de heidenen, en bedenken de volken ijdelheid?

De Thora is onderwerp van psalm 1; de Messias is onderwerp van psalm 2.

Dat zijn ook de twee aspecten waarin je het hele psalmboek kunt indelen:

1. Psalm 119 heel nadrukkelijk over de Thora, de grote lofzang op Gods wet;
2. Psalm 118 een Messiaanse psalm, heel nadrukkelijk over de vervulling van Gods belofte voor de Messias.

Dat dubbele karakter in de psalmen:

- (a) Persoonlijke vroomheid, waarin af en toe ook de Messias zelf aan het woord komt, zoals in Psalm 22;
- (b) En dan het collectieve, zoals dat ook in de tempeldienst nadrukkelijk noodzakelijk is. Het collectieve van de verhouding van Israël tot de volkeren, kom je dus ook tegen.

- De nieuwe schepping in Psalm 72; de opwekking van het volk in psalm 37; het lijden van de knecht in psalm 69. Je vindt in die psalmen de verschillende aspecten van de Messias.
- Maar je vindt ook aspecten van persoonlijke vroomheid, psalm 23 De Heer is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. Psalm 25: De verborgen omgang met God is met wie Hem liefhebben;

Dus psalm 1 en 2 vertegenwoordigen de grote perspectieven die in het hele psalmboek aan de orde zijn. Moet ik eigenlijk zeggen: die in elk van de vijf psalmboeken aan de orde zijn, waarbij elk Psalmboek dan ook nog weer een apart accent legt:

- Het 5^e psalmboek gaat zeer sterk over Israël en de volken vanuit de tempeldienst gezien;
- Het eerste psalmboek gaat nadrukkelijk over de geloofservaringen van David. Psalm 1-41 heeft toch weer een ander accent dan in het vijfde psalmboek.
- Maar het zijn altijd die twee elementen: Messias en Thora, die horen hier volstrekt bij elkaar.

Psalm 2 gaat dus over de Messiaanse kant van het geheel: Opstand tegen Zijn Gezalfde, dat is de gezalfde koning toen. David is ervoor gespaard; Salomo is ervoor gespaard tijdens zijn leven; Saul heeft geen scheuring mee gemaakt; na Salomo als onder Jerobiam en Rehabiam het Rijk in tweeën gesplitst wordt, en uiteindelijk in 722 de ballingschap van Israël, en in 586 v.Chr. de ballingschap van Juda. Dat is het einde van deze hele geschiedenis

Dus het loopt ongeveer van het jaar 1000, dat is David, tot aan 586, de ballingschap. En die duurt 70 jaar, dan is er een terugkeer onder Ezra en Nehemia, een gedeeltelijke terugkeer.

Van 1000 tot 586, laten we zeggen 420 tot 430 jaar hebben we de periode van het koningschap in Israël, en is er dus ook een mesicha??? een gezalfde, want er zit een gezalfde vorst op de troon.

Dat is niet meer het geval na 586. Dat is ook niet meer zo als Ezra en Nehemia het volk terugbrengen. Maar het zal weer zo zijn in de toekomst. Dan zal waar worden wat hier staat, dan wordt Psalm 2 futurisch, profetisch, dat Psalm 1 iets aanduidt wat eeuwigheidswaarde heeft, ook door de tijden zonder de Messias van kracht is, geldig is.

Het ligt dus voor de hand dat je die psalmen ook zo gaat lezen. Dat je zegt: Psalm 25 hoort sterk bij Psalm 1, maar Psalm 118 hoort sterk bij Psalm 2, dat heeft dat toekomstige element.

Beetje simpele manier, maar het werkt heel goed om die psalmen steeds weer een plaats te geven.

Psalm 51 die we net gelezen hebben over zonde en schuld hoort bij psalm 1. Want hij heeft het over persoonlijke vroomheid en besef van schuld, en dergelijke.

Psalm 104 over de schepping idem.

Psalm 91 gaat weer over het toekomstige optreden van de Messias, hoort bij Psalm 2

Zo kun je bij alle psalmen de vraag stellen: is het een psalm één uitwerking of is het een psalm 2 uitwerking.

Als het een psalm 2 uitwerking is, heb je een grote kans dat het een toekomstig element heeft.

Sommige zijn niet helemaal zo in te delen: er zijn ook wijsheidspsalmen, die kun je niet zo indelen: psalmen van Asaf, psalmen van Salomo, psalm 90 valt daaronder, dat zijn wijsheidspsalmen.

En je hebt ook nog klachtpsalmen, dat hoort wat meer bij psalm 1 dan psalm 2, maar beide zijn denkbaar.

Behalve als het echt de klacht van de Messias is: psalm 22 hoort bij psalm 2.

Wat zegt psalm 2 nu over de Messias? Dat dit de manier is waarop God uiteindelijk zijn verlossingsplan uitvoert: Hij zal zijn vijanden verslaan; Hij zal de rebellen verslaan.

De Messias is hier Degene Die alles wat niet de gehoorzaamheid aan God onderhoudt, alles wat zich dus tegen de Thora van psalm één verzet, en tegen het gezag van Gods koning verzet, dat zal hij oordelen.

Vers 9: Gij zult hen verpletteren met een ijzeren scepter; Gij zult hen in stukken slaan als een pottenbakkersvat.

Dat is het oordeel wat komt, de kern van psalm 2. En dan de oproep in vers 10. Het loopt even door in vers 11:

Vers 10 Nu dan, gij koningen, handelt verstandiglijk; laat u tuchtigen, gij rechters der aarde!

Vers 11: Dient den HEERE met vreze, en verheugt u met beving.

Kortom: Doe Thora

Vers 12: Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op den weg vergaat, wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden. Welgelukzalig zijn allen, die op Hem betrouwen.

Gehoorzaam de Messias van psalm 2. Bevat als het ware de beide kanten van de 2 psalmen, die eigenlijk één psalm zijn, samen. Want vers 11 heeft tot inhoud wat Psalm 1 te zeggen heeft. En psalm 2:12 heeft als in houd wat Psalm 2 te zeggen heeft over de Gezalfde koning, en dan samengevat: "*Welgelukzalig zijn allen, die op Hem betrouwen.*"

Die in het aspect van de Thora op Hem vertrouwen, dat in het aspect van Zijn koning op Hem vertrouwen.

Tekst 7. Het Paaslam – Ex. 12:23, Ps. 78

Ex12: 23 <i>Want de HEERE zal doorgaan, om de Egyptenaren te slaan; doch wanneer Hij het bloed zien zal aan den bovendeurpel en aan de twee zijposten, zo zal</i>

de HEERE de deur voorbijgaan, en den verderver niet toelaten in uw huizen te komen om te slaan.

We hebben met name het probleem: God heeft gemaakt een goede schepping. Daarbinnen hebben menselijke wezens een bijzondere plaats. Want in het beeld en naar de gelijkenis van God geschapen, maar ze zijn aan het rebelleren geslagen, de zondeval is gekomen.

God belooft dan ook onmiddellijk, dat er een zaad van de vrouw zal zijn door middel waarvan de macht van het kwade definitief verslagen zal worden.

In de geschiedenis laat Hij dat zien door Abraham te roepen, en via Abraham en door Israël heen Israël heen komt er uiteindelijk uit de stam van Juda een koning voort.

Tot zover waren we. In psalm 2 hebben we gezien dat naast de Thora, Gods openbaring en Gods wet belangrijke ingrediënten van die verlossing zijn. Maar hoe gaat die verlossing in zijn werk?

Eerste aanwijzing voor de wijze van verlossing is Exodus 12: 23. Dat spreekt ons van het Paaslam:

23 Want de HEERE zal doorgaan, om de Egyptenaren te slaan; doch wanneer Hij het bloed zien zal aan den bovendorpel en aan de twee zijposten, zo zal de HEERE de deur voorbijgaan, en den verderver niet toelaten in uw huizen te komen om te slaan.

Zoals Adam en Eva na de zondeval gekleed gingen in dierenvelen omdat God een dier had gedood, en dus bloed was gevloeid, en alleen zo kon het hun schaamte, hun naaktheid, bedekt worden, zo wordt er ook in exodus 12 een lam geslacht, symbolisch in de huizen van mensen.

De verderfengel, de blinde en volmaakte uitvoering van Gods oordeel, zal de huizen passeren waar bloed aan de bovendrempel is aangebracht en aan de 2 zijposten. Met andere woorden als een Israëliet geloof hecht aan de woorden van Mozes, aan Gods wil voor de verlossing, en dat geloof tot uitdrukking brengt door een beroep te doen op dat bloed van het geslachte lam, wat exact Gods opdracht was, dan kan en zal de verderfengel dat huis passeren.

Ex 12:23: Want de HEERE zal doorgaan, om de Egyptenaren te slaan; doch wanneer Hij het bloed zien zal aan den bovendorpel en aan de twee zijposten, zo zal de HEERE de deur voorbijgaan, en den verderver niet toelaten in uw huizen te komen om te slaan.

Dat die verderfengel bij huizen langs gaat, houdt in, dat allen het oordeel verdiend hebben. Maar dat hij dat huis overslaat, komt dat, omdat zij in geloof dat bloed aan de deur hebben aangebracht.

“*Want de Heere zal doorgaan*”: het is dus de Heere zelf. Doch wanneer Hij het bloed zien zal aan de bovendorpel en aan de twee zijposten, zo zal de Here voorbij gaan en de verderfengel niet toelaten in uw huizen te komen om te slaan.

Dus die blinde oordeelsmacht, die verderfengel, wordt dan door de Here tegen gehouden. Hij moet hem tegenhouden want de Israëlieten hebben stuk voor stuk hetzelfde oordeel verdiend, maar God houdt het dan tegen.

Wat is dus het middel van de verlossing? Dat is het bloed, het bloed van dat lam.

En niet alleen maar dat bloed, want dan zou het verder geen rol hebben gespeeld bij het langs gaan bij die huizen. Het bloed moet ook aangebracht worden aan die deur.

Naar mijn gevoel, als je dat later na gaat in het Sjema Israël, de geloofsbelijdenis van Israël, een verwijzing naar het juk van de wet dat je op je neemt, dat moet gespijkerd worden aan de zijpost van het huis, ten teken dat je met je gezin de Here gehoorzaamt.

Dus het bloed aan de bovenkant symboliseert naar mijn gevoel, dat Christus het oordeel gedragen heeft, dat Zijn bloed dus tussen God en de mens in komt staan.

Maar aan de zijposten, betekent naar mijn gevoel, dat dat ook consequenties heeft voor het leven en het gedrag van degene die zich achter dat bloed verschuilt. Dat bloed wordt als het ware het Sjema dat aan de deurpost gespijkerd wordt. Dat is het juk van de verlossing wat je op je neemt; deze God is jouw Goël, jouw Losser. Dan ben je Hem ook absoluut gehoorzaamheid verschuldigd. Vandaar dat het op die 3 plaatsen moet worden aangebracht, en niet alleen aan de bovenkant.

Er is dus sprake van oordeel, van dood, van het bloed dat vloeien moet, en daar is een echo van in psalm 78.

In psalm 78 vind je de hele geschiedenis weer van Israël, kort weergegeven, met steeds maar weer: “ze hielden Gods verbond niet; ze geloofde niet in God; ze vertrouwden niet op Zijn heil; ze hebben Gods daden vergeten; Zijn geboden niet bewaard. Een lange aanduiding van de eenzijdigheid waarin het verbond beland is.

Het is een onderwijzing van Asaf, psalm 78, een wijsheidpsalm waarin heel de geschiedenis van Israël kort wordt weergegeven; de ondankbaarheid van het volk met name wordt weergegeven. Zelfs als de wonderen er zijn, geloven ze niet in de God Die achter die wonderen zit.

En dan vinden we heel even dit thema terug, in vers 51:

51, En Hij sloeg al het eerstgeborene in Egypte, het beginsel der krachten in de tenten van Cham.

Zo wordt Cham als het ware geoordeeld in Egypte; zo gaat het maar door, het is één lange aanklacht tegenover Israël,

En dan het antwoord is, vanaf vers 65, het antwoord hier is het verbond met David:

65: Toen ontwaakte de Heere, als een slapende, als een held, die juicht van den wijn.

66 En Hij sloeg Zijn wederpartijders aan het achterste; Hij deed hun eeuwige smaadheid aan.

67 Doch Hij verwierp de tent van Jozef, en den stam van Efraïm verkoos Hij niet.

68 Maar Hij verkoos den stam van Juda, den berg Sion, dien Hij liefhad.

69 En Hij bouwde Zijn heiligdom als hoogten, als de aarde, die Hij gegrond heeft in eeuwigheid.

70 En Hij verkoos Zijn knecht David, en nam hem van de schaapskooien;

te midden van de volstrekte ongehoorzaamheid van dat volk, dat toch door dat bloed is verlost, en de verderfengel is langsgedaan, nu hebben ze een nieuwe kans gekregen, moet God iets nieuws gaan doen. Dat nieuwe is het verbond sluiten met David.

Want al het andere, dus ook die verlossing die in paaslam aanwezig is, is niet voldoende geweest. In de tijd van de ridders hielden ze zelfs op om het paasfeest te vieren; er is een lange tijd geweest ook onder de koningen van Juda dat het Pascha niet meer gevierd werd.

Dan lees je dat Josia, als hij het boek Deuteronomium leest, pas weer beseft, dat het Pascha moet worden gevierd. Juist uitgerekend het feest van de verlossing, wat ook het feest is van de gehoorzaamheid die God verbindt aan de bevrijding, wordt helemaal overgeslagen.

Het antwoord van psalm 78 is dus dat er meer nodig is dan het Pascha, Mozes: Thora.

Profeten

Tekst 8. Koning David – 2 Sam. 7:12, 13, Ps. 110

2 Sam 7:

12. *Wanneer uw dagen zullen vervuld zijn, en gij met uw vaders zult ontslapen zijn, zo zal Ik uw zaad na u doen opstaan, dat uit uw lijf voortkomen zal, en Ik zal zijn koninkrijk bevestigen.*
13. *Die zal Mijn Naam een huis bouwen; en Ik zal den stoel zijns koninkrijks bevestigen tot in eeuwigheid.*

We hebben ook Psalm 2: we hebben een Messias nodig. Die komt in eerste instantie uit Israël zelf, als koning David voort.

Dat is 2 Samuel 7. Daar vinden we het verbond met David, en wel apart; 2 Sam 7 heeft een parallelle passage in 1 Kron 22.

In 2 Sam 7 is het het verbond met David zelf en de koningen na hem; in kronieken, 21 een 22, is het heel nadrukkelijk de zetel van David, het verbond, de trouw van God aan de zetel van David.

Dus de persoonlijke kant, met David, in Samuel; de positie van de koning, de troon in kronieken. En heel kenmerkend verschil in perspectief tussen die twee boeken.

Maar voor dit moment het verbond met koning David is belangrijk 2 Sam 7:12, 13

Daar zegt God tegen David:

12 Wanneer uw dagen zullen vervuld zijn, en gij met uw vaders zult ontslapen zijn, zo zal Ik uw zaad na u doen opstaan, dat uit uw lijf voortkomen zal, en Ik zal zijn koninkrijk bevestigen.

“Uw zaad na u”: de persoonlijke kant benadrukt

“Ik zal zijn koninkrijk bevestigen”: Salomo dus.

13 Die zal Mijn Naam een huis bouwen; en Ik zal den stoel zijns koninkrijks bevestigen tot in eeuwigheid.

Dit gaat over de regeringszetel, zeker, maar dit is zijn stoel, van zijn koninkrijk. Met nadruk dus op de familieverhouding, de nazaten van David.

Dat is het verbond met David. Dit verbond met David heeft een dubbele bodem. Dat dat wordt duidelijk als we psalm 110 lezen. Want dan zie je, dat het niet alleen maar de zetel is, niet alleen maar de familiegeschiedenis, maar dat het zelfs vooruit wijst naar een toekomst, maar de ware zoon van David.

Psalm 110 begint namelijk met David's eigen uitspraak. De Here heeft niet tot mij gezegd, tot mijn Heere gesproken:

De HEERE heeft tot mijn Heere gesproken: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gezet zal hebben tot een voetbank Uwer voeten.

Dus hier weet David ervan, dat er uiteindelijk Één uit zijn huis zal komen, die heersen zal in het midden van de vijanden, die Priester zal zijn, vers 4:

4 De HEERE heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek.

Wat Saul pretendeerde, koning en priester te zijn, maar niet was, dat zal deze zoon van David wel zijn priester in eeuwigheid. Hebreeën 5,6 en 7 maken duidelijk dat Hij zelfs de Hogepriester is dat naar de ordening van Mel-Chizedek, Die Zichzelf smetteloos geofferd heeft en een eeuwige verlossing heeft verworven, en dan gaat zitten aan de rechterhand van de majesteit in de Hoge.

Dus Hij is koning, priester en koning zoals Melchizedek dat was. Dat kon David onmogelijk over zichzelf gezegd hebben.

Psalm 110 is een profetische psalm. Dat moet David ook gezegd hebben.

Dat heeft een universele kosmische strekking: vandaar vers 6

6 Hij zal recht doen onder de heidenen;

Hij zal oordeel vellen over de heidenen. Nou, David heeft er nooit aan gedacht, dat hij vanuit zijn koninkrijk, hoe groot het ook was onder zijn bewind - het is nooit zo groot geweest als Abraham beloofd werd, onder Salomo ook niet. De belofte aan de belofte aan Abraham was ook nooit vervuld. Laat staan dat David beseftte dat hij over Egypte, Irak en Syrië zou kunnen regeren, dat heeft hij nooit gedacht. Maar hier zegt hij : "Hij zal recht doen onder de heidenen". Alle heidenen die er maar waren, dus de hele niet-Joodse wereld zal door deze Here, deze Messiaanse koning worden geregeerd.

Dus Degene tot Wie de Here gezworen heeft: Gij zijt priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek, vers 4, is niet David zelf, maar iemand uit zijn nageslacht, dat is de Here Jezus Christus.

Dus wat hebben we nu?: Een bijna volmaakte schepping; de mens in een bijzondere positie daarin; de mens die valt in de rebellie; we hebben een belofte van verlossing; dat begint in de geschiedenis zichtbaar te worden in de zegen en de roeping van Abraham; uit wie uiteindelijk Shilo zal voortkomen, uit de stam van Juda. Dat is een historische lijn, niet vaag, maar heel concreet.

Daarbij zal bloed vloeien, daarbij zal een plaatsvervangend offer zijn. Dat betekent dat de verlossing afhankelijk is van geloof.

Het volk heeft echter helemaal niet geloofd, zegt Psalm 78. Geloof in het paaslam was niet genoeg;

Wat gaat God dan doen? Dan gaat God in het aardse koningschap van David daar een wending in te geven.

Psalm 110 zegt: dat lukt niet in deze aardse geschiedenis; dat zal de komende zoon van David moeten zijn.

Hoe kan die komende zoon van David nu dat het paaslam zijn en koning zijn?; hoe kan hij nou degene zijn die bloed laat vloeien? En tegelijkertijd het koningschap aanvaardt?

Dat wordt het raadsel dat uiteindelijk alleen in Jezus Christus wordt opgelost.

Tekst 9. De Lijdende Knecht – Jes. 53:6, Ps. 69

Om dat te zien moeten we naar Jesaja 53:6.

Jes 53:6: Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg; doch de HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.

Wat doet de Here dan met zijn Messias? Maakte hij hem zomaar koning zonder dat de harten van de mensen veranderd zijn? Dan zou je een herhaling krijgen van de geschiedenis van psalm 78. Er is dan wel een Lam dat sterft, of er is, zoals bij David, een koning die regeert, maar er is geen volk dat waarachtig gehoorzaamt.

We hebben wel Psalm 2 maar geen Psalm 1. Wel een gezalfde die misschien uiterlijk wordt gehoorzaamd, maar niet een psalm één waarin het innerlijk van de mens helemaal op de Thora gericht is.

Misschien hebben we alleen maar een Psalm 1 en geen Psalm 2?

Dat is Ezra en Nehemia: alleen maar de verering aan de Thora, tot in de rabbijnse traditie aan toe, maar we hebben geen Psalm 2, de Messias ontbreekt.

Dus hoe gaat God dat nu samenbrengen? Door de koning te maken tot een paaslam! Dat is in wezen wat God doet: de koning maakt Hij tot een Paaslam.

Jes 53 vertelt ons over de komst van die koning, die niet erkend wordt als paaslam. En dus, omdat die koning wel lijden moet, verbrijzeld wordt en sterft, ook niet als koning wordt aanvaard.

Vers 5: Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.

Dit is de knecht van de Here, die lijdt en ten onder gaat. Maar is dat dan dezelfde als de waarachtige nieuwe koning?

Vers 11 zegt: Mijn Knecht, de Rechtvaardige, zal velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.

Dat is de functie van de Messias als het paaslam.

Maar in hoofdstuk 55, waarin vers 3 het verbond met David genoemd wordt:

3 Neigt uw oor, en komt tot Mij, hoort en uw ziel zal leven; want Ik zal met u een eeuwig verbond maken, en u geven de gewisse weldadigheden van David.

4 Ziet, Ik heb hem tot een getuige der volken gegeven, een vorst en gebieder der volken.

In één klap zitten we weer bij de Leidsman de Koning. Die uiteindelijk over Israël en de hele wereld regeren zal. Die het oordeel zal uitvoeren.

Jes 59:20 En er zal een Verlosser tot Sion komen, namelijk voor hen, die zich bekeren van de overtreding in Jakob, spreekt de HEERE.

Er wordt over een nieuw verbond gesproken. Wie is de Middelaar van dat verbond? Dezelfde Messiaanse knecht die in Jesaja 53 genoemd wordt.

In Jesaja 61 spreekt die Messiaanse Knecht:

- 1 De Geest des Heeren HEEREN is op Mij, omdat de HEERE Mij gezalfd heeft, om een blijde boodschap te brengen den zachtmoedigen;
- 2 Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van harte, om den gevangenen vrijheid uit te roepen, en den gebondenen opening der gevangenis;
- 2 Om uit te roepen het jaar van het welbehagen des HEEREN, en den dag der wraak onzes Gods; om alle treurigen te troosten;
- 3 Om den treurigen Sions te beschikken dat hun gegeven worde sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwden geest; opdat zij genaamd worden eikebomen der gerechtigheid, een planting des HEEREN, opdat Hij verheerlijkt worde.

Een Vorst en Gebieder van het volk. In één klap zitten we weer bij de Leidsman de Koning Die uiteindelijk over de hele wereld over Israël regeren zal.

Die het oordeel zal uitvoeren. In Jes 59:20:

20 En er zal een Verlosser tot Sion komen, namelijk voor hen, die zich bekeren van de overtreding in Jakob, spreekt de HEERE.

En er wordt over een nieuw verbond gesproken.

Wie is de Middelaar van dat verbond? Diezelfde Messiaanse Knecht Die in Jesaja 53 genoemd wordt.

In hoofdstuk 61 spreekt die Messiaanse knecht: De Geest des Heeren HEEREN is op Mij, omdat de HEERE Mij gezalfd heeft, om een blijde boodschap te brengen den zachtmoedigen.

Dat slaat op de eerste komst van deze koning, waar hij niet zijn koningschap uitoefent, maar het paaslam is.

Maar hoofdstuk 62 laat dan weer Zijn andere kant zien:

2 En de heidenen zullen uw gerechtigheid zien, en alle koningen uw heerlijkheid; en gij zult met een nieuwen naam genoemd worden, welken des HEEREN mond uitdrukkelijk noemen zal.

Dat gaat over Jeruzalem, en over het herstel van Sion, alleen maar mogelijk omdat de Messias, de ware knecht des Heren, daar Koning wordt.

De psalm die hierbij hoort is psalm 69. Daar spreekt de lijdende Knecht van de Here. Dan gaat het dus over de Lijdende Dienaar. Die maakt nogal wat mee.

8: Want om Uwentwil draag ik versmaadheid; schande heeft mijn aangezicht bedekt.

9: Ik ben mijn broeders vreemd geworden, en onbekend aan mijner moeders kinderen.

Dat is letterlijk vervuld in Jezus in Zijn verhouding tot Zijn halfbroers.

10 Want de ijver van Uw huis heeft mij verteerd; en de smaadheden dergenen, die U smaden, zijn op mij gevallen.

Daar hebben de discipelen van erkend: dat dat werkte zo in die tweevoudige tempelreiniging: begin en het eind van de missie van Jezus op aarde. Deze tekst in Johannes 2 geciteerd is de belangrijke tekst. Dat hebben de discipelen zich herinnerd nadat Jezus was opgestaan uit de doden.

Het is een lange klacht, Psalm 69, een oproep tot oordeel, maar het eindigt met een lofzang:

31 Ik zal Gods Naam prijzen met gezang, en Hem met dankzegging grootmaken.

35. Want God zal Sion verlossen, en de steden van Juda bouwen; en aldaar zullen zij wonen, en haar erfelijk bezitten;

De lijdende knecht van vers 1-30 is uiteindelijk Degene die dit grote heil van God mee zal maken.

Wat de psalmist niet aangeeft, is het middel waarmee je van het ene naar het andere deel gaat: de opstanding. Maar die vinden we in psalm 37, dus daar hoeven we niet over te wanhopen.

Maar het gaat nu om op de rol van de Lijdende Knecht, Die plaatsvervangend zonde en schuld van het volk draagt.

Dat is Jesaja 53:6 en Psalm 69.

Ik vat nog even snel het geheel samen, in een volgend deel gaan we dan door met de rest van deze 16 punten.

Goede schepping; mensen in een bijzondere positie, die rebelleren tegen God en daarmee de hele schepping meetrokken; Gods belofte van verlossing komt daar onmiddellijk overheen; de weg is, heel concreet in de geschiedenis, de roeping van die ene Zoon, dat ene Zaad van de vrouw, waar alles uit voortkomen zou, en dat gaat in verschillende etappes: Abraham; de stam Juda; Israël met het paaslam; in Israël dan het koningschap van David; uit Israël dan de lijdende knecht.

Dat is het middel dat God inzet om uiteindelijk het probleem van de zonde op te gaan lossen. En dan is de weg vrij voor herstel.

Dat zullen we de volgende keer zie dan gaat het over opstanding en de nieuwe schepping, en dan komen we bij het nieuwe testament, en zullen we zien zonder enige sluier of bedekking, hoe dat in het nieuwe testament ons wordt uitgelegd.

Het verhaal van de bijbel in 16 teksten.

Aflevering 3, RA Veen, 1^e helft van het gesprek op 29 mei 2018

De laatste twee teksten die het oudtestamentische verhaal verwoorden:

”Opstanding”: Ezechiël 37:3-5; Jer. 31:31 e.v. - Psalm 37.

Ook het oude testament spreekt al over opstanding, over nieuw leven, over een volledig nieuw begin dat God uiteindelijk maken zal.

Dat wordt aangekondigd in Ezechiël 37; vooral de verzen 3-5 doen een handreiking, het fundament leggen, voor dit thema.

- 3 *En Hij zeide tot mij: Mensenkind! zullen deze beenderen levend worden? En ik zeide: Heere HEERE, Gij weet het!*
- 4 *Toen zeide Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen, en zeg tot dezelve: Gij dorre beenderen! hoort des HEEREN woord.*
- 5 *Alzo zegt de Heere HEERE tot deze beenderen: Ziet, Ik zal den geest in u brengen, en gij zult levend worden.*

Wat is er aan de hand in Ezechiël 37? Het volk is in de ballingschap, gaat daarin geestelijk en lichamelijk verloren, dreigt daarin althans verloren te gaan, en Ezechiël krijgt in hoofdstuk 37 een bijzonder visioen:

- 1 *De hand des HEEREN was op mij, en de HEERE voerde mij uit in den geest, en zette mij neder in het midden ener vallei; die vallei nu was vol beenderen.*

Dat is een beeld van het verloren geraakte Israël, dat nu in dat dal met beenderen ligt: levenloos, krachteloos, zonder betekenis meer voor de toekomst.

- 2 *En Hij deed mij bij dezelve voorbijgaan geheel rondom*

Hij krijgt het goed ingepeperd, krijgt het zeer stevig te zien wat hier aan dood heerst.
en ziet, er waren zeer vele op den grond der vallei; en ziet, zij waren zeer dor.

Niet alleen maar beenderen, maar ook nog droog en verdord, op het punt om te vervallen tot gruis. Een heel indringend beeld van totale verlorenheid in de dood. En dan zegt God tehn Ezechiël:

- 3 *En Hij zeide tot mij: Mensenkind! zullen deze beenderen levend worden?*

De vraag van iedereen in de ballingschap. Zal er nog herstel zijn voor ons, voor het volk Israël? Zo hopeloos zag het er in Babylon uit. De heersende Babylonische koningen, met de onderdrukking van Israël als minderheid. Het enige voordeel dat ze in Babel genoten, was, dat de Babyloniërs hen toestonden bij elkaar te wonen.

Zodat ze in kleine gemeenschappen met elkaar nog een synagogedienst konden hebben, en godsdienstonderwijs. Voor het overige is het een plaats waar alleen maar verlies kan

zijn: door assimilatie, door wanhoop, door het verlies van tradities, door allerlei nieuwe vragen over rituele reinheid, wat is de relatie met de tempel? Die niet meer door een levend Levitisch priesterschap beantwoord konden worden - Ezechiël loopt er natuurlijk wel rond, als priester ook, dus die zal veel van die vragen beantwoord kunnen hebben.

Maar dat is ingewikkeld: je bent niet meer in je land: welke wetten gelden nu wel, welke niet? Dat moet allemaal dagelijks tot de levenspraktijk gehoord hebben.

Dus de vraag van de Here God stelt een vraag aan Ezechiël waar al die ballingen mee zitten: menselijk, zullen deze beenderen nog levend worden? Ezechiël zei niet gemakkelijk: "ach natuurlijk wel, dat kan niet anders". Hij zegt terecht:

En ik zeide: Heere HEERE, Gij weet het!

Hij Zei "Here, Here", de volledige Godsnaam: de adon adonai,

- de Heer van de geschiedenis, de Adon;
- en de God van het verbond: Adonai. Jaweh;
- *U weet het*: U bent de wetende, waarom vraagt U het aan mij? Hoe kan ik het nu weten? Maar gelukkig U weet het, want U bent de Adon, U regeert de geschiedenis, U bent Jaweh Die het verbond onderhoudt.

Vers 4 Toen zeide Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen, en zeg tot dezelve: Gij dorre beenderen! hoort des HEEREN woord.

Hier is het Gods Woord dat net als op de dag van de Schepping opnieuw scheppend en levenbrengend gaat optreden; er komt een wonder tot stand.

Herstel van Israël is hier niets minder dan een wonder; een wonder dat de Here God op vele momenten in de geschiedenis herhaald heeft.

Want ze hebben de Perzische onderdrukking overleefd, de Griekse onderdrukking, de Romeinse bezetting, ze zijn in de diaspora belandt en daar hebben ze het overleefd, zelfs in Polen en in Oost-Europa hebben ze het overleefd; ze hebben de Holocaust overleefd.

God heeft steeds en overal die minderheid geroepen en bewaard. Om daar eerst de Messias uit tevoorschijn te brengen, in de Romeinse tijd, en in de toekomst om die Messias weer als koning in de wereld in te voeren, als Hij terugkeert naar Jeruzalem

“*Dorre beenderen*”: er is niets in dat voor God een aanknopingspunt is: het is dood, is verloren, is niets beenderen, het is nog net geen as.

5 Alzo zegt de Heere HEERE tot deze beenderen:

de God die Zijn verbond trouw is en Die over de geschiedenis beschikt

Die zegt over deze beenderen:

“Ziet, Ik zal den geest in u brengen, en gij zult levend worden.”

Zo grijpt God in de geschiedenis in, doordat hij zijn volk weer de kracht geeft en het leven erin brengt om te handelen. Maar dat gaat in fasen: zenuwen, vlees, dan de huid en dan de geest.

Vers 6. Sommigen proberen dat uit te leggen als een successie van gebeurtenissen in de geschiedenis. Ik denk dat het gaat om een beeld, voor de ogen van Ezechiël, in zijn visioen, dat dit de volgorde was waarin het herstel zichtbaar werd, tenslotte de geest waardoor het levend werd: “*en gij zult levend worden; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.*”.

Ik lees dit zo, dat dit “gij zult weten dat Ik de Here ben” de finishing touch is van de opstandingsoperatie. Want er is een levend worden van Israël, want nog niet inhoudt dat zij weten dat Hij de Here is.

Ezechiël spreekt over een terugkeer uit de ballingschap in ongeloof, daarom denk ik dat “Gij zult weten dat Ik de Here ben” nog weer een stap daarna is.

Maar het volk is hersteld, is bewaard, is nu in het land voor een deel en zal uiteindelijk weten dat Hij de Here is.

Die uitleg wordt ook gegeven, vers 11: toen zeide Hij tot mij: Mensenkind! deze beenderen zijn het ganse huis Israëls; ziet, zij zeggen -

dat is wat die ballingen onderling in wanhoop uitwisselen -
: “Onze beenderen zijn verdord, en onze verwachting is verloren, wij zijn afgesneden”.

Vers 12: Daarom, profeteer en zeg tot hen: Zo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal uw graven openen, en zal ulieden uit uw graven doen opkomen, o Mijn volk! en Ik zal u brengen in het land Israëls.

“*Uit uw graven doen opkomen*”: ik denk dat het beeldtaal is; het gaat niet over de opstanding. Dit gaat over een geestelijke opstanding.

13 En gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik uw graven zal hebben geopend, en als Ik u uit uw graven zal hebben doen opkomen, o Mijn volk!

De herleving van Israël

Tussen haakjes, de belofte in vers 17 dat de 10 stammen ook nog erbij zullen horen. De 10 stammen worden op een hout geschreven, vers 16,

Het bijbelse verhaal in 16 teksten, pag. 39 Van 96

16 Gij nu, mensenkind! neem u een hout, en schrijf daarop: Voor Juda, en voor de kinderen Israëls, zijn metgezellen; en neem een ander hout, en schrijf daarop: Voor Jozef, het hout van Efraïm, en van het ganse huis Israëls, zijn metgezellen.

17 Doe gij ze dan naderen, het een tot het ander tot een enig hout; en zij zullen tot een worden in uw hand.

De 2 en de 10 stammen worden dan weer verenigd, en dat verenigde Israël dat dan 12 stammen heeft symboliseert

“Jozef, het hout van *Efraïm*”, de 10 stammen.

“*Juda*”, begin van vers 16, en *de kinderen Israëls die zijn metgezellen zijn*.

Er is altijd naast Juda een heel klein overblijfsel van de andere stammen geweest. Als de 10 stammen worden weggevoerd is dat niet letterlijk iedereen. Zo velen dat het volksleven er niet meer is, zo dat de Samaritaan daar de plaats van kunnen innemen

Er is altijd een aantal vluchtelingen geweest die deel uitmaakten van de stam van Juda. Vandaar dat hier staat: “*voor Juda en voor de kinderen Israëls zijn metgezellen*”.

Voorts: “*voor Jozef, en dan, het ganse huis Israëls zijn metgezellen*”. {10:09} dat is dan inderdaad het ganse huis Israëls, dat door de 10 stammen wordt gerepresenteerd.

17 *Doe gij ze dan naderen, het een tot het ander tot een enig hout; en zij zullen tot een worden in uw hand.* De 2 stammen en de 10 stammen worden dan weer verenigd. Dat verenigde Israël omvat symbolisch 144.000 die uit alle 12 stammen komen, hebben we dan te maken in het boek openbaring. In openbaringen vinden we die 144.000 uit de 12 stammen als getuigen.

Heel opvallend hoe in Openbaringen de stammen geteld worden, maar dat is eigenlijk een ander onderwerp. (Blijft staan voor later, als we over de toekomstige heerlijkheid spreken, in Openbaringen 21)

Jer 31: een andere kant van het zelfde opstandingsverhaal, misschien moet je zeggen opwekkingsverhaal, omdat het gaat om het herstel van het volk ook in zijn geloven. Maar opwekking doet te veel denken aan evangelie. Beter te spreken over vernieuwing van Israël of herstel van Israël.

“Te dien dagen zullen ze weten dat Ik de Heere ben”, lazen we in Ezechiël.

Jeremia 31 vanaf vers 31 beschrijft wat het inhoudt om de Heere te kennen. Het gaat over dezelfde tijd, een toekomstige tijd waarin Juda hersteld zal worden.

Jer 31:31 Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken;

De oppervlaktelaag is, dat Juda en Israël hetzelfde zijn, want Juda representeert het geheel zolang de 10 stammen nog verstrooid zijn. Maar de verborgen betekenis, een “remmes”, een aanwijzing, is dat Hij zowel met Juda, de twee stammen, als met Israël, de 10 stammen, een nieuw verbond zal maken.

Dus, met Ezechiël 37 ernaast, gaat het hier in een nieuw verbond over de 12 stammen, en niet alleen maar over het huis van Juda.

Vers 33: Maar dit is het verbond, dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na deze dagen, luidt het woord des HEREN:

“Huis van Israël”, dan is het alweer één geheel.

Ik zal mijn wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven, Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn - of tot één volk zijn.

34 Dan zullen zij niet meer een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder leren:
- onderwijzen -

Zeggende: Kent de HERE: want zij allen zullen Mij kennen, van de kleinste tot de grootste onder hen, luidt het woord des HEREN, want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonde niet meer gedenken.

1^e punt: “Kent de here” zullen ze niet meer zeggen. Ook Ezechiël 37 zegt dat: te dien dagen zullen ze weten dat Ik de Heere ben; ze zullen Hem allemaal kennen, zegt Jeremia.

2^e punt: de grondslag daarvan is iets helemaal nieuws: dat is die volstrekte, eenzijdige, volmaakte volmaakte vergeving die God het volk, maar uiteindelijk ook allen, maar ook de gemeente van Christus, schenken zal: volledige vergeving: *“Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hun zonde niet meer gedenken”*. Dat legt Petrus uit in Handelingen 2; dat was de pointe van de komst van de Messias.

De psalm die hierbij hoort is psalm 37, spreekt ook over de verwachting van de toekomst, sluit aan bij de Bergrede voor een deel.

Psalm 37 is heel mooi, bijvoorbeeld vers 9: Want de boosdoeners zullen uitgeroeid worden, maar die den HEERE verwachten, die zullen de aarde erfelijk bezitten.

Vers 11: De zachtmoedigen daarentegen zullen de aarde erfelijk bezitten, en zich verlustigen over groten vrede.

Het is een lofzang gericht op de toekomst: er komt een moment dat de aarde, het land, weer door de rechtvaardigen bewoond zal zijn.

Vers 29: De rechtvaardigen zullen de aarde erfelijk bezitten, en in eeuwigheid daarop wonen.

In vers 31 de echo van Jeremia 31: De wet van zijn Gods is in zijn hart; zijn gangen zullen niet slibberen. (of glibberen)

Vers 39, heel mooi: Doch het heil der rechtvaardigen is van den HEERE (niet van henzelf, van eigen inspanning) ; hun Sterkte ter tijd van benauwdheid. (van de Heere)

in zijn tijd kijken naar de ik-figuur die ik kreeg Vers 40: En de HEERE zal hen helpen, en zal hen bevrijden; Hij zal ze bevrijden van de goddelozen, en zal ze behouden; want zij betrouwen op Hem.

Een psalm van je zou kunnen denken: als dat nu net allemaal gaande is, wat gelezen is in Jeremia 31 en Ezechiël 37, wat gaan ze dan zingen? Ik denk Psalm 37. Dat zal dan toch echt in hun hart zijn.

Als wij het zingen, Psalm 37, zou het goed zijn dat we denken aan deze dagen van herstel, opstanding, nieuw leven wat God in de toekomst zal geven: zichtbaar hier op aarde voor Zijn volk en nu als een soort vooruitlopen daarop als een voorproefje daarvan ook geeft aan de gemeente van Christus.

De Nieuwe schepping - Jes. 65, vanaf vers 17 - Psalm 72

De Nieuwe schepping: dat is het eindperspectief waar Jesaja in hoofdstuk 40 t/m 66 naar kijkt. De nieuwe schepping, “de eeuwige toestand” zoals de Scofieldbijbel in de bedelingenleer daarover spreekt.

Psalm 72, van Salomo, sluit hierbij aan.

Jes 65:17 Want ziet, Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde; en de vorige dingen zullen niet meer gedacht worden, en zullen in het hart niet opkomen.

Jesaja is een hele aparte profet, in deze zin: voor hem, omdat hij in de 7^e/8^e eeuw optreedt, zijn teksten zijn vanaf 725 nog van vóór de ballingschap van het Noord-Rijk.

Zijn profetieën zou je als volgt kunnen karakteriseren: stel je voor je staat op een bergtop in de alpen, het is mistig, de zon nog niet doorgebroken, dan zie in de verte de ene heuvel na de ander. En helemaal in de verte nog een bergtop. Jesaja moest vanuit zijn tijd kijken naar de eindtijd en de visioenen die hij kreeg. Dan ziet het er voor zijn ogen als volgt uit: een hele reeks van bergen en bergtoppen, die in de mist of ochtenschemering niet zo precies van elkaar te onderscheiden zijn. Je zie dat heel vaak in Jesaja 40 tot en met 66 dat hij in één adem spreekt over de terugkeer uit de ballingschap onder Ezra en Nehemia; over de komst van de Messias 700 jaar later; over de kruisiging van die Messias, zoals in dat Jesaja 53; over de grote verdrukking, dus de moeite die nog komen zal voor het volk zelfs als het uit ballingschap terug komt; en dan over de terugkeer van de Messias; en dan over het 1000-jarig rijk; en dan over de eeuwige toestand.

7 verschillende profetische lagen zitten in zijn profetieën. Maar die zijn lang niet altijd geordend op een keurige chronologische manier, de ene na de andere.

Wij zeggen: eerst komt de Messias en Zijn vernedering; dan de tijd van de gemeenten, dan komt terugkeer van de Here Jezus, al dan niet voorafgegaan door de zevenjarige grote verdrukking, opname van de gemeente. Hoe je dat ook invult, wij hebben toch altijd een beeld van het ene dat na het andere komt.

Zo lezen we in het begin van het boek Openbaringen, dat met name gaat over die zeven jaar, heel kort iets over het duizendjarig rijk, en dan kort iets over de eeuwige toestand. Maar we weten wel dat dat ongeveer de 3-geleding is van het boek Openbaring.

Maar Jesaja ziet 7 verschillende stadia voor zich, dat loopt door elkaar heen. In het gedeelte dat nu hebben, Jesaja 65, zie je dat ook. Er is een element van herstel voor Israël, voorafgaand aan het duizendjarig rijk; er is iets van het duizendjarig rijk; en er is iets van de “eeuwige toestand”. Voor hem is dat, in de verte waarin hij keek, als het ware een vergezicht geworden.

Voor ons perspectief moeten wij dat onderscheiden; voor Jesaja was het heel lastig en voor de toehoorders van Jesaja, de lezers van Jesaja in zijn tijd, was het eigenlijk onmogelijk om die 3 fasen van elkaar te onderscheiden. {21:06 van 35:57, deel 3}-----

Als je in die tijd van Jesaja hebt geleefd ??? Het lijkt de ondergang van het volk te zijn, en dan komt een profeet je vertellen dat God toch een toekomst heeft. Het maakt dan niet eens zoveel uit in welke fasen die toekomst verlopen zal; het maakt al veel uit dat je dat je hoort dat er een toekomst is.

Kijk maar in vers 17: Want ziet, Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde; en de vorige dingen zullen niet meer gedacht worden, en zullen in het hart niet opkomen.

Bekende die uitdrukking “nieuwe hemelen en een nieuwe aarde” van Openbaring 21 als het begin van “de eeuwige toestand”, als het einde, na het 1000-jarig rijk, na het oordeel, van de oude hemel en de oude aarde.

Dus hier, in vers 17, spreekt Jesaja over het absolute einde van de geschiedenis, “als (1 Korinthe 15) God alles zal zijn in allen”.

Vers 18: Maar weest gijlieden vrolijk, en verheugt u tot in der eeuwigheid in hetgeen Ik schep; want ziet, Ik schep Jeruzalem een verheuging, en haar volk een vrolijkheid.

De vrolijkheid voor Jeruzalem is haar uiteindelijke een herstel, in het duizendjarig rijk. Niet het einde, vers 17, maar het begin, vers 18.

Vers 19: En Ik zal Mij verheugen over Jeruzalem, en vrolijk zijn over Mijn volk; en in haar zal niet meer gehoord worden de stem der wening, noch de stem des geschreeuws.

Eerste deel: “En Ik zal Mij verheugen over Jeruzalem, en vrolijk zijn over Mijn volk”, in het duizendjarig rijk.

Tweede deel, wat vers 22 duidelijk maakt: dat er geen rouw meer zal zijn, geen gedachtenis aan de zonde,

Vers 20: Van daar zal niet meer wezen een zuigeling van weinig dagen, noch een oud man, die zijn dagen niet zal vervullen; want een jongeling zal sterven, honderd jaren oud zijnde, maar een zondaar, honderd jaren oud zijnde, zal vervloekt worden.

Bedoeld is dus: een zuigeling zal niet na enkele dagen als sterven; een oud man zal niet voortijdig sterven, waardoor hij zijn leven niet kan voltooien; als iemand van 100 jaar oud sterft is hij eigenlijk nog een jongeling; maar een zondaar als die 100 jaar oud is zou hij vervloekt worden, dat wil zeggen van het leven afgesneden.

Dus die zondaar zal wel op zijn 100ste sterven. Dit beschrijft ???; Het is nog niet de “eeuwige toestand”, want dan is er geen dood meer, de dood is overwonnen.

Het is ook niet het heden, want wij worden niet met gemak 100 jaar oud; het is ook zeker niet onze tijd omdat er nu geen sprake is van oordelende gerechtigheid van Gods kant. Dat is hier wel het geval: de zondaar zal vervloekt worden; de jongeling zal zijn leven tot aan 100 jaar weten te vervullen en zal dan als jongeling sterven, nog in de volle kracht van zijn leven, zijn leven uiteindelijk vervullen.

Waar gaat dit over? Dit gaat over het duizendjarig rijk. Dus we hebben het begin van het duizendjarig rijk; we hebben het begin van “de eeuwige toestand”, en we hebben de tijd daartussenin: drie lagen, drie bergtoppen in de verte, die voor het oog van jesaja helemaal door elkaar heen lopen. Wat ze hebben iets gemeenschappelijks; het gemeenschappelijke is dat God hier daadwerkelijk heerst, het heden van dit leven volledig controleert, beheerst.

Vers 21. En zij zullen huizen bouwen en bewonen, en zij zullen wijngaarden planten, en derzelve vrucht eten.

22 Zij zullen niet bouwen, dat het een ander bewone; zij zullen niet planten, dat het een ander ete, want de dagen Mijns volks zullen zijn als de dagen eens booms, en Mijn uitverkorenen zullen het werk hunner handen verslijten.

Zeker ook vers 25: wolf en het lam zullen te zamen weiden, en de leeuw zal stro eten als een rund, en stof zal de spijs der slang zijn; zij zullen geen kwaad doen noch verderven op Mijn gansen heiligen berg, zegt de HEERE.

Ik denk dat wolf, Lam, leeuw en rund slaan op de volkeren, de verhouding tussen mensen; dat je dat niet letterlijk hoeft te nemen. Een leeuw is als leeuw niet bij machte om stro te eten als een rund; het gaat volgens mij ook niet om veranderingen in de natuur. Dan zou het gaan om de eeuwige toestand van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Als daar leeuwen rondwandelen dan zullen die waarschijnlijk een andere spijsvertering hebben. Maar dit gaat over het duizendjarig rijk, waarin alles wat van nature elkaars vijand is, als prooidier en de ander als roofdier, want die vijandschap tussen mensen zal zijn weggenomen.

Dus ook vers 25, naar mijn gevoel, is een verwijzing naar het duizendjarig rijk.

{26:24}-----

De parallelle passage in de Psalmen is Psalm 72.

Ik denk dat deze Psalm een Psalm is voor het duizendjarig rijk. Dit is de zoon van de koning; dit is de vrucht van het werk van de Here Jezus als zoon van David. Daarom, denk ik, een psalm voor Salomo.

Psalm 72

1 Voor Salomo. O God! geef den koning Uw rechten, en Uw gerechtigheid den zoon des konings.

De zoon van de Koning regeert nu in gerechtigheid

2 Zo zal hij Uw volk richten met gerechtigheid, en Uw ellendigen met recht.

Laag 1 is een gebed voor de koning, gebed voor Salomo.

Laag 2 is de profetische laag: er zal een koning zijn die dit tot stand brengt. Want Salomo heeft nooit bereikt wat vers 3 zegt.

- 3 De bergen zullen den volke vrede dragen, ook de heuvelen, met gerechtigheid.
- 4 Hij zal de ellendigen des volks richten; hij zal de kinderen des nooddruftigen verlossen, en den verdrukker verbrijzelen.

Dit is een koning die onderdeel brengt, dus zitten we aan het begin van het duizendjarig rijk.

Maar dit duurt wel heel lang:

- 5 Zij zullen U vrezen, zolang de zon en maan zullen zijn, van geslacht tot geslacht.

Dus zolang deze aan de schepping voort duurt, met zon en maan, zal deze koning regeren. Dat is niet wat Salomo doet.

- 6 Hij zal nederdalen als een regen op het nagras, als de druppelen, die de aarde bevochtigen.
- 7 In zijn dagen zal de rechtvaardige bloeien, en de veelheid van vrede, totdat de maan niet meer zij.

“In Zijn dagen”: zijn de dagen van de Messiaanse toekomst.

Dan *“zal de rechtvaardige bloeien”*, want er is geen onrecht waardoor de rechtvaardige tent vol komt, waar Job over klaagt.

“en de veelheid van vrede, totdat de maan niet meer zij”.

Dus tot er een eind komt aan deze oude schepping.

- 8 En hij zal heersen van de zee tot aan de zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde.

Dat wil dus zeggen vanaf de golf van Akkaba tot aan de Middellandse Zee. Het hele gebied wat toen als de hele wereld gezien werd: de Middellandse zee, delen van Afrika, de Indische oceaan, en alles wat daaromheen ligt. Dat is het gebied van deze koning:

heel groot uitgebreid Israël, nog verder reikend dan het land dat door Abraham bewoond is. Want Hij zal ook over andere volken heersen.

“*Van de rivier*”, ik denk dat de rivier is waar Ezechiël over spreekt, die uit de tempel zal ontspringen, maar dat is mijn persoonlijke invulling. Dan zou het nog een symbolische geestelijke betekenis kunnen hebben.

9 De ingezetenen van dorre plaatsen zullen voor zijn aangezicht knielen, en zijn vijanden zullen het stof lekken.

10 De koningen van Tharsis en de eilanden zullen geschenken aanbrenge; de koningen van Scheba en Seba zullen vereringen toevoeren.

Vers 11: aanwijzing dat het hier over het duizendjarig rijk gaat:

11 Ja, alle koningen zullen zich voor hem nederbuigen, alle heidenen zullen hem dienen.

De koning van Egypte heeft nooit Salomo gediend. De koningin van Scheba is wel op bezoek geweest, en heeft hout uit?????... Laten komen. Maar heeft echt niet het koningschap van Salomo ????erkend???

De taal van Psalm 2:

10 Nu dan, gij koningen, wordt verstandig; laat u tuchtigen gij rechters der aarde.

6 Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, den berg Mijner heiligheid.

Vers 11 ook weer een aanduiding van het duizendjarig rijk.

Het rijk van Salomo had wel een heel treurig einde, met de splitsing onder Rehabiam zijn zoon.

12 Want hij zal den nooddriftige redden, die daar roept, mitsgaders den ellendige, en die geen helper heeft.

13 Hij zal den arme en nooddriftige verschonen, en de zielen der nooddriftigen verlossen.

14 Hij zal hun zielen van list en geweld bevrijden, en hun bloed zal dierbaar zijn in zijn ogen.

15 En hij zal leven; en men zal hem geven van het goud van Scheba, en men zal geduriglijk voor hem bidden; den gansen dag zal men hem zegenen.

16 Is er een hand vol koren in het land op de hoogte der bergen, de vrucht daarvan zal ruisen als de Libanon; en die van de stad zullen bloeien als het kruid der aarde.

17 Zijn naam zal zijn tot in eeuwigheid; zolang als er de zon is, zal zijn naam van kind tot kind voortgeplant worden; en zij zullen in hem gezegend worden; alle heidenen zullen hem welgelukzalig roemen.

Vers 17: “*tot in eeuwigheid*”: dus een koningschap dat geen einde heeft.
“Zolang als er de zon is”: dat wil zeggen: binnen deze oude schepping.

“Zij zullen in hem gezegend worden”

Ook heel prachtig: over hem wordt gesproken in de termen waarmee over Abram gesproken wordt: “*in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden*”.

Er staat: “*zij zullen in Hem gezegend worden.*” Deze koning is ook nog een keer de waarachtige zoon van Abraham, maar de zoon van David. Hier zie je doorschemeren dat dit de Messias is, Jezus die de ware zoon van Abraham en van David is. Het gaat dus niet alleen maar om de zoon van David.

“*alle heidenen zullen hem welgelukzalig roemen.*” Dat is maar goed ook, anders zal het oordeel over hen worden afgeroepen zegt Psalm 2.

18 ¶ Geloofd zij de HEERE God, de God Israëls, Die alleen wonderen doet.

19 En geloofd zij de Naam Zijner heerlijkheid tot in eeuwigheid; en de ganse aarde worde met Zijn heerlijkheid vervuld. Amen, ja, amen.

20 De gebeden van David, den zoon van Isai, hebben een einde.

Daarmee komen de gebeden tot een einde. Het gebedsboek in de psalmen helemaal in het teken staat van het koningschap, zowel het huidige als het toekomstige koningschap.

Dat is het derde boek van de psalmen: Psalm 73-97.

Psalm 98 spreken hier over ballingschapservaringen.

Dan hebben we profetisch perspectief gehad en dan gaan we weer terug naar het heden, want die toekomst hebben we nog niet gehad. Vandaar dat we dan naar het derde Psalmboek dat komen.

Nog een keer door die hele beweging heen eindigt het vijfde psalmboek met de tempeldienst psalm 150. Dan zitten we weer in het duizendjarig rijk in die nieuwe tempel.

Dat is JESAJA 65, de nieuwe schepping. Daarmee komen de teksten uit het oude testament tot een einde. Psalm 72 met het oog op Salomo. En Salomo is ook een type van de Here Jezus in zijn eeuwig koningschap. Zoals David een type is in zijn lijdende koningschap, als David vluchten moest in de strijd met Saul, maar Salomo is een type van de Here Jezus als triomferende koning, over dat ene grote rijk, met erkenning van de volkeren, in, eeuwige koningschap, als je dat zo lezen wil, van Christus. Psalm 72 hier bij Jesaja 65.

Belangrijk was die meerdere geleidingen van de toekomst die bij Jesaja genoemd worden. Die hij soms in één enkel visioen te zien krijgt. En dat het hem er niet zo om gaat om die lagen in de toekomst te onderscheiden.

Dat is iets dat wij mogen doen, die een beetje verder in de geschiedenis staan, die kruis en opstanding staan. Wij hebben ons voor dat onderscheid het boek Openbaring gekregen. Wat de Heere Jezus zijn dienstknecht heeft laten te zien, opdat zij zouden zien hoe de toekomst precies verlopen zou.

Dat is niet de opdracht van Jesaja geweest; zijn opdracht was, om de ballingen een hart hart onder de riem te steken: Keer nou maar terug; accepteer dat de Heere Kores zal roepen om jullie lot te veranderen; accepteer, gaat terug in vol vertrouwen en herstel het verbond???

??? Dan krijg je te zien, in hoofdstuk 40 tot 66, wat niemand in zijn tijd werkelijk begrepen zou hebben, wat met terugwerkende kracht voor ons een prachtig en helder beeld geeft van de toekomst die God bereid heeft voor ons, de nieuwe schepping.

AFLEVERING 4 10 .

De vervulling in de Persoon van Christus [...]

De bijbel in 16 teksten, deel 5

Robert Veen, gesprek 19 juni 2018

Tekst 10 Opstanding: Ezechiël 37:3-5; Jer. 31:31 e.v. - Psalm 37.

Ez 37:

3 En Hij zeide tot mij: Mensenkind! zullen deze beenderen levend worden? En ik zeide: Heere HEERE, Gij weet het!

4 Toen zeide Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen, en zeg tot dezelve: Gij dorre beenderen! hoort des HEEREN woord.

5 Alzo zegt de Heere HEERE tot deze beenderen: Ziet, Ik zal den geest in u brengen, en gij zult levend worden.

Ook het oude testament spreekt al over opstanding, over nieuw leven, over een volledig nieuw begin dat God uiteindelijk maken zal.

Dat wordt aangekondigd in Ezechiël 37; vooral de verzen 3-5 doen een handreiking, het fundament leggen, voor dit thema.

Wat is er aan de hand in Ezechiël 37? Het volk is in de ballingschap, gaat daarin geestelijk en lichamelijk verloren, dreigt daarin althans verloren te gaan, en Ezechiël krijgt in hoofdstuk 37 een bijzonder visioen:

1 De hand des HEEREN was op mij, en de HEERE voerde mij uit in den geest, en zette mij neder in het midden ener vallei; die avlei nu was vol beenderen.

Dat is een beeld van het verloren geraakte Israël, dat nu in dat dal met beenderen ligt: levenloos, krachteloos, zonder betekenis meer voor de toekomst.

2 En Hij deed mij bij dezelve voorbijgaan geheel rondom

Hij krijgt het goed ingepeperd, krijgt het zeer stevig te zien wat hier aan dood heerst.

en ziet, er waren zeer vele op den grond der vallei; en ziet, zij waren zeer dor.

Niet alleen maar beenderen, maar ook nog droog en verdord, op het punt om te vervallen tot gruis. Een heel indringend beeld van totale verlorenheid in de dood. En dan zegt God tegen Ezechiël:

3 En Hij zeide tot mij: Mensenkind! zullen deze beenderen levend worden?

De vraag van iedereen in de ballingschap. Zal er nog herstel zijn voor ons, voor het volk Israël? Zo hopeloos zag het er in Babylon uit. De heersende Babylonische koningen, met de onderdrukking van Israël als minderheid. Het enige voordeel dat ze in Babel genoten, was, dat de Babyloniërs hen toestonden bij elkaar te wonen.

Zodat ze in kleine gemeenschappen met elkaar nog een synagogedienst konden hebben, en godsdienstonderwijs. Voor het overige is het een plaats waar alleen maar verlies kan zijn: door assimilatie, door wanhoop, door het verlies van tradities, door allerlei nieuwe vragen over rituele reinheid, wat is de relatie met de tempel? Die niet meer door een levend Levitisch priesterschap beantwoord konden worden - Ezechiël loopt er natuurlijk wel rond, als piester ook, dus die zal veel van die vragen beantwoord kunnen hebben.

Maar dat is ingewikkeld: je bent niet meer in je land: welke wetten gelden nu wel, welke niet? Dat moet allemaal dagelijks tot de levenspraktijk gehoord hebben.

Dus de vraag van de Here God stelt een vraag aan Ezechiël waar al die ballingen mee zitten: mensenkind, zullen deze beenderen nog levend worden? Ezechiël zei niet gemakkelijk: “ach natuurlijk wel, dat kan niet anders”. Hij zegt terecht:

En ik zeide: Heere HEERE, Gij weet het!

Hij Zei “Here, Here”, de volledige Godsnaam: de adon adonai,

- de Heer van de geschiedenis, de Adon;
- en de God van het verbond: Adonai. Jaweh;
- *U weet het*: U bent de wetende, waarom vraagt U het aan mij? Hoe kan ik het nu weten? Maar gelukkig U weet het, want U bent de Adon, U regeert de geschiedenis, U bent Jaweh Die het verbond onderhoudt.

Vers 4 Toen zeide Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen, en zeg tot dezelve: Gij dorre beenderen! hoort des HEEREN woord.

Hier is het Gods Woord dat net als op de dag van de Schepping opnieuw scheppend en levenbrengend gaat optreden; er komt een wonder tot stand.

Herstel van Israël is hier niets minder dan een wonder; een wonder dat de Here God op vele momenten in de geschiedenis herhaald heeft.

Want ze hebben de Perzische onderdrukking overleefd, de Griekse onderdrukking, de Romeinse bezetting, ze zijn in de diaspora belandt en daar hebben ze het overleefd, zelfs in Polen en in Oost-Europa hebben ze het overleefd; ze hebben de Holocaust overleefd.

God heeft steeds en overal die minderheid geroepen en bewaard. Om daar eerst de Messias uit tevoorschijn te brengen, in de Romeinse tijd, en in de toekomst om die Messias weer als koning in de wereld in te voeren, als Hij terugkeert naar Jeruzalem

“*Dorre beenderen*”: er is niets in dat voor God een aanknopingspunt is: het is dood, is verloren, is niets beenderen, het is nog net geen as.

5 Alzo zegt de Heere HEERE tot deze beenderen:

de God die Zijn verbond trouw is en Die over de geschiedenis beschikt

Die zegt over deze beenderen:

“Ziet, Ik zal den geest in u brengen, en gij zult levend worden.”

Zo grijpt God in de geschiedenis in, doordat hij zijn volk weer de kracht geeft en het leven erin brengt om te handelen. Maar dat gaat in fasen: zenuwen, vlees, dan de huid en dan de geest.

Vers 6. Sommigen proberen dat uit te leggen als een successie van gebeurtenissen in de geschiedenis. Ik denk dat het gaat om een beeld, voor de ogen van Ezechiël, in zijn visioen, dat dit de volgorde was waarin het herstel zichtbaar werd, tenslotte de geest waardoor het levend werd: *“en gij zult levend worden; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.”*

Ik lees dit zo, dat dit “gij zult weten dat Ik de Here ben” de finishing touch is van de opstandingsoperatie. Want er is een levend worden van Israël, want nog niet inhoudt dat zij weten dat Hij de Here is.

Ezechiël spreekt over een terugkeer uit de ballingschap in ongelooft, daarom denk ik dat “Gij zult weten dat Ik de Here ben” nog weer een stap daarna is.

Maar het volk is hersteld, is bewaard, is nu in het land voor een deel en zal uiteindelijk weten dat Hij de Here is.

Die uitleg wordt ook gegeven, vers 11: toen zeide Hij tot mij: Mensenkind! deze beenderen zijn het ganse huis Israëls; ziet, zij zeggen -

dat is wat die ballingen onderling in wanhoop uitwisselen -
: “Onze beenderen zijn verdord, en onze verwachting is verloren, wij zijn afgesneden”.

Vers 12: Daarom, profeteer en zeg tot hen: Zo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal uw graven openen, en zal ulieden uit uw graven doen opkomen, o Mijn volk! en Ik zal u brengen in het land Israëls.

“Uit uw graven doen opkomen”: ik denk dat het beeldtaal is; het gaat niet over de opstanding. Dit gaat over een geestelijke opstanding.

13 En gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik uw graven zal hebben geopend, en als Ik u uit uw graven zal hebben doen opkomen, o Mijn volk!

De herleving van Israël

Tussen haakjes, de belofte in vers 17 dat de 10 stammen ook nog erbij zullen horen. De 10 stammen worden op een hout geschreven, vers 16,

16 Gij nu, mensenkind! neem u een hout, en schrijf daarop: Voor Juda, en voor de kinderen Israëls, zijn metgezellen; en neem een ander hout, en schrijf daarop: Voor Jozef, het hout van Efraïm, en van het ganse huis Israëls, zijn metgezellen.

17 Doe gij ze dan naderen, het een tot het ander tot een enig hout; en zij zullen tot een worden in uw hand.

De 2 en de 10 stammen worden dan weer verenigd, en dat verenigde Israël dat dan 12 stammen heeft symboliseert

“Jozef, het hout van *Efraïm*”, de 10 stammen.

“*Juda*”, begin van vers 16, en *de kinderen Israëls die zijn metgezellen zijn*.

Er is altijd naast Juda een heel klein overblijfsel van de andere stammen geweest. Als de 10 stammen worden weggevoerd is dat niet letterlijk iedereen. Zo velen dat het volksleven er niet meer is, zo dat de Samaritaan daar de plaats van kunnen innemen

Er is altijd een aantal vluchtelingen geweest die deel uitmaakten van de stam van Juda. Vandaar dat hier staat: “*voor Juda en voor de kinderen Israëls zijn metgezellen*”.

Voorts: “*voor Jozef, en dan, het ganse huis Israëls zijn metgezellen*”. {10:09} dat is dan inderdaad het ganse huis Israëls, dat door de 10 stammen wordt gerepresenteerd.

17 Doe gij ze dan naderen, het een tot het ander tot een enig hout; en zij zullen tot een worden in uw hand. De 2 stammen en de 10 stammen worden dan weer verenigd. Dat verenigde Israël omvat symbolisch 144.000 die uit alle 12 stammen komen, hebben we dan te maken in het boek openbaring. In openbaringen vinden we die 144.000 uit de 12 stammen als getuigen.

Heel opvallend hoe in Openbaringen de stammen geteld worden, maar dat is eigenlijk een ander onderwerp. (Blijft staan voor later, als we over de toekomstige heerlijkheid spreken, in Openbaringen 21)

Jer 31: een andere kant van het zelfde opstandingsverhaal, misschien moet je zeggen opwekkingsverhaal, omdat het gaat om het herstel van het volk ook in zijn geloven. Maar opwekking doet te veel denken aan evangelie. Beter te spreken over vernieuwing van Israël of herstel van Israël.

“Te dien dagen zullen ze weten dat Ik de Heere ben”, lazen we in Ezechiël.

Jeremia 31 vanaf vers 31 beschrijft wat het inhoudt om de Heere te kennen. Het gaat over dezelfde tijd, een toekomstige tijd waarin Juda hersteld zal worden.

Jer 31:31 Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken;

De oppervlaktelaag is, dat Juda en Israël hetzelfde zijn, want Juda representeert het geheel zolang de 10 stammen nog verstrooid zijn. Maar de verborgen betekenis, een “remmes”, een aanwijzing, is dat Hij zowel met Juda, de twee stammen, als met Israël, de 10 stammen, een nieuw verbond zal maken.

Dus, met Ezechiël 37 ernaast, gaat het hier in een nieuw verbond over de 12 stammen, en niet alleen maar over het huis van Juda.

Vers 33: Maar dit is het verbond, dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na deze dagen, luidt het woord des HEREN:

“Huis van Israël”, dan is het alweer één geheel.

Ik zal mijn wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven, Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn - of tot één volk zijn.

34 Dan zullen zij niet meer een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder leren:
- onderwijzen -

Zeggende: Kent de HERE: want zij allen zullen Mij kennen, van de kleinste tot de grootste onder hen, luidt het woord des HEREN, want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonde niet meer gedenken.

1^e punt: “Kent de here” zullen ze niet meer zeggen. Ook Ezechiël 37 zegt dat: te dien dagen zullen ze weten dat Ik de Heere ben; ze zullen Hem allemaal kennen, zegt Jeremia.

2^e punt: de grondslag daarvan is iets helemaal nieuws: dat is die volstrekte, eenzijdige, volmaakte volmaakte vergeving die God het volk, maar uiteindelijk ook allen, maar ook de gemeente van Christus, schenken zal: volledige vergeving: *“Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hun zonde niet meer gedenken”*. Dat legt Petrus uit in Handelingen 2; dat was de pointe van de komst van de Messias.

De psalm die hierbij hoort is psalm 37, spreekt ook over de verwachting van de toekomst, sluit aan bij de Bergrede voor een deel.

Psalm 37 is heel mooi, bijvoorbeeld vers 9: Want de boosdoeners zullen uitgeroeid worden, maar die den HEERE verwachten, die zullen de aarde erfelijk bezitten.

Vers 11: De zachtmoedigen daarentegen zullen de aarde erfelijk bezitten, en zich verlustigen over groten vrede.

Het is een lofzang gericht op de toekomst: er komt een moment dat de aarde, het land, weer door de rechtvaardigen bewoond zal zijn.

Vers 29: De rechtvaardigen zullen de aarde erfelijk bezitten, en in eeuwigheid daarop wonen.

In vers 31 de echo van Jeremia 31: De wet van zijn Gods is in zijn hart; zijn gangen zullen niet slibberen. (of glibberen)

Vers 39, heel mooi: Doch het heil der rechtvaardigen is van den HEERE (niet van henzelf, van eigen inspanning) ; hun Sterkte ter tijd van benauwdheid. (van de Heere)

in zijn tijd kijken naar de ik-figuur die ik kreeg Vers 40: En de HEERE zal hen helpen, en zal hen bevrijden; Hij zal ze bevrijden van de goddelozen, en zal ze behouden; want zij betrouwen op Hem.

Een psalm van je zou kunnen denken: als dat nu net allemaal gaande is, wat gelezen is in Jeremia 31 en Ezechiël 37, wat gaan ze dan zingen? Ik denk Psalm 37. Dat zal dan toch echt in hun hart zijn.

Als wij het zingen, Psalm 37, zou het goed zijn dat we denken aan deze dagen van herstel, opstanding, nieuw leven wat God in de toekomst zal geven: zichtbaar hier op

aarde voor Zijn volk en nu als een soort vooruitlopen daarop als een voorproefje daarvan ook geeft aan de gemeente van Christus.

Tekst 11: De Nieuwe schepping - Jes. 65, vanaf vers 17 - Psalm 72

Jes 65:17

Want ziet, Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde; en de vorige dingen zullen niet meer gedacht worden, en zullen in het hart niet opkomen.

”Opstanding”: Ezechiël 37:3-5; Jer. 31:31 e.v. - Psalm 371

De herleving van Israël⁴

De Nieuwe schepping - Jes. 65, vanaf vers 17 - Psalm 726

De Nieuwe schepping: dat is het eindperspectief waar Jesaja in hoofdstuk 40 t/m 66 naar kijkt. De nieuwe schepping, “de eeuwige toestand” zoals de Scofieldbijbel in de bedelingenleer daarover spreekt.

Psalm 72, van Salomo, sluit hierbij aan.

Jes 65:17 Want ziet, Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde; en de vorige dingen zullen niet meer gedacht worden, en zullen in het hart niet opkomen.

Jesaja is een hele aparte profeet, in deze zin: voor hem, omdat hij in de 7^e/8^e eeuw optreedt, zijn teksten zijn vanaf 725 nog van vóór de ballingschap van het Noord-Rijk.

Zijn profetieën zou je als volgt kunnen karakteriseren: stel je voor je staat op een bergtop in de alpen, het is mistig, de zon nog niet doorgebroken, dan zie in de verte de ene heuvel na de ander. En helemaal in de verte nog een bergtop. Jesaja moest vanuit zijn tijd kijken naar de eindtijd en de visioenen die hij kreeg. Dan ziet het er voor zijn ogen als volgt uit: een hele reeks van bergen en bergtoppen, die in de mist of ochtenschemering niet zo precies van elkaar te onderscheiden zijn. Je zie dat heel vaak in Jesaja 40 tot en met 66 dat hij in één adem spreekt over de terugkeer uit de ballingschap onder Ezra en Nehemia; over de komst van de Messias 700 jaar later; over de kruisiging van die Messias, zoals in dat Jesaja 53; over de grote verdrukking, dus de moeite die nog komen zal voor het volk zelfs als het uit ballingschap terug komt; en dan over de terugkeer van de Messias; en dan over het 1000-jarig rijk; en dan over de eeuwige toestand.

7 verschillende profetische lagen zitten in zijn profetieën. Maar die zijn lang niet altijd geordend op een keurige chronologische manier, de ene na de andere.

Wij zeggen: eerst komt de Messias en Zijn vernedering; dan de tijd van de gemeenten, dan komt terugkeer van de Here Jezus, al dan niet voorafgegaan door de zevenjarige

grote verdrukking, opname van de gemeente. Hoe je dat ook invult, wij hebben toch altijd een beeld van het ene dat na het andere komt.

Zo lezen we in het begin van het boek Openbaringen, dat met name gaat over die zeven jaar, heel kort iets over het duizendjarig rijk, en dan kort iets over de eeuwige toestand. Maar we weten wel dat dat ongeveer de 3-geleding is van het boek Openbaring.

Maar Jesaja ziet 7 verschillende stadia voor zich, dat loopt door elkaar heen. In het gedeelte dat nu hebben, Jesaja 65, zie je dat ook. Er is een element van herstel voor Israël, voorafgaand aan het duizendjarig rijk; er is iets van het duizendjarig rijk; en er is iets van de “eeuwige toestand”. Voor hem is dat, in de verte waarin hij keek, als het ware een vergezicht geworden.

Voor ons perspectief moeten wij dat onderscheiden; voor Jesaja was het heel lastig en voor de toehoorders van Jesaja, de lezers van Jesaja in zijn tijd, was het eigenlijk onmogelijk om die 3 fasen van elkaar te onderscheiden.

Als je in die tijd van Jesaja hebt geleefd, dan zie je de ballingschap naderen of hij is net begonnen; het lijkt de ondergang van het volk te zijn, en dan komt een profeet je vertellen dat God toch een toekomst heeft. Het maakt dan niet eens zoveel uit in welke fasen die toekomst verlopen zal; het is al geweldig, dat je dat je hoort dat er een toekomst is.

Kijk maar in vers 17: Want ziet, Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde; en de vorige dingen zullen niet meer gedacht worden, en zullen in het hart niet opkomen.

We kennen die uitdrukking “nieuwe hemelen en een nieuwe aarde” van Openbaring 21 als het begin van “de eeuwige toestand”, als het einde, na het 1000-jarig rijk, na het oordeel, het einde van de oude aarde en de oude hemel.

Dus hier, in vers 17, spreekt Jesaja over het absolute einde van de geschiedenis, “als volgen (1 Korinthe 15 *“als God alles zal zijn alles in allen”*).

Vers 18: Maar weest gijlieden vrolijk, en verheugt u tot in der eeuwigheid in hetgeen Ik schep; want ziet, Ik schep Jeruzalem een verheuging, en haar volk een vrolijkheid.

De vrolijkheid voor Jeruzalem is haar uiteindelijke herstel, in het duizendjarig rijk. Niet het einde, vers 17, maar het begin, vers 18.

Vers 19: En Ik zal Mij verheugen over Jeruzalem, en vrolijk zijn over Mijn volk; en in haar zal niet meer gehoord worden de stem der wening, noch de stem des geschreeuws.

Eerste deel: “En Ik zal Mij verheugen over Jeruzalem, en vrolijk zijn over Mijn volk”, in het duizendjarig rijk.

Tweede deel, wat vers 22 duidelijk maakt: dat er geen rouw meer zal zijn, geen gedachtenis aan de zonde,

Vers 20: Van daar zal niet meer wezen een zuigeling van weinig dagen, noch een oud man, die zijn dagen niet zal vervullen; want een jongeling zal sterven, honderd jaren oud zijnde, maar een zondaar, honderd jaren oud zijnde, zal vervloekt worden.

Bedoeld is dus: een zuigeling zal niet na enkele dagen als sterven; een oud man zal niet voortijdig sterven, waardoor hij zijn leven niet kan voltooien; als iemand van 100 jaar oud sterft is hij eigenlijk nog een jongeling; maar een zondaar als die 100 jaar oud is zou hij vervloekt worden, dat wil zeggen van het leven afgesneden.

Dus die zondaar zal wel op zijn 100ste sterven. Dit beschrijft ????. Het is nog niet de “eeuwige toestand”, want dan is er geen dood meer, de dood is overwonnen.

Het is ook niet het heden, want wij worden niet met gemak 100 jaar oud; het is ook zeker niet onze tijd omdat er nu geen sprake is van oordelende gerechtigheid van Gods kant. Dat is hier wel het geval: de zondaar zal vervloekt worden; de jongeling zal zijn leven tot aan 100 jaar weten te vervullen en zal dan als jongeling sterven, nog in de volle kracht van zijn leven, zijn leven uiteindelijk vervullen.

Waar gaat dit over? Dit gaat over het duizendjarig rijk. Dus we hebben het begin van het duizendjarig rijk; we hennen het begin van “de eeuwige toestand”, en we hebben de tijd daartussenin: drie lagen, drie bergtoppen in de verte, die voor het oog van Jesaja helemaal door elkaar heen lopen. Wat ze hebben iets gemeenschappelijks; het gemeenschappelijke is dat God hier daadwerkelijk heerst, het heden van dit leven volledig controleert, beheerst.

Vers 21. En zij zullen huizen bouwen en bewonen, en zij zullen wijngaarden planten, en derzelver vrucht eten.

22 Zij zullen niet bouwen, dat het een ander bewone; zij zullen niet planten, dat het een ander ete, want de dagen Mijns volks zullen zijn als de dagen eens booms, en Mijn uitverkorenen zullen het werk hunner handen verslijten. Duizendjarig rijk

Zeker ook vers 25: wolf en het lam zullen te samen weiden, en de leeuw zal stro eten als een rund, en stof zal de spijs der slang zijn; zij zullen geen kwaad doen noch verderven op Mijn ganse heiligen berg, zegt de HEERE.

Ik denk dat wolf en lam en leeuw en rund slaan op de verhouding tussen volkeren, of de verhouding tussen mensen; dat je dat niet letterlijk hoeft te nemen. Een leeuw is als leeuw niet bij machte om stro te eten als een rund; het gaat volgens mij ook niet om veranderingen in de natuur. Dan zou het gaan om de eeuwige toestand van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Als daar leeuwen rondwandelen dan zullen die waarschijnlijk een andere spijsvertering hebben.

Maar dit gaat over het duizendjarig rijk, waarin alles wat van nature elkaars vijand is, als prooidier en de ander als roofdier, al die vijandschap tussen mensen zal zijn weggenomen.

Dus ook vers 25, naar mijn gevoel, is een verwijzing naar het duizendjarig rijk.

De parallelle passage in de Psalmen is Psalm 72.

Ik denk dat deze Psalm een Psalm is voor het duizendjarig rijk. Dit is de zoon van de koning; dit is de vrucht van het werk van de Here Jezus als zoon van David. Daarom, denk ik, een psalm voor Salomo.

Psalm 72

9 Voor Salomo. O God! geef den koning Uw rechten, en Uw gerechtigheid den zoon des konings.

De Koning regeert nu in gerechtigheid

10 Zo zal hij Uw volk richten met gerechtigheid, en Uw ellendigen met recht.

Laag 1 is een gebed voor de koning, gebed voor Salomo.

Laag 2 is de profetische laag: er zal een koning zijn die dit tot stand brengt. Want Salomo heeft nooit bereikt wat vers 3 zegt.

11 De bergen zullen den volke vrede dragen, ook de heuvelen, met gerechtigheid.

12 Hij zal de ellendigen des volks richten; hij zal de kinderen des nooddriftigen verlossen, en den verdrukker verbrijzelen.

Dit is een koning die oordeel brengt, dus zitten we aan het begin van het duizendjarig rijk.

Maar dit duurt wel heel lang:

13 Zij zullen U vrezen, zolang de zon en maan zullen zijn, van geslacht tot geslacht.

Dus zolang deze aan de schepping voort duurt, met zon en maan, zal deze koning regeren. Dat is niet wat Salomo doet.

14 Hij zal nederdalen als een regen op het nagras, als de druppelen, die de aarde bevochtigen.

15 In zijn dagen zal de rechtvaardige bloeien, en de veelheid van vrede, totdat de maan niet meer zij.

“In Zijn dagen”: zijn de dagen van de Messiaanse toekomst.

Dan *“zal de rechtvaardige bloeien”*, want er is geen onrecht waardoor de rechtvaardige tent vol komt, waar Job over klaagt.

“en de veelheid van vrede, zal bloeien totdat de maan niet meer zij”.

Dus tot er een eind komt aan deze oude schepping.

16 En hij zal heersen van de zee tot aan de zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde.

Dat wil dus zeggen vanaf de Golf van Akkaba tot aan de Middellandse Zee. Het hele gebied wat toen als de hele wereld gezien werd: de Middellandse zee, grote brokken Afrika, de Indische oceaan, en alles wat daaromheen ligt. Dat is het gebied van deze koning: heel groot uitgebreid Israël, nog verder reikend dan het land dat door Abraham bewoond is. Want Hij zal ook over andere volken heersen.

“*Van de rivier*”, ik denk dat de rivier is waar Ezechiël over spreekt, die uit de tempel zal ontspringen, maar dat is mijn persoonlijke invulling.

Maar als het om de rivier gaat, en niet om de rivieren, de Eufraat en de Tigris, en zeker niet de uitloper van de Jordaan.

Ik denk dat “de rivier” is de nieuwe rivier die uit de tempel ontspring volgens Ezechiël 48, dan zou het nog een symbolische geestelijke betekenis kunnen hebben.

9 De ingezetenen van dorre plaatsen zullen voor zijn aangezicht knielen, en zijn vijanden zullen het stof lekken.

10 De koningen van Tharsis en de eilanden zullen geschenken aanbrengen; de koningen van Scheba en Seba zullen vereringen toevoeren.

Vers 11: aanwijzing dat het hier over het duizendjarig rijk gaat:

11 Ja, alle koningen zullen zich voor hem nederbuigen, alle heidenen zullen hem dienen.

De koning van Egypte heeft nooit Salomo gediend. De koningin van Scheba is wel op bezoek geweest, en heeft hout uit Sidon laten komen, maar heeft toch echt niet als koning het koningschap van Salomo erkend.

Dit roept de taal op van Psalm 2. Psalm 2 spreekt over de koningen:

Vers 10: Nu dan, gij koningen, wordt verstandig; laat u tuchtigen gij rechters der aarde.

Want ze moeten zich onderwerpen en de koning die God gezalfd heeft

Vers 6 Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, den berg Mijner heiligheid.

Dus vers 11 in Psalm 72 is ook weer een aanduiding van het duizendjarig rijk.

17 Zijn naam zal zijn tot in eeuwigheid; zolang als er de zon is, zal zijn naam van kind tot kind voortgeplant worden; en zij zullen in hem gezegend worden; alle heidenen zullen hem welgelukzalig roemen.

Vers 17: “*tot in eeuwigheid*”: dus een koningschap dat geen einde heeft.

“Zolang als er de zon is”: dat wil zeggen: binnen deze oude schepping.

Het rijk van Salomo had wel een heel tragisch einde, met de splitsing van rijk in Noord en Zuid onder Rehabiam zijn zoon.

Zijn naam zal zijn in eeuwigheid. Zolang er de zon is, zal Zijn Naam van kind tot kind voortgeplant worden

“*Zolang als er de zon is*”, dat wil zeggen: binnen deze oude schepping.

“Zij zullen in hem gezegend worden”

Ook heel prachtig: over hem wordt gesproken in de termen waarmee over Abram gesproken wordt: “*in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden*”.

Er staat: “*zij zullen in Hem gezegend worden.*” Deze koning is ook nog een keer de waarachtige zoon van Abraham, niet alleen maar de zoon van David. Hier zie je in vers 17 doorschemeren dat dit de Messias Jezus moet zijn, die de ware zoon van Abraham en van David is. Het gaat dus niet alleen maar om de zoon van David.

“*alle heidenen zullen hem welgelukzalig roemen.*” Dat is maar goed ook, anders zal het oordeel over hen worden afgeroepen zegt Psalm 2.

18 ¶ Geloofd zij de HEERE God, de God Israëls, Die alleen wonderen doet.

19 En geloofd zij de Naam Zijner heerlijkheid tot in eeuwigheid; en de ganse aarde worde met Zijn heerlijkheid vervuld. Amen, ja, amen.

20 De gebeden van David, den zoon van Isai, hebben een einde.

Daarmee komen de gebeden van David, de zoon van Isai, tot een einde, einde vanm het 2^e gebedsboek; het tweede in de psalmen, dat helemaal in het teken staat van het toekomstige koningschap, gekoppeld aan het huidige.

Dan het derde boek van de psalmen, Psalm 73-98, spreekt dan weer over ballingschapservaringen.

Dan hebben we profetisch perspectief gehad en dan gaan we weer terug naar het heden, want die toekomst is er nog niet. Vandaar dat we dan naar het derde Psalmboek komen.

Dan gaan we nog een keer door die hele beweging heen. En in het vijfde psalmboek dat eindigt met de tempeldienst psalm 150. Dan zitten we weer in het duizendjarig rijk in die nieuwe tempel.

Dat is JESAJA 65, de nieuwe schepping die komen zal. Daarmee komen de teksten uit het oude testament tot een einde. Psalm 72 met het oog op Salomo.

En Salomo is ook een type van de Here Jezus in zijn eeuwig koningschap. Zoals David een type is van de here Jezus in Zijn lijdende koningschap, als David vluchten moest in de strijd met Saul, maar Salomo is een type van de Here Jezus als de triomferende koning, over dat ene grote rijk, met erkenning van de volkeren – er zitten aanwijzingen in voor wie dat zo lezen wil, van het eeuwige koningschap van Christus.

Vandaar dus Psalm72 hier bij Jesaja 65.

Belangrijk was die meerdere geledingen van de toekomst die bij Jesaja genoemd worden. Die hij soms in één enkel visioen te zien krijgt. En dat het hem er niet zo om gaat om die lagen in de toekomst te onderscheiden.

Dat is iets dat wij mogen doen, die een beetje verder in de geschiedenis staan, die na kruis en opstanding staan. Wij hebben als sleutel voor dat onderscheid het boek Openbaring gekregen. Wat de Heere Jezus aan het zijn dienstknechten heeft laten te zien, opdat zij zouden weten hoe de toekomst precies verlopen zou.

Dat is niet de opdracht van Jesaja geweest; zijn opdracht was, om de ballingen een perspectief te bieden, om de ballingen een hart onder de riem te steken: Keer nou maar terug; accepteer dat de Heere Kores zal roepen in de toekomst, om jullie lot te veranderen; accepteer, gaa terug in vol vertrouwen en herstel daarin het verbond. Dat is jesaja's grote opdracht.

Dan krijg je te zien, in hoofdstuk 40 tot 66, wat niemand in zijn tijd werkelijk begrepen zal hebben, wat met terugwerkende kracht voor ons een prachtig en helder beeld geeft van de toekomst die God bereid heeft voor zijn schepping.

Het verhaal van de bijbel in 16 teksten.

Aflevering 4, RA Veen, 2^e helft van het gesprek op 29 mei 2018

Evangelisten

Tekst 12: Vervulling, Luc 1:14-15; Psalm 118.

Luc 1:

14 ***En u zal blijdschap en verheuging zijn, en velen zullen zich over zijn geboorte verblijden.***

15 ***Want hij zal groot zijn voor den Heere; noch wijn, noch sterken drank zal hij drinken, en hij zal met den Heiligen Geest vervuld worden, ook van zijner moeders lijf aan.***

Het volgende onderwerp is de vervulling in het nieuwe testament van de behandelde 9 teksten uit het oude testament.

Al deze lijnen die we besproken hebben:

1. De schepping van de mens; ja maar, Jezus Christus is de ware mens bij uitstek, zoals Lucas uitlegt. daar is hij nadrukkelijk de zoon van Adam;
2. De opdracht die God aan de mens, als beelddrager van God, geeft, die de naar gelijkenis van God geschapen is;

We hebben psalm 8 gelezen; ook dat heeft een toepassing op de Here Jezus Christus, want Hij is degene die weinig minder, dwz een korte tijd minder dan de engelen gemaakt is, namelijk door het lijden van de dood (Hebr 2).

3. We hebben gezien, in de zondagsschool, dat de grote tegenstrever van de Here Jezus is de duivel. In het Lucasevangelie is de duivel ook de verzoeker in de woestijn die Hem probeert te bewegen tot een nieuwe zondeval. Maar daaraan is gekoppeld de belofte van de verlossing: *“dat zal het kwade de kop vermorzelen, en gij zult de hiel doorboord krijgen”*.

Genesis 3, de belofte van verlossing die wordt gegeven, wordt vervuld in Jezus.

4. Dan de belofte aan Abraham: Dat grote volk en dat zaad door welke alle geslachten van de aardbodem zullen worden gezegend.

Het ware zaad van Abraham, vertelt ons Paulus in Galaten 3, is de Here Jezus Christus geworden. In Hem zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden, want hij is het ware zaad (enkelvoud) van Abraham.

5. Het koningschap van Juda in genesis 49: de Here Jezus is de ware Koning, de leeuw uit Juda. Hij is Degene Die ten volle Gods gezalfde koning zal zijn. Hebben we gezien in Psalm 2
6. We hebben ook gesproken over de noodzaak dat dat Koningschap ook Verbonden is met de zondevergeving, de lossing op grond van de dood van het Lam. Het ware Offerlaan is de Here Jezus. In Johannes 1 getuigt Johannes de Doper van de Here Jezus: “*zie het lam Gods dat de zonde van de wereld wegneemt*”. De idee van het paaslam dat de zonde wegneemt, en dus Gods koningschap mogelijk maakt en het volk reinigt en heiligt voor dat koningschap. De vervulling daarvan is bij de Here Jezus Christus.
7. Vervolgens hebben we gezien, hoe dit verlost volk in het land niet het koningschap van God rechtstreeks dienen kan, maar een MESSIAANSE Koning, een gezalfde vorst, nodig heeft. Dat is het verbond dat God sluit met David in 2 Samuel 7. Voorafschaduwing van de Here Jezus als de ware zoon van David. Niet alleen maar de shilo??? uit de stam van Juda, de ware koning uit Juda, waardoor die stam als het ware de scepter heeft over Israël, maar ook de koning David die dat heeft met de stam van Benjamin.
8. De lijdende knecht. Want deze koning regeert niet met geweld en macht, maar deze koning zet zijn leven in als een waarachtige Herder voor de schapen. Ook dat heeft zijn vervulling gevonden, de tekst van Jesaja 53, in de Here Jezus, die kwam om het offer te zijn voor de zonde en schuld van de mensheid. Die dus de lijdende knecht is, zoals met name het Marcusevangelie ons dat duidelijk maakt.
9. Ook het oude testament kent een aanwijzing voor het herstel van alle dingen, een opstanding, zagen we in Jeremia 31 en Ezechiël 37. Maar wie is de eersteling uit de doden, Die daadwerkelijk deze eerste opstanding meemaakt? En als bewijs mag gelden dat die opstanding ook echt komen zal? De Here Jezus Christus, zegt Paulus in 1 Korinthe 15: eersteling uit de doden, want Hij neemt in alle dingen de eerste plaats in.

Dus als we spreken over de nieuwe schepping in Jesaja 65, dan is die nieuwe schepping een herschepping van deze wereld, onder leiding van Christus, met het oog op de eer van Christus en het karakter van Christus.

Hij is op ook de koning van het 1000-jarig rijk waar we over we gesproken hebben in Jesaja 65 en in Psalm 72, Hij is de koning die dan heersen zal.

Hoe kan het nou zijn dat van al deze motieven, al deze 9 teksten uit het oude testament, die negen thema's, wendingen in het verhaal van God met deze wereld, in de geschiedenis van het verhaal van God met de mensen, hoe komt het nu allemaal bij Heer Jezus terecht?

Één van de manieren om dat te bekijken is in het evangelie van Lucas te kijken, en dan om te beginnen te lezen lezen Lucas 2 vers 11: *Namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids.*

Daar zie je al heel veel van die lijnen samenkomen:

- Wat nodig is is een Heiland: een koning die verlossend kan;
- Dit is de gezalfde koning Christus, maar Hij is ook de Here: wat betekent dat we het hier niet alleen maar over een mens hebben, maar over God zelf die vleesgeworden is;
- het is in de stad van David, in Jeruzalem, want hier komt de koning uit het nageslacht van David tot Zijn volk.

In één vers worden al wat draden aangewezen, die met die vervulling te maken hebben van de oudtestamentische gedachtegang.

Nog weer duidelijker in de lofzang van Zacharias, die hieraan voorafgaat in hoofdstuk 1: een profetische Psalm wordt daar uitgesproken, en daar zien we doorheen lopen, ook weer de aardse verlossing van Israël tot zijn erfenis, en de geestelijke verlossing van dat volk en allen die zich bij dat het volk aansluiten, in de zin van de gemeente van Christus.

Ook hier weer, net als bij Jesaja, moeten we dan zien dat soms 2 profetische tijden in één adem worden genoemd, omdat ze hetzelfde zeggen.

Bijvoorbeeld als we het hebben over de terugkeer, dan zijn er drie thema's die van belang zijn:

1. terugkeer onder Ezra en Nehemia;
2. terugkeer van het ongelovige Israël, het ongelovige Juda met name naar het land;
3. terugkeer van de 10 stammen uiteindelijk, waardoor Israël compleet zal zijn.

In sommige van de profetieën wordt over die terugkeren in één adem gesproken als het over die drie gaat. En dat is niet alleen maar Ezra en Nehemia, hoewel dat het dichtst bij in de tijd ligt, niet alleen maar de terugkeer in 1948, niet alleen maar de terugkeer in de toekomst, maar dat zijn drie zaken die in één datum gezegd kunnen worden.

Dat gebeurt dus ook hier in de lofzang van Zacharias; dat horen we meteen al in vers 68: Geloofd zij de Heere, de God Israëls, want Hij heeft bezocht, en verlossing te weeg gebracht Zijn volke;

Zacharias, vergis je niet, wordt vervuld met de heilige Geest en profeteert. Niet om een geestelijk liedje te maken, wat hij componeert ter meerdere glorie van God. Maar hij profeteert.

ER is een aanwijzing dat ook de psalmen van David zijn voortgekomen uit die vervulling met de Heilige Geest, dat de Geest van de profetie bij hem vaardig was.

Vers 68: Geloofd zij de Heere, de God Israëls, want Hij heeft bezocht, en verlossing te weeg gebracht Zijn volke;

Vers 68: de verlossing wordt als een voldongen feit neergezet. Helemaal zoals profetische taal ook altijd gaat.

Dat is wel even lastig; in het Hebreeuws van het oude testament vinden we voortdurend, wat we denken een verleden tijd te zijn. Maar het Hebreeuws kent geen verleden tijd en een toekomstige tijd.

Het Hebreeuws heeft minstens twee manieren om een handeling voor te stellen.

1. Een handeling voor te stellen in zijn volledige afgeslotenheid en bepaaldheid. Dat ervaren wij vaak als een verleden tijd;
2. Of een handeling voor te stellen in zijn verloop, als nog niet afgesloten, als bezig zijnde. Dat ervaren wij vaak als een toekomstige tijd.
3. Terwijl wat wij ervaren als een tegenwoordige tijd in het Hebreeuws vaak de kracht heeft van het duiden van een karaktertrek. Dus als wij zeggen: “de Here is de Verlossende”, dat vertalen we terecht niet zo, maar dat is wel dat er letterlijk staat in het Hebreeuws: Hashem mosiah???. Hij is bezig te Verlossen. Nee, het gaat om Zijn karakter: Hij is de Verlosser.
4. Als de profeten willen zeggen: dit is in Gods ogen een afgesloten vastgestelde gebeurtenis, gebruiken ze de verleden tijd. Die verleden tijden worden dan als een profetisch perfectum, als een profetische verleden tijd, opgevat en vertaald met een toekomstige tijd.
Zo werkt dat vaak, niet omdat het per se toekomstig is; dat is niet wat de profeet wil benadrukken, dat het nog komt. Hij wil benadrukken, dat het in Gods raadsbesluit al vaststaat dat het komt. Het is al voor Hem een volledig afgesloten en definitieve gebeurtenis.

Wanneer het vertaald wordt naar het Grieks, ontstaat er een verschuiving. Die Hebreeuwse profetische tijd, hoe moet je die nu in het Grieks weergeven?

Het Grieks heeft een eigen systeem van tijden en mogelijkheden om tijden uit te drukken. De standaard oplossing is dan om het te vertalen met een aoristus. Want ook een aoristus doet in het Grieks een beetje als het Hebreeuwse perfectum, namelijk een handeling voorstellen in zijn volledige bepaaldheid, alleen niet per se in zijn

afgeslotenheid. Dan gebruikt het Grieks een perfectum. Maar de aoristus komt er het dichtste bij, vandaar dat je hier achter elkaar die aorist tegenkomt, als een poging om zo dicht mogelijk bij dat profetisch perfectum te komen.

Dat brengt ons bij een hele simpele constatering. Als er staat: “Want *Hij heeft bezocht en verlossing teweeggebracht voor Zijn volk*”, lijkt dat ook in het Nederlands op een verleden tijd, alsof we moeten zoeken naar het moment vóórdat Zacharias dit zegt, dat het gebeurd is.

Maar Zacharias zegt dit, voordat zijn eigen zoon Johannes de Doper geboren wordt. Dus dat kan helemaal niet. Eigenlijk moet je dus vertalen met: Hij zal bezoeken en Hij zal verlossing teweegbrengen voor zijn volk.

Maar dat is niet wat hij bedoelt; hij bedoelt niet simpelweg te zeggen dat dit nog uitstaat voor de toekomst, hij bedoelt te zeggen: dit staat bij God al vast.

Hij probeert in het Grieks te zeggen wat het Hebreeuwse profetisch perfectum betekent. Probeer dat dan maar netjes te vertalen, maar dat is eigenlijk onmogelijk.

Misschien zo: geloofd zij de Heere de God van Israël, want zeker is het dat Hij bezoekt; zeker is het dat Hij verlossing teweegbrengt voor zijn volk.

Dat we dat als het ware naar het heden trekken, want het is gaande, het is meer het karakter van God wat we daarmee uit te drukken, dan dat we precies op die het tijdsafstand letten.

Maar wanneer heeft God het nou gedaan? Die vraag mag je best stellen. Wanneer is die verlossing dan weeg gebracht? Het is in het evangelie en in de geschiedenis van het evangelie dat hij vertelt, de scopus van dat boek, het is niet iets wat nog gebeuren moet. En toch staat het nog uit.

Het is niet iets wat nog gebeuren moet, want het is bij God al vast en zeker: zo zal het gaan.

Maar tegelijkertijd staat het nog uit; de volledige verwerkelijking ervan, het zichtbaar worden daarvan, dat is wel degelijk iets wat we nog in de toekomst moeten verwachten.

Dus er kan heel vaak tussen een daad die God stelt in de geschiedenis en het zichtbaar worden daarvan in de werkelijkheid een groot verschil in tijd zitten.

Maar de bijbel is meer geïnteresseerd in het feit dat God het vastlegt, dan in de beschrijving van het moment waarop het zichtbaar wordt.

Vers 69: En heeft een hoorn der zaligheid ons opgericht, in het huis van David, Zijn knecht.

Allemaal dus in de geboorte van Jezus.

Aan de eed van Abraham wordt hier gedacht.

Vers 73: En aan den eed, dien Hij Abraham, onzen vader, gezworen heeft, om ons te geven.

Vers 74: Dat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vreze.

Vers 74 is niet gebeurd in de tijd van de Romeinen: de Romeinse oorlog woedt nog in 120, de ballingschap begint nog, dit staat nog uit. Maar het is vast en zeker besloten, want God heeft het al gedaan. Maar het is nog niet zichtbaar.

Vers 76: En gij, kindeken, zult een profeet des Allerhoogsten genaamd worden; want gij zult voor het aangezicht des Heeren heengaan, om Zijn wegen te bereiden;

Hier spreekt Zacharias over Johannes de Doper, over zijn eigen zoon. Om de wegen van de Here die bij het volk bereid moeten worden.

Lucas stelt het anders voor dan Markus: het zijn de wegen van de Heere, de Here komt over die weg heen.

In Markus: "Bereid de weg des Heren", daar wordt het volk opgeroepen de weg te bereiden.

Hier, in Lucas, is het Johannes de Doper die Zijn weg moet bereiden. Dat is dicht bij de strekking van Maleachi 3:1⁴ dan zoals Markus dat doet.

Markus zegt: "Bereid de weg des Heren"; hier in Lucas: "Hij zal die weg bereiden".

Is Johannes de Doper de wegbereider? Zeker, maar in Markus is hij degene die het volk oproept om de weg te bereiden.

4

Maleachi 3:1 Ziet, Ik zende Mijn engel, die voor Mijn aangezicht den weg bereiden zal;
Het bijbelse verhaal in 16 teksten, pag. 66 Van 96

Beide zijn uitleg van Maleachi 3, maar met verschillende betekenissen.

Vers 77 is nu van groot belang:

Johannes de Doper moet aan het volk niets geven als voorbereiding want nu komt:77:
Om Zijn volk kennis der zaligheid te geven, in vergeving hunner zonden,

Dat doet Johannes met de prediking van de doop. *“Het koninkrijk van God is nabij gekomen: bekeert u”*.

Dat is de boodschap van Johannes de Doper; dit wordt zichtbaar in Christus in de Zaligmaker die geboren is in de stad van David, enzovoort.

“Vervulling” was het thema hier dus even, van alle beloften van verlossing en bevrijding die het oude testament al door de profeten gegeven heeft.

Wat Zacharias hier doet, is het geheel van die oudtestamentische verlossingsprofetieën in één adem onderbrengen bij de missie van Johannes de Doper. En de missie van Johannes de Doper is niets anders dan voorloper zijn van de Christus, de Zaligmaker, de Here die in de stad van David geboren wordt.

Hier zie je, hoe dat werkt: het evangelie, het nieuwe testament, ten opzichte van de profetieën van het oude testament. Het is een brandglas en vergrootglas, dat al die zonnestralen helemaal op één punt concentreert: de persoon van Christus. Daar komt het tot zijn volle ontplooiing in termen van warmte en hitte.

Zo is Christus het focale punt, focal point, brandpunt, waarin al die verschillende lijnen, profetieën gedachtegangen van het oude testament op één punt samenkomen.

Nu is het aardige, als je het licht ziet in het brandpunt, dat is prachtig, sterk en mooi, maar het is ook aardig om door een prisma te kijken, en de verschillende kleuren daarvan te zien.

Zo zie ik heel vaak het oude testament, dat is het gebroken licht van het prisma, van violet af met alle verschillende tussenkleuren, zie je het gebroken terug. Maar als je wilt weten hoe het samen het ene licht vormt, moet je naar het nieuwe testament kijken.

En als je daar het geconcentreerde licht ziet, en weten wilt wat er allemaal in zit, dan moet je weer terug naar het oude testament.

Zo verhouden zich naar mijn gevoel die twee delen van de Bijbel tot elkaar.

Hier zie je dat de lofzang van Zacharias is het ware zo'n brandpunt is van het licht. Hij noemt de thema's van het oude testament, brengt het allemaal samen in de missie van Johannes de Doper, ten behoeve van Christus.

Dus dat hele grote wereldse perspectief van Jesaja, van Ezechiël, van Jeremia, over de nieuwe tijd, over de verlossing van Israël, over de verlossing van de volkeren, de zegen van Abraham, alles wat besproken is komt hier in het brandglas van het nieuwe testament op twee mensen neer: Johannes de Doper en Jezus Christus, Die geboren is in dat stadje, gelegen heeft in die stal, opgroeide als jongetje, enz.

Het wordt helemaal in die ene menselijke geschiedenis geconcentreerd. En dat is niet vreemd, want de hele geschiedenis van de mensheid, is in het oude testament al aanwezig in die eerste geschiedenis van de mens met zijn vrouw.

Ook het oude testament kent het idee van het brandpunt: in de ene is alles aanwezig. En voortdurend gaat het om een brandpunt:

- het zaad uit Adam en Eva: Set;
- dan de familie van Shem;
- dan de familie van Terach;
- dan de familie van Abraham;
- dan de familie van Jozef;
- de 12 zonen van Jakob;
- het volk dat er uit voortkomt, dat ene volk te midden van de volkeren.

Het is steeds maar weer het grote brede universele, en dan brandpunt. God handelt niet zomaar een beetje distributief over alles en iedereen: Hij is altijd bezig met dat ene, en door middel van dat ene reikt Hij allen.

Zo handelt Hij hier in Jezus Christus, en door die Ene bereikt Hij allen. Hoe Hij dat doet, is het thema van de volgende punt: Het kruis: Joh 19:30 en Psalm 22 (13^e onderwerp).

Maar eerst Psalm 118, ter verbinding van **Vervulling** (12^e onderwerp) met een psalm. Geeft een mooi voorbeeld van die concentratie op alles.

In psalm 118 drie Messiaanse elementen, om daar maar even toe te beperken:

1. In deze psalm horen we de pelgrims zingen en de priesters antwoorden, over het vertrouwen van het volk in de Here en de vreze van de Here, dat Hij uitredding heeft gegeven, bijvoorbeeld vers 14: *De HEERE is mijn Sterkte en Psalm, want Hij is mij tot heil geweest.*

Maar, kijk maar naar vers 22 : De steen, dien de bouwlieden verworpen hadden, is tot een hoofd des hoeks geworden.

Ook weer, het lijkt een verleden tijd te zijn, maar het heeft profetische strekking, want deze steen, waarvan Daniël 7 zegt dat het hele beeld met alle volkeren daarin, alle rijken van de wereld daarop zullen stuk breken; die steen raakt de voet van dat grote beeld, en al die rijken storten in elkaar. Dat is de steen die de bouwlieden verworpen hadden, Die tot een “hoofd des hoeks” wordt.

Een hoeksteen is een steen die bij bouwsels helemaal boven in de constructie wordt ingevoegd, een driehoekige steen, die precies de spanning van alle stenen die daar een boog vormen zodanig verdeelt, dat het bouwsel niet in elkaar zakt. De hoeksteen is niet een fundamentsteen, dat is niet het beeld, de hoeksteen zit juist hoog, is heel belangrijk, is in het midden van de ronding van een poort aangebracht. Dat is de “steen des hoeks”.

Het heeft met een hoek helemaal niets te maken; de steen is gehoekt, heeft een driehoekige vorm. Die de spanningsboog aan weerskanten zo weet op te vangen, dat hij boog niet in het midden door zijn innerlijke spanning in het midden in elkaar stort. Op die manier houdt de hoeksteen alles bij elkaar, en zorgt ervoor dat het bijna onmogelijke mogelijk is, dat dat al die stenen op die manier in een boogvorm bij elkaar blijven.

De Here Jezus is die bouwsteen, verworpen. Het volk en de tempel, dat bouwsel, zijn ook ingestort.

2. Vers 26: Gezegend zij hij, die daar komt in den Naam des HEEREN! Wij zegenen ulieden uit het huis des HEEREN.

Dit is gezamenlijk het antwoord. In vers 25 hebben de pelgrimsgebeden: *Och HEERE! geef nu heil; och HEERE! geef nu voorspoed.*

De priester antwoordt dan met vers 26. Dat zeggen de priesters tegen de aanlopende pelgrims. Dat is de eerste liturgische betekenis van dat vers. Wij priesters zegenen u

vanuit het huis des Heeren, want ze staan ook in het huis des Heeren. De pelgrims komen daar naartoe lopen.

Dit is een prachtig psalmvers om ook te zingen, hoort bij de standaard liturgie van Pesach, de laatste psalm van het hallel.

Prachtig ook om te zingen als de Here Jezus de stad binnenkomt, wordt dan krijgt het vers een tweede laag: Wie is nu bij uitstek degene die men verwelkomen wil in de tempel? Dat is natuurlijk de Messiaanse koning die tegelijkertijd de Hogepriester is.

Dus gezegend is hij, jij Jezus, die nu komt in de naam van de Here. Als priesters hadden ze willen roepen, en ze roepen het ook altijd: “wij zegenen U uit het huis des Heren”.

Nu stonden ze niet in het huis des Heren, maar even was Jeruzalem als geheel die tempel. Die pelgrimsgangers gebruiken het vers, wat ze normaal ook zouden zingen, gericht op de Here Jezus zelf. Ze passen de hele Psalm toe op Hem; ze zien bij Zijn komst op dat ezeltje de vervulling van deze psalm: nu zal het allemaal gebeuren, nu komt alles goed.

Wat?. Dat is vers 29: want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Nu breekt die eeuwige tijd van goedertierenheid aan.

Maar, er zit iets tussen, dat hebben ze niet beseft, op een wonderlijke wijze ook tot uitvoering gebracht,

Want tussen vers 26: de verwelkoming van de Messias in Israël, en vers 29: de vervulling van de belofte rond die Messias,

zit vers 27: De HEERE is God, Die ons licht gegeven heeft. Bindt het feest offer met touwen tot aan de hoornen van het altaar.

God die ons licht gegeven heeft, in de toekomst zal Israël dat licht ook krijgen: begrijpen dat de Here God is, en dat hij die daar kwam in de naam des Heeren de Messias is.

En het staat er: bindt het feestoffer met touwen van de hoornen van het altaar.

Er is een bijzonder brandoffers, aanbiddingsoffer, wat ze mogen brengen als ze voor het eerst daar de tempel binnen stappen: *een feestoffer*. Dat moet met touwen tot aan de hoornen van het altaar worden vastgebonden, dat is een levendige jonge stier, een rund in ieder geval, de hoogste vorm van het offer, werd vastgebonden aan de hoornen, de

hoeken, van het altaar, werd geslacht, bloed opgevangen, vervolgens werd het vlees verbrand.

Dat was het gezamenlijke lofoffer van al die pelgrims. Hier is de Here Jezus die dit vervuld heeft het offer voor degenen in Israël die verlangden naar deze toekomst, en die de Messias erkend hadden, maar zij hebben niet begrepen: de Messias is het offer.

In de psalm zeggen ze alleen maar: als de Messias komt gaan we dat rund slachten als teken dat we Hem herkend hebben.

In werkelijkheid bleek het een feestoffer, want elke plechtigheid heeft een feest. Je moet je niet denken aan een feestje bouwen of vrolijkheid, of wat dan ook; feest wil zeggen: een plechtige tijd, een plechtige bijeenkomst.

Dit offer wordt met touwen vastgebonden: zo is de Here Jezus met touwen vastgebonden. Is hij aan de hoornen van het altaar gebonden, symbolisch, op Getsemane. En op Golgotha is hij vastgebonden geweest; vastgespijkerd zelfs en daar ten offer gebracht.

De diepte van die profetie kan, zal niemand die voor het eerst zal Psalm 118 zingt, begrepen hebben. Maar er komt een moment dat God, deze God, aan Israël waarachtig het licht geeft om te zien: wij hebben dat feestoffer met touwen vastgebonden, en dat is de Here God die van Getsemané een altaar heeft gemaakt, en Die dit offer gebracht heeft om ons te verlossen van de zonde.

Ze zullen met vers 28 zeggen: Gij zijt mijn God, daarom zal ik U loven; o mijn God! ik zal U verhogen.

Ik denk dat ze dat tegen de Messias zeggen: daarom zal ik U loven; o mijn God! ik zal U verhogen. Ik denk dat dat woorden zullen zijn, zullen worden, die ze tegen de Messias uitspreken.

Dat is het idee van de vervulling van die lijnen in het oude testament in de persoon van Christus. We hebben gesproken over Lukas 2:11, tevens Lukas 1 en de lofzang van Zacharias en Psalm 118.

in Jezus worden de verschillende profetische lijnen van het oude testament dus in een brand. Bij elkaar gebracht: vervulling.

Die vervulling krijgt in het nieuwe testament een onverwachte vorm: Israël neemt haar Messias niet aan. De rechte lijnen van de oudtestamentische profetie worden onderbroken. Er is een kromming in de weg, een wending, die het oude testament achteraf ook blijkt te bevatten, suggereert, er een hint voor geeft. Maar die voor een onbevangen lezer van het oude testament helemaal niet zo duidelijk zou kunnen zijn.

Alles hangt samen met, of staat en valt met, de identiteit van Jezus. Als Jezus waarachtig de Messias is, is ook zijn verhaal van vernedering, kruisiging en sterven Gods weg met deze wereld.

Als je het om moet draaien, als de Messias alleen maar degene kan zijn Die overleeft, triomfeert, Die Israël letterlijk bevrijdt, dan kan Jezus de Messias niet zijn.

Dat is een discussie die christendom en jodendom met elkaar voeren. Als je uitgangspunt is, dat in deze Jezus waarachtig de Messias gekomen is, op de manier waarop in Johannes 2 Nathanaël, Philippuses en Petrus en Jacobus en Andreas ontdekken dat Jezus de Messias is, aan zijn woorden, aan zijn persoonlijkheid, dan hoort de kruisiging, enz. er ook bij.

Als je uitgangspunt is: dit is wat de Messias moet zijn, als de Messias komt breekt het vrederijk aan, dan is er geen zonde in de wereld, dan is Israël niet langer een verdrukt volk, dan zou je moeten kijken naar Jezus en moeten zeggen: het is niet zo.

Dat is de weg van Jodendom en Christendom die daarin volledig gaat verschillen.

Een Jodendom dat zich concentreert op de heiliging in het heden; een christendom dat zich concentreert op de verlossing in de toekomst, die hier al een beetje zichtbaar wordt. En een heiliging die straks ook helemaal compleet zal zijn, maar de nadruk ligt òf op de heiliging in het heden, òf op de verlossing in de toekomst. Daarin gaan jodendom en christendom uit elkaar.

Sommige godsdiensthistorici zeggen dan ook: het is één en dezelfde godsdienst, christendom, want daarin vinden we zowel de heiliging, denk aan Leviticus en Numeri, en we vinden op de verlossing, denk maar aan Jesaja 40-66.

Dus de ene Israëlitische godsdienst, die heiliging en verlossing beide in één perspectief samengebracht, in de tijd van het nieuwe testament uit elkaar gevallen in een religie van de verlossing zonder heiliging, en een religie van de heiliging zonder verlossing.

Een heel beroemde Joodse godsdiensthistoricus, kenner van de vroege joodse literatuur, Jacob Noisner, heeft dat in een boek over Jodendom en christendom vastgelegd.

Het boek heeft een heel fascinerend these, namelijk dat twee op elkaar lijkende godsdiensten volstrekt niet over hetzelfde praten. Zijn idee over het gesprek van jodendom en christendom is: het is vergeefs want ze praten niet met elkaar over hetzelfde. De één gebruikt een woord, bijvoorbeeld het woord Israël, in het kader van de heiliging; de ander gebruikt het woord in het kader van de verlossing. Maar dat zijn twee totaal verschillende termen. De klanken zijn wel hetzelfde, maar de talen zijn verschillend. Dan kan het ook niet hetzelfde betekenen.

Intrigerende theologische achtergrondkwesties, juist bij wat nu besproken moet worden, en dat is het kruis.

Tekst 13: het Kruis, Joh 19:30 en Psalm 22

Joh 19:30

Toen Jezus dan den edik genomen had, zeide Hij: Het is volbracht! En het hoofd buigende, gaf den geest.

Het is de kruisiging van de Messias die aanstootgevend is voor Joden, een ergernis voor Joden, want hoe kan de Messias door het kruis heen moeten?

Die aanstootgevend is voor moslims: hoe kan God een waarachtige en goede profeet nu laten sterven? Dat is ook niet gebeurd, zegt de islam, maar er is een vervanger gekomen voor Jezus aan het kruis, en Jezus is zonder te lijden rechtstreeks naar de hemel gevaren. Net zoals Elia.

En het is een dwaasheid voor Grieken, voor alle mensen die zich wijs achten, want hoe is het mogelijk dat God door middel van een mensenoffer iets zou willen doen aan de zonde en schuld van de hele mensheid. Dat is toch een filosofisch waanidee.

Dus juist over het kruis wij in deze tijd deze drievoudige verwerping, en ik zeg maar heel even dat Paulus beweert, dat het God behaagt heeft door de dwaasheid van de prediking door dit evangelie iedereen te behouden. En de wijsheid van de wijzen zal daarmee tenietgedaan zijn.

En de ergernis Joden hebben over de gekruisigde Messias zal uiteindelijk omslaan in berouw en verdriet. Dat het in hun geschiedenis heeft plaatsgevonden, althans volgens de christelijke overtuiging.

Wat is het hoofdwoord aan het kruis? Het is volbracht (Joh 19:30)

Het kruis dus: wat is het hoofdwoord in het kruis? Er zijn vele kruiswoorden, maar het belangrijkste is ongetwijfeld Johannes 19:30.

Met kruiswoorden bedoelen we de zeven kruiswoorden die onderweg naar het kruis gesproken zijn: “Mij dorst”; “vrouw zie uw zoon”; “Vader vergeef het hun want zij weten niet wat zij doen”.

Maar in 19:30 het hoofdwoord in het Johannesevangelie, nadat Hem is aangereikt een spons met zure wijn, op zijn Gronings is dat nog steeds edik, eigenlijk is dat azijn; het

woord “edik” in de Statenvertaling is gewoon zure wijn, vermengden ze met hysop, dat is een verdovend kruid, ook in wonden geplaatst om de pijn te verlichten.

Een spons doordrenkt met die zure wijn, waar een heel hoog alcoholpercentage inzit; zure wijn, dat wil zeggen van jonge druiven gemaakt, en dan die hysop, kruid dat geneeskrachtig was, daaromheen gebonden, en brachten ze aan zijn mond. Op die manier geven ze Hem een soort, gezien de hoeveelheid pijn die hij moet gehad hebben, gezien de kracht van dit medicijn, is het alsof je bij een botbreuk aspirientje aangereikt krijgt.

het is een gebaar van zorg om te voorkomen dat Jezus te snel sterven zou. Het is geen vriendelijkheid van die Romeinse soldaten, maar door Zijn lijden te verlichten, werd Zijn lijden ook verlengd. Dan zou het spektakel niet al te snel afgelopen zijn.

Het is ook bijna spottend gebaar, want in vers 28 zegt Jezus “Mij dorst”, ”Ik heb dorst”, als vervulling van psalm 69. Dan geven ze Hem zure wijn, en zure wijn is niet om te drinken, die moet worden aangengelgd, van kruiden, of één of andere zoete stroop, voorzien worden om drinkbaar te zijn. Maar ze geven het Hem puur.

Dat even als introductie. In vers 30 lezen we: “Toen Jezus dan de edik, de zure wijn genomen had, zei Hij: Het is volbracht! En het hoofd buigende, gaf Hij den geest.”

Twee belangrijke zaken. Ten eerste natuurlijk de uitdrukking “het is volbracht”.

Wat is nu volbracht en het kruis?

Er is drie uren van duisternis geweest, daar denken de meesten toch aan. In die drie uren van duisternis heeft God over Jezus heen de volle toorn over de zonde en schuld merkbaar gemaakt; Hij heeft het uitgevoerd, het oordeel is aan Hem voltrokken. Jezus is miljoenen keren gestorven aan het kruis; hij heeft elke keer de prijs betaald voor de zonde en schuld van mensen. Dat betekent dat Hij daar door de dood is heen gegaan, niet slechts een keer, maar honderden keren, en is Hij als mens uiteindelijk ook zelf gestorven.

Hij gaat in die drie uren van duisternis dus meemaken dat Hij afgesneden wordt uit het land van de levenden, elke keer voor elke zonde die elk mens ooit een keer in deze wereld begaan had. Als God de Zoon kan Hij dat in die drie uren; kan Hij het volmaakte Lam zijn dat dat allemaal draagt.

Hij doet het plaatsvervangend voor ons, want al die doden die Hij gestorven is, al die straffen die Hij gedragen heeft waren eigenlijk op ons; wij hadden ze verdiend.

En daarmee is Gods eer hersteld, want zolang die ongerechtigheid niet was geoordeeld, wordt God als het ware in de wereld in de maling genomen; Gods Woord, Zijn gerechtigheid wordt iets bespottelijks als er geen genoegdoening is voor de zonde. Ook in die zin is het hier volbracht.

Johannes 17 zegt dat Hij het werk volbracht heeft dat de Vader Hem te doen heeft gegeven. Dat is ook nog een keer de volmaakte openbaring van Gods genade en gerechtigheid tegelijkertijd.

Kortom er is een hele rij van betekenissen waarin dat woord “het is volbracht” kan worden opgevat. Betekent letterlijk dat de TELOS, het doel van al Zijn handelen, van heel Zijn Leven, heel de geschiedenis, bereikt is.

Ze vroegen een keer aan Karl Bart wanneer de wereld geschapen was. Ze dachten dat hij een antwoord zou geven met de fundamentalisten dat de aarde zo'n 6000 jaar oud was, of met de evolutionisten dat de aarde 12 miljoen jaar oud was; op een of andere manier verwachtten ze een antwoord waarin tijdspan in zat. Toen zei hij: de aarde is geschapen op de 12e Nissan van het jaar 33, dat wil zeggen in de kruisdood van Jezus. Dit is de gebeurtenis, bedoelde Karl Bart, waar alle andere gebeurtenissen in de geschiedenis van afhangen.

Het is vanwege deze gebeurtenis, deze volbrenging, dat Adam en Eva geschapen zijn; het is vanwege de toekomstige heerlijkheid dat Christus gekruisigd is; het is vanwege deze gebeurtenis dat God mensen schept, de zondeval heeft toegelaten, de belofte heeft gegeven, Abraham heeft geroepen, uit Juda de koning zal voortbrengen; het paaslam gebracht heeft als voorafschaduwing; het koningschap bij David geplaatst heeft; aangekondigd heeft dat de lijdende knecht zou komen.

Het is de grondslag, deze volbrenging, van de opstanding van het volk, van de nieuwe schepping in de toekomst.

Alles draait om dit vers. Het midden van de bijbel is één van de kortere psalmen, als het exacte midden van de bijbel: Psalm 117, de kortste Psalm, en even veel hoofdstukken links als rechts.

Maar dit is het vers waarin alles samengebracht wordt, het “middenvers” van de hele bijbel, dat Jezus zegt “**het is volbracht**”.

Dit is het eerste belangrijke punt: Wat is volbracht?

Hier wordt gezegd: alles wordt aan het kruis volbracht, alles wat God wilde doen om de schepping te redden:

- het vermorzelen van de kop van de slang;
- de roeping van een mensheid die geheiligd en gereinigd van de zonde nu ook werkelijk drager van het beeld van God kan worden.

Dit is de grondslag van wat de shiloh uit Juda kwam doen, dit is de grondslag van de scepter die Hij draagt; dit is de basis van het waarachtige koningschap van Jezus. Dat si deze gebeurtenis, dat Hij dat hier volbracht heeft.

In het nederlands is het alleen maar “het”, in het Grieks “teteleste” of “tetelestai”. “Het is volbracht”, wat is dan “het”? Dat is een vraag die alleen wij kunnen stellen, want in het Grieks staat alleen “volbracht zijn”. Dat “het” is impliciet. Een perfectum-vorm: tetelestai. Perfectum, passivum, dus volledig, afgesloten, definitief, volmaakt, zonder enige noodzaak om het aan te vullen. Dit is de volkomen telos.

In het woord “telos” zit ook het woord “doel”. Het is niet alleen ten einde gebracht, volbracht. Maar ook, alles wat is beweging is gebracht heeft hier zijn doel bereikt, ook al is het nog niet helemaal zichtbaar.

Het tweede punt: “het hoofd buigende gaf Hij de geest”.

Dat is zo mooi, omdat het Johannes-evangelie nadrukkelijk zegt, dat de Heere Jezus volmacht had gekregen om zijn leven af te leggen en meer op te nemen. Dat is het gebod wat Hij van de Vader ontvangen had.

Alleen in het Johannesevangelie “geeft Jezus de geest”. In de andere evangeliën sterft Jezus, als het ware overmand door de macht van de dood, omdat Zijn lichaam daar gebroken wordt.

Hier geeft Hij de geest over, vrijwillig, bewust prijsgeven van Zijn leven, is hier aan de orde, helemaal in overeenstemming met het karakter van het Johannesevangelie, dat de Here Jezus schetst als de Zoon Die één is gebleven met de Vader, ook in zijn vleesgeworden bestaan hier op aarde.

Natuurlijk hoort hierbij Psalm 22, de grote Messiaanse Lijdenspsalm. Psalm 22 heeft twee kanten:

Ten eerste de exacte beschrijving van een kruisiging, waar niemand in die tijd aan kon denken. De kruisiging is uitgevonden door de Perzen, overgenomen en geperfectioneerd door de Romeinen, maar in de tijd van de psalmdichter bestond er nog niet zoiets als een kruisiging.

Er bestond wurging, verbranding, doorspiesen van iemand, maar een kruisiging: het ophangen aan een kruis met een dwarsbalk, enzovoort, dat komt op naam van de Perzen, die hebben de eer om bij hun executies tegelijkertijd een enorme marteling te willen uitvoeren om anderen te ontmoedigen.

Psalm 22, aan het begin, laat heel goed zien wat een kruisiging inhoudt: de uiterste wanhoop, de opperste pijn, de lichamelijke verschijnselen van verstikking, pijn die je jezelf moet toebrengen, dat is zo bijzonder van een kruisiging.

Dood In medische zin: je hangt aan je armen waardoor je longen op een goed moment niet meer kunnen uitzetten om lucht te hebben; dus je moet je aan je armen omhoog trekken, op je benen en voeten gaan staan waar een spijker doorheen geslagen is, wat enorme pijn met zich meebrengt vanwege de spieren en zenuwen die geraakt zijn, je moet wel omdat je anders niet kunt ademen. En daarna zak je maar zo snel mogelijk terug in een houding waarin de pijn wat minder wordt, tot je weer benauwd geraakt en kunt stikken. Het is de ergste dood die je je maar kunt voorstellen.

Psalm 22 is een psalm die David geschreven heeft voor de opperzangmeester op Aijeleth hasschachar, op het aanbreken van de ochtend. Waarover straks nog even wat te zeggen.

Maar goed, vers 2 drukt meteen de volstreekte wanhoop uit van de gekruisigde: “Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?, verre zijnde van Mijn verlossing, van de woorden mijns brullens?”.

Het is de klacht van een mens die toch als Messias was aangewezen, en hier moet merken dat het leven werkelijk anders verloopt dan het had moeten verlopen, God heeft niet ingegrepen, God heeft zich letterlijk van het kruis van Jezus terug getrokken. De uren van duisternis zijn niet alleen de uren waarin de zonde Hem is gelegd, maar dus

ook de uren waarin de heilige God zich van Jezus heeft ontdaan, zich van Hem heeft afgewend. En Jezus, die leefde in en door de nabijheid van God Zijn Vader, is daar plotseling God kwijt, voelt Hem niet meer, Hij is niet meer aanwezig.

Op dezelfde manier waarop God die wandelde in de tuin plotseling merkte dat Adam en Eva niet meer bij Hem aanwezig waren.

Nu is hier een nieuwe Adam, Die plotseling merkt dat God niet meer bij Hem aanwezig is. Hier is het als het ware God Die Zich terugtrekt van de mens, zoals in het paradijs de mens zich onttrokken aan God. Het is het tegenbeeld van de zondeval.

Heel mooi is vers 4: *“Maar Gij zijt heilig, wonende onder de lofzangen Israëls.”* Het is een antwoord op de vraag van vers 2: *“Waarom hebt Gij Mij verlaten”*, omdat deze God heilig is en de zonde niet verdraagt, en deze Jezus de zonde draagt voor allen.

“Wonende onder de lofzangen Israëls”: God woont in de wereld alleen maar als wij Hem lof toe zingen.

Vers 7-9: “Maar ik ben een worm en geen man, een smaad van mensen, en veracht van het volk. Allen, die mij zien, bespotten mij; zij steken de lip uit, zij schudden het hoofd, zeggende:

8 (22-9) Hij heeft het op den HEERE gewenteld, dat Hij hem nu uithelpe, dat Hij hem redde, dewijl Hij lust aan hem heeft!”

Meteen dan ook vers 27, letterlijk hoe dat is uitgekomen: “Alle einden der aarde zullen het gedenken, en zich tot den HEERE bekeren; en alle geslachten der heidenen zullen voor Uw aangezicht aanbidden.”

Dan zie je ook dat is uitgekomen.

In vers 12, 13, enz. het gebed “Wees niet verre van Mij, want benauwdheid is Mij nabij, want er is geen helper.”

Ik denk: die benauwdheid kun je terugvinden in de benauwdheid van een gekruisigde: er is geen helper, niemand die omhoog tilt, om de ademhaling gemakkelijker te maken.

“Vele varren hebben mij omsingeld, sterke stieren van Basan hebben mij omringd.

Heel vaak zijn de stieren van Basan, of iemand van Basan, of de varren, de stieren in het algemeen, beelden van heidenen, vanwege de soldaten rondom het kruis.

“Zij hebben hun mond tegen mij opgesperd, als een verscheurende en brullende leeuw.”

Zo hebben ze tegen Hem geroepen: als je de Messias bent, kom dan af van het kruis.

In vers 15 de beschrijving van die kruisiging: *“Ik ben uitgestort als water”*. Wie op die manier in een enkele houding aan het kruis hangt, die krijgt allerlei ophopingen van lichaamsvocht in Zijn lichaam. Dat dat blijkt ook als de speer door het lichaam van Jezus gaat.

De ophopingen leiden tot enorme zwellingen, bijvoorbeeld de buik zwelt helemaal op, normaal wordt dat door bewegingen van spieren tegen gehouden, maar hier wordt het onderlijf één grote klomp vocht, hard vocht dat gespannen in het lichaam zit.

Al mijn beenderen hebben zich vaneen gescheiden; de spieren zijn niet meer bij machte om bij de gewrichten de botten bijeen te houden, staan voortdurend onder zware druk. Dus het is letterlijk wat er gebeurt.

Er is geen andere executiemethode in die tijd, waarbij gezegd kan worden *“mijn beenderen hebben zich van een gescheiden”*.

De bedoeling is niet dat beenderen afgehakt zijn, maar dat er als het ware verwijdering tussen de beenderen komt. Dat is niet bij de dood door middel van het vuur, niet bij steniging, dat is niet bij verwurging, dat is niet bij doorboring met een speer, het is uniek voor die Perzische marteldood die zij bedacht hebben.

“mijn hart is als was”: dat verliest zijn kracht, dat is nu een spier geworden die met moeite het bloed door het lichaam weet heen te pompen. Vooral omdat nu de armen omhoog gedaan zijn, krijgt het hart het niet meer voor elkaar om het bloed zo hoog te krijgen.

“Het is gesmolten in het midden mijns ingewands”. “Mijn kracht is verdroogd als een potscherf,” Er zit geen beweging meer in, alles is verkrampt.

“*Mijn tong kleeft aan mijn gehemelte*”: de productie van speeksel enzovoort, door het hijgen en door de belasting van de innerlijke organen, neemt steeds meer af.

Kortom: “*Gij legt mij in het stof van de dood*”, zonder dat de dood nog aanbreekt.

Het is de beschrijving van een marteling.

Vers 17: Want honden hebben mij omsingeld; een vergadering van boosdoeners heeft mij omgeven. Dat zijn die Romeinen weer.

“*zij hebben mijn handen en mijn voeten doorgraven*” Dat gebeurde ook niet in die klassieke vormen van executie. Handen en voeten zijn hier doorboord en doorgraven.

“*Al mijn beenderen zou ik kunnen tellen*”: er is veel vochtverlies, tegelijkertijd hoopt vocht zich hier en daar op, vet wordt verteerd als je lang genoeg aan het kruis hangt.

“zij schouwen het aan, zij zien op mij.

Vers 19: Zij delen mijn klederen onder zich, en werpen het lot over mijn gewaad.

Wie had toch in de tijd van David kunnen denken dat dit detail zo uitgekomen is.

Als Lucas en Johannes dat vertellen, doen ze dat niet op grond van getuigenverklaringen, dat hebben ze gezien.

Hier zegt psalm 22 vers 20: zo zal het ook gebeuren.

Het is zeker niet waar, dat ze de Romeinen ertoe hebben aangezet om het te doen, om de psalm dan te vervullen. En als ze gedacht hadden: die psalm moet wel vervuld zijn, dus we schrijven het vast op, dan hadden tientallen getuigen kunnen zeggen dat het zo niet gebeurd was: “er is geen Romeinen die zijn kleed genomen heeft, integendeel het houdt bij Johannes thuis.”

Het is onzin, om te denken dat er een verhaaltje overgemaakt is op grond van de psalm. Het is een historische gebeurtenis door onafhankelijke getuigen meegedeeld: Lucas heeft er velen geraadpleegd, Johannes haalt dat uit zijn geheugen vele jaren later.

Psalm 22 vers 19 zegt exact wat er gebeurd is: Mijn kleren verdeeld, en wat niet verdeeld kon worden, wat te duur was om te verdelen, daar hebben ze over gedobbeld.

Het tweede deel van de psalm dat is, ook weer typisch voor het oude testament, het dooreen lopen van perspectieven, waar ik al een paar keer over heb gesproken.

Het tweede deel van de psalm is de beloning van dit alles. Wat levert dit lijden nu op?

Vers 23 zegt het als een gevolg van de verlossing: als je mij nu verlost, wat de Heere gedaan heeft in de opstanding, dan *“zal ik Uw Naam mijn broeders vertellen; in het midden der gemeente zal ik U prijzen.”*

Er komt dus een gemeente, een gemeenschap, rondom deze gekruisigde - dat is ook absoluut niet David zelf - dan zal de naam van deze God, die Hem eerst in het oordeel brengt en vervolgens daaruit verlost, aan de broeders, die er plotseling komen, verteld worden.

Dat is in de Here Jezus ook zo gebeurd: Hebr 2:11: Want en Hij, Die heiligt, en zij, die geheilgd worden, zijn allen uit één; om welke oorzaak Hij Zich niet schaamt hen broeders te noemen.

In de rest van de verzen heel veel wat op de toekomst slaat.

Bijvoorbeeld vers 29: *“Want het koninkrijk is des HEEREN, en Hij heerst onder de heidenen.”*

Van de Adonai, dat is de Heer van het verbond, Hij heerst onder de heidenen. Hoe heerst deze Heere dan? In de Persoon van de Messias, Die door dit oordeel en door dit lijden heen gaat.

En dan gaat het over in psalm 23: *“De Here is mijn Herder, mij zal niets ontbreken”*.

Dan is er een vroomheid mogelijk: als God nu dit gedaan heeft, en daarmee die toekomst mogelijk maakt, dan is Hij toch de Herder die ervoor zorgt dat het mij aan niets ontbreken zal.

Dan is het totale vertrouwen van gelovigen in hun God, Psalm 23, heel concreet gefundeerd in het lijden van de Messias, dat uiteindelijk in de opstanding wordt omgedraaid in een overwinning.

Op die wijze horen psalm 22 en 23 bij Johannes 19:30.

Nog één opmerking over de psalmaanhef.

In de indeling van de psalmen die we hier vinden, de uitspraak in psalm 22 vers 1: “*Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op Aijeleth hasschachar.*” daar moet je je niet aan toevertrouwen, want dat is een keuze geweest van vele jaren later.

Toen de Masoreten hun teksten maakten, hebben ze de psalmen wel verdeeld, maar in langere pericopen. Ze hebben ook een andere telling gehad dan wij, maar zij zijn voor het eerst gekomen met een soort hoofdstukindeling.

Die hoofdstukindeling ging ervan uit, dat er een opschrift was bij elke psalm. Dat was wel de manier was waarop zij deden in de negende of zevende eeuw, maar het was niet de manier waarop het in de Bijbelse tijd ging.

In de Bijbelse tijd, en dat is duidelijk bij een psalm van Habbakuk of Hosea? Dan blijkt dat het zogenaamde opschrift niet aan het begin stond van de psalm, maar aan het eind.

Dat hebben wij in onze psalmeditie consequent op de verkeerde manier staan. Dat merk je al in het begin van een psalmboek, bij psalm 1,2 en 3.

Daar is het probleem begonnen; psalm 3 heeft als opschrift: “Een psalm van David toe hij vluchtte voor het aangezicht van zijn zoon Absalom.”

Dan denk je dat dat wel kan, want psalm 3 heeft het er ook over: *een schild zijn, niet vrezende, verlossing.*

Maar in werkelijkheid is het opschrift van psalm 3 het slotschrift van psalm 1 en 2, die ook bij elkaar horen als één psalm. Dus je moet Psalm 2 juist lezen in het perspectief van deze ervaring dat David vluchtte voor zijn zoon Absalom.

Sommigen zeggen zelfs: het is nog anders. Het opschrift van psalm 3 is *“Hij vluchtte voor het aangezicht van zijn zoon Absalom: (dan komt de psalm).* En het slotschrift van psalm 2 is: *“een psalm van David”*, dat stond onderaan.

Als je dat zo bekijkt, dan lopen die psalmen heel anders. Psalm 4, het einde van psalm 3: *“een psalm van David”*; het begin van psalm 4: *voor de opperzangmeester voor David.* Dat zou kunnen, dat dat wel bij de volgende psalm wordt.

Maar als je kijkt naar het voorbeeld van de psalm van Habakuk, zou je zeggen: nee, het is altijd in het oude testament het slot van alles geweest.

Dat klopt dan ook weer met iets anders. Kijk naar psalm 150, dat heeft helemaal geen opschrift, net zo min als psalm 1 en 2. Het is één lang brok psalmen op een rijtje, zoals ook psalm 1 en 2 geen opschrift mogen en moeten hebben.

“Psalm van David”, of *“Lofzang van David”* slaat meestal terug op het vorige.

Daarmee kun je de opschriften van de psalmen beter te kijken.

Muzikale aanwijzingen staan dus altijd aan het eind; wij zetten ze aan het begin, maar dat is eigenlijk een vergissing van de Masoreten.

Binnenbijbelse gegevens duiden aan, dat zangaanwijzingen altijd aan het einde van de psalm staan. Zo hebben ze die psalm eigenlijk moeten nummeren. Dat even ertussendoor.

Brieven

Tekst 14: Opstanding: Rom 1:3-4; Psalm 16

Rom 1:

1 Paulus, een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen apostel, afgezonderd tot het Evangelie van God,

2 (Hetwelk Hij te voren beloofd had door Zijn profeten, in de heilige Schriften).

3 ***Van Zijn Zoon, Die geworden is uit het zaad van David, naar het vlees;***

4 ***Die krachtelijk bewezen is te zijn de Zoon van God, naar den Geest der heiligmaking, uit de opstanding der doden) namelijk Jezus Christus, onzen Heere:***

Al eerder ging het over “opstanding”: bij Ezechiël 37 en Jeremia 31 hebben we gelezen over de opstanding van het volk Israël.

Nu in Jezus, Die de ware Representant van Israël is, komen we opnieuw met een opstanding in aanraking. Één van de teksten die dat fraai onder woorden brengt vinden we in Romeinen 1:4 Statenvertaling:

In de Statenvertaling hebben we wel te maken met een vertaalkwestie. In vers vier gingen de Statenvertalers ervan uit dat de opstanding bewijst dat Jezus de zoon van God is; een zondig mens zou immers in de dood gebleven zijn.

Maar ik denk, dat je het een beetje anders moet lezen.

1. De uitdrukking “Zoon van God” heeft betrekking op de status van de mens Jezus. Het gaat immers over de zoon van God die geworden is uit het zaad van David, naar het vlees, en die nu als zoon van God bewezen zou zijn.
2. “Bewezen” is niet het goede woord. Ik denk dat je moet zeggen: de Messiaanse Koning is aangesteld in Zijn opstanding, niet omdat hij pas dan aangewezen wordt als koning, dat gebeurt bij de incarnatie, bij de geboorte van Jezus al. Hij is immers het heilige van God dat uit Maria verwekt zou worden, Hij is als Messias geboren.
Maar Hij is nu “aangewezen of aangesteld in kracht”, dat wil zeggen: Hij is nu in functie. Na de opstanding is het gezag van Jezus bevestigd en in werking. Het eind van Mattheus zegt: Mij is gegeven alle macht, d.w.z. alle gezag, en ook alle kracht om dat gezag uit te voeren. Mij is gegeven alle macht in de hemel en op aarde.
3. Dan eindigt het vers met “*namelijk Jezus Christus, onze Heere*”. In die titel daar zit alles al in: het is de Jezus van Nazareth, die de Christus, dat is de Messias, is; Hij is in het bijzonder ook onze Heer.
4. Zo komt het thema van de opstanding uit het oude testament, de opstanding van Israël in de eerste plaats, Jeremia 31, maar via Israël de opstanding van de hele wereld, Op 20 t/m 22, komt voor ons ook in zicht.

Ik even gezocht naar teksten waarin die opstanding ook nadrukkelijk op met ons in verband gebracht wordt, en het opvallende is, dat in de Romeinenbrief wel over de praktische gevolgen van de opstanding van Jezus wordt gesproken, namelijk dat wij in nieuwheid des levens zouden wandelen, maar dat niet over onze positie wordt gesproken die wij te danken hebben aan de opstanding van Jezus.

Dat is wel te vinden in een andere brief van Paulus: Col 2:12: zijnde met Hem begraven in de dood, opgewekt zijnde door het geloof in de werking van God die de doden opgewekt heeft.

Hier is de doop het teken van met Hem begraven zijn, maar ook van het met Hem opgewekt zijn. Laat niemand denken dat je pas door de doop begraven zou zijn met Christus, of pas na de doop zoiets als een opwekking met Christus meemaakt. Nee, de geestelijke realiteit is dat begraven zijn en die opwekking; de doop is het die dat alleen symboliseert.

We hebben over de hele geschiedenis van Israël gesproken, in ieder geval de geschiedenis zoals die in de teksten vervat is zoals we die hebben gelezen, met de nadruk dat elk van deze thema's of verhaallijnen in de bijbel vanaf het begin tot het einde door werkt.

Dat is overduidelijk bij het thema van de schepping. Uiteraard de schepping als thema wat genesis één en twee daarover te melden hebben, werkt door tot het einde van de schepping. Maar de schepping heeft geen einde, alleen maar een vernieuwing.

Hetzelfde geldt voor het statuut van menselijke wezens; het geldt voor de zondeval, die ons duidelijk maakt wat zonde is; het geldt in hoge mate voor de belofte van de verlossing. Want de verlossing wordt de hoofdlijn van de geschiedenis: vanaf Gen 3:15 al, hoe krijgt de belofte van de verlossing vorm? Door de keuze van een geslacht: eerst dat van Sem, dan Terach, daarbinnen weer Abraham.

De uitverkiezende genade van God maakt zich een geslachtslijn die uiteindelijk leidt tot de verkiezing van het volk Israël. Eerst verkiest God als het ware een geslachtslijn, daarbinnen een drager van de zegen: Abraham, Izaäk, Jacob, Jozef, en daarbinnen zal het volk dan ontstaan.

Binnen het volk, vervolgens, wordt ook weer iemand aangewezen: koning David met name in 2 Samuël 7, die als de gezalfde vorst het volk representeert naar God toe, maar een God representeert naar het volk toe, en zo komt er een nieuwe fase tot stand waarin de belofte van de verlossing een andere gedaante krijgt.

Zo kwamen we uit bij het thema van de lijdende knecht: Wie is dat? Op één niveau is dat Israël zelf; op een ander niveau is dat de ware representant van Israël, de Messias.

In ieder geval hebben we daarop laten volgen: twee grote eindpunten, visioenen zeg maar, van de toekomst in het oude testament, dat van de opstanding van Israël in Ezechiël 37, Zoals gezegd, maar ook dat van de nieuwe schepping in Jesaja 65.

Daarna hebben we gezegd, dat al deze lijnen samenkomen, dit zijn als het ware prismatische lijnen, verschillende kleurschakeringen, dat zij samenkomen in het grote witte licht van Jezus Christus, Die als het vlees geworden woord, dit alles in Zich vervat, Markus 1:14-15.

En in Hem komt deze hele geschiedenis voorlopig tot een besluit. Daarom hebben we Johannes 19:30 gelezen, waar we die fraaie uitdrukking “tetelestai” horen: “het is volbracht”.

Nu zijn we bezig met de opwekking, de opstanding, van Jezus. Net alsof we die laatste twee thema's van het oude testament: “opwekking en “nieuwe schepping” in Jezus nog een keer krijgen, maar dan zit er één nieuw element tussen, dat zullen we nog wel merken.

We moeten het hebben over de opstanding van Jezus, dat hebben we al gedaan voor een deel, maar nu moeten we ook spreken over de wijze hoe die opstanding het probleem van de zonde oplost. Dat is in het oude testament voor een deel verborgen gebleven.

Maar nu in de tijd van het nieuwe testament wordt duidelijk dat deze koning gekomen is om zijn volk te verlossen dat wil zeggen, om zijn volk te bevrijden van de zonde, Lucas 2:44??? (of Luc 1:68???) Belangrijke tekst die we in het kader van de vervulling gelezen hebben, en waar natuurlijk ook de bespreking van de Romeinenbrief aan gewijd is.

Dus dat zal ons tweede grote thema worden in deze afronding van ons verhaal: op welke manier de opstanding van Jezus en de komst van Jezus dat grote probleem oplossen wat heel ver terug in het verhaal, bij de zondeval in genesis 3, een grote rol speelt. Waar het in de belofte van de verlossing om te doen is.

Zo komen die lijnen, die in het oude testament hier en daar verborgen raakten, die komen nu juist in het nieuwe testament helder en krachtig bij elkaar.

Daar wil ik bij lezen Psalm 16. Bij elk van deze bijbelgedeelten hoort ook een psalm. Bij het thema “opstanding” is het Psalm 16.

Petrus citeert deze psalm in zijn grote toespraak in Jeruzalem, dat zegt dan tegen het volk dat zij Jezus de Messias aan de Romeinen hebben overgeleverd, dat die Hem gedood hebben, maar dat God zijn Messias trouw is gebleven. Israël kan erop vertrouwen dat deze Messias zichtbaar, weliswaar, ten onder is gegaan, maar dat in werkelijkheid, in Gods werkelijkheid, de Messias leeft en overwonnen heeft.

Psalm 16: 10. David spreekt hier profetisch de woorden van de Here Jezus uit: “Want Gij zult mijn ziel in de hel niet verlaten; Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie.”

Dat heeft de Heere God ook inderdaad niet toegelaten, maar Hij heeft met kracht Zijn Zoon aangesteld om koning van Israël en van de wereld te zijn.

Geheel in overeenstemming met de geest van de heiligmaking. Dat heeft Hij gedaan, volgens Rom 1:4, uit de opstanding der doden. Het is de opstanding van Jezus die Hem nu deze status geeft, met volle macht en volle gezag. Zo wordt hij Jezus Christus onze Heere, de Here van Israël, de Here van de gelovigen uit de volkeren.

Als voorproefje van de tijd die komen zal, dat Hij Heer zal zijn over de hele wereld.

Tekst 15: Rechtvaardiging: Rom 3:21-26; Psalm89.

Rom 3

21 ***Maar nu is de rechtvaardigheid Gods geopenbaard geworden zonder de wet, hebbende getuigenis van de wet en de profeten:***

22 ***Namelijk de rechtvaardigheid Gods door het geloof van Jezus Christus, tot allen, en over allen, die geloven; want er is geen onderscheid.***

23 *Want zij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods;*

24 ***En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is;***

25 *Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening, door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden, die te voren geschied zijn onder de verdraagzaamheid Gods;*

26 *Tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid in dezen tegenwoordigen tijd; opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende dengene, die uit het geloof van Jezus is.*

Waarom dit opgenomen? Omdat eigenlijk nergens anders dan juist in het nieuwe testament, en daarin dan weer in het bijzonder in de brieven van Paulus, blijkt dat de functie van de bevrijding, de pointe van de bevrijding liever gezegd, en de ware inhoud van Gods belofte uiteindelijk draait om het doorzetten van Gods gerechtigheid.

Dat hoort ook prachtig bij de hele lijn die we al gezien hebben: de mens is geroepen om in een liefdevolle geestelijke gemeenschap God te leven, daar valt hij uit weg, hebben we gezien in wat we de zondeval noemen, en nu gaat het erom dat Gods gerechtigheid wordt hersteld, maar ook dat de gerechtigheid van de mens moet worden hersteld.

Het oude testament spreekt over die beide dingen: het spreekt over de lijdende knecht die de zonde draagt; het spreekt over de opstanding en het nieuwe leven; het spreekt ook over het paaslam dat geslacht moet worden om de zonde te kunnen bedekken, de schuld te kunnen vergeven, zodat de mens en God weer in een relatie kunnen staan.

Maar het totale verhaal van Gods bedoeling om juist aan het kruis de volstreekte genoegdoening tot stand te brengen van de zonde en schuld, de gerechtigheid van God als het ware te herstellen, de eer van God te herstellen, dat is in het oude testament niet een duidelijke heldere gedachte. Dat moeten we, terugkijkend vanuit het nieuwe testament, in het oude testament op verschillende niveaus terugvinden.

We hebben in het oude testament, werd al genoemd, de overgang van de opstanding naar de nieuwe schepping. We gingen van Ezechiël 37 naar Jesaja 65.

We hadden een hint van de zondevergeving in Jesaja 53, dat was de stap daarvoor: de lijdende knecht, opstanding, nieuwe schepping.

Maar in het nieuwe testament zullen we het zou moeten doen: opstanding; rechtvaardiging door het geloof; dan de nieuwe schepping of de nieuwe heerlijkheid.

We hebben hier dus te maken met die nadrukkelijke tussenstap van de opstanding als oplossing van het probleem van de zonde. Daarmee grijpen we dus terug naar het derde onderdeel, naar de derde tekst: Genesis 3:6 en 7 de zondeval, en Psalm 51.

Romeinen 3 geeft dus de leer van de rechtvaardiging door het geloof alleen.

Rom 3:21: Maar nu is de rechtvaardigheid Gods, of de gerechtigheid van God, geopenbaard geworden zonder (de) wet, hebbende getuigenis van de wet en de profeten.

Let op hoe ik hier de lidwoorden weglaat, respectievelijk benadruk: dus buiten zoiets als wet om is gerechtigheid geopenbaard, zonder het beginsel van een wet, een eis, een gebod of verbod van Gods zijde.

Maar er is een getuigenis van de wet, dan wordt de thora bedoeld, van deze gerechtigheid.

Getuigenis hebben van wil zeggen: het is aanwezig, het wordt erin aangekondigd, er wordt op gehint, maar het wordt niet in zijn volle breedte ontwikkeld.

22: namelijk de gerechtigheid van God door het geloof van Jezus Christus- wat kan betekenen: door het geloof in Jezus Christus en door de trouw van Jezus Christus, ik denk hier vooral aan door het geloof in Jezus Christus, tot allen (komt die gerechtigheid), over allen die geloven.

Het wordt aan alle aangeboden: wanneer ze in die Christus geloven ontvangen ze de gerechtigheid die uit God is, maar hij komt ook “over allen”, hij wordt effectief, geldig voor allen die geloven, en Paulus wil vooral dat “allen” benadrukken, want er is geen onderscheid.

In deze “allen” is er geen onderscheid meer tussen Joden en nietJoden.

Hoe komt dat? Vers 25: Christus is voorgesteld tot een verzoening, een verzoendeksel, daar wordt verwezen naar het oude testament naar de Groteverzoendag, waar het bloed gesprenkeld moet worden op de bovenkant van de ark, waarop die twee cherubs stonden met hun vleugels. En wanneer het bloed op de bovenkant gesprenkeld is, wordt daarmee verzoening tot stand gebracht.

Een verzoening door het geloof in Zijn bloed - dat je niet verleiden door de vertaling te volgen “door het geloof in zijn dood”, want het gaat dus echt om Zijn bloed, om de wijze waarop Hij gedood is. Hij is gedood in Gods ogen, in Gods voorzienigheid, op de manier waarop een offer gebracht wordt.

Je zou zeggen, het is alleen maar een kwestie van Zijn sterven, nee, maar het is noodzakelijk geweest ook dat die Romeinse soldaat de speer nam en het lichaam van de Heer Jezus doorboorde, en er bloed vloeide. Met dat bloed – zegt de Hebreënbrieff - is de Hogepriester Jezus dan ook het heiligdom binnengegaan; daarmee heeft Hij verzoening gedaan.

Door de vergeving van de zonden die te voren geschied zijn /waren, onder de verdraagzaamheid van God.

Dat is de manier waarop Gods gerechtigheid hersteld wordt, niet alleen maar met een opwekking van mensen die geestelijk dood zijn, Ezechiël 37, en ook niet alleen maar met een herstel van de schepping, ons eenzijdige daad van God.

Nee, er is een tussenliggende belangrijke stap nodig: de verzoening door Zijn bloed. En het geloof is daarom het middel om je daarmee aan te sluiten.

Hierbij hoort psalm 89, bijvoorbeeld:

33 Zo zal Ik hun overtreding met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheid met plagen.

34 Maar Mijn goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen, en in Mijn getrouwheid niet feilen.

Kijk eens hoe mooi het hier staat, en hoe verborgen. “Ik zal *hùn overtreiding met de roede bezoeken*”: Israël en de volken beide staan onder Gods oordeel, en hebben de roede van Gods toorn over zich afgeroepen.

Hij zal ook hun ongerechtigheid met plagen moeten vergelden.

Maar dan in vers 34: Mijn goedertierenheid zal ik van Hem niet wegnemen, dat is Christus, en in Mijn getrouwheid niet feilen.

Er is er één te midden van het hele volk waaraan God zijn goedertierenheid kan schenken, dat is Christus. En via Hem bereikt dat dus ook alle anderen.

Hij wordt ook genoemd in vers 27, ook daar gaat het over de Messias: Hij zal Mij noemen: Gij zijt mijn Vader! mijn God, en de Rotssteen mijns heils!

“*Hij zal Mij noemen*” - zegt David hier namens de Here God –

“*Gij zijt mijn Vader*” – dat is de Here God –

“en de Rotssteen mijns heils!”.

Spreekt de Here God verder, vers 28: “Ook zal Ik hem ten eerstgeborenen zoon stellen, ten hoogste over de koningen der aarde.”

Zo wordt het koningschap van Jezus bevestigd.

34. Maar Mijn goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen, en in Mijn getrouwheid niet feilen.

De eeuwige barmhartigheid aan de Messiaanse Koning toegedacht.

Psalm 89 spreekt er dus over dat in de Messiaanse Koning God steeds een aanknopingspunt heeft om barmhartigheid te betonen aan zijn volk.

Vers 15: Gerechtigheid en gericht zijn de vastigheid Uws troons; goedertierenheid en waarheid gaan voor Uw aanschijn henen.

Zeker, gerechtigheid en gericht zijn de vastheid van Uw troon. De andere kant is: goedertierenheid en waarheid gaan voor uw aanschijn heen.

Die beide in balans: goedertierenheid die de zondaar vergeven wil; waarheid die niet anders kan dan de zonde veroordelen.

Dat is precies ook pointe van de gerechtigheid van God die het op die in Romeinen 3 geopenbaard wordt. Het betekent genade voor ons die geloven; maar het betekent de veroordeling, en het oordeel van de dood, voor Christus die in mijn plaats trad.

Dat Hij in mijn plaats is getreden, wordt feitelijk geldig op het moment dat ik in Hem geloof. Want dat houdt in dat ik mij met Hem identificeer, of beter nog: dat God mij met Jezus identificeert.

Dat is het reële gevolg van de daad van bekering, van de aanname van Christus in geloof.

Noodzakelijke tussenstap dus tussen de opwekking van Jezus, die dan door de rechtvaardiging die uit geloof is als het ware een bron wordt van nieuw leven allen geloven.

Nu wordt de tekst uit Col 2 heel belangrijk, waar wij gelezen hebben dat wij deel krijgen aan de opwekking van Jezus, we zijn ook met Hem opgewekt, dat is door het geloof in de werking van God die Hem uit de doden gewekt heeft.

Dus als wij ook geloven dat Jezus uit de doden is opgestaan, wat het enig juiste geloof is ten aanzien van Jezus, dan wordt dit ook op ons van toepassing.

Dat is een juridische toepassing, dat is geen fysische verandering die in ons plaatsvindt, het is een verandering vooral van status.

Interessant dat de Romeinenbrief daarentegen niet de juridische status benadrukt, maar dat die juist weer spreekt over de feitelijke verandering. En die feitelijke verandering wil zeggen dat wij in een vernieuwing van het leven zullen leven.

In Rom 6:4 vinden we dan het praktische gevolg.

Wij zijn dan met Hem begraven, door den doop in den dood, opdat, gelijkewijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden.

want wij zijn dan begraven met Hem door de doop in de dood - dat is dus onze situatie, dat is de feitelijke juridische status die wij hebben.

En dan komt het praktische: *opdat gelijkewijs Christus uit de doden opgewekt is - historisch feit - tot de heerlijkheid van de Vader - dat was het doel ervan - zo ook wij in nieuwigheid des levens zouden wandelen.*

Het gaat om een praktisch gevolg, dat onze levens ook in praktische zin vernieuwd moeten worden op grond van de opstanding van Christus. Het gaat dus niet over onze status waar Col 2 over spreekt, namelijk dat we met Hem zijn opgestaan.

In Romeinen 8 vind je wel nog dit, dat het dan gaat om een leven in overeenstemming met de Geest. Zo Christus' opstanding dus was naar de Geest der heiligheid, Romeinen 1:4, zo hoort ook ons leven te zijn volgens de wet van de Geest van het levens, Rom 8:2.

In Rom 8:4: opdat de rechtvaardige eis van de wet vervuld zal worden in ons die niet naar het vlees wandelen maar naar de Geest.

Als het over opstanding gaat in de Romeinenbrief, dan ziet dat vooral op de vernieuwing van het leven; als het over de dood van Jezus gaat in de Romeinenbrief, gaat het vooral over onze éénwording daarmee, dan gaat het over onze status.

Openbaringen

Tekst 16: Heerlijkheid: Op 21, vers 1 tot begin van vers 6.

Dit is het hoogtepunt van de hele Bijbelse geschiedenis, hier gaat alles naartoe. Alle teksten die het Bijbelse verhaal dragen, heel de geschiedenis van de mensheid: alle grote gebeurtenissen in Gods heilsgeschiedenis zijn erop gespitst om dit punt te gaan bereiken.

Op 21:

- 1 *En ik zag een nieuwen hemel en een nieuwe aarde; want de eerste hemel, en de eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer.*
- 2 *En ik, Johannes, zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, nederdalende van God uit den hemel, toebereid als een bruid, die voor haar man versierd is.*
- 3 *En ik hoorde een grote stem uit den hemel, zeggende: Ziet, de tabernakel Gods is bij de mensen, en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen en hun God zijn.*
- 4 *En God zal alle tranen van hun ogen afwissen; en de dood zal niet meer zijn; noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan.*
- 5 *En Die op den troon zat, zeide: Ziet, Ik maak alle dingen nieuw. En Hij zeide tot mij: Schrijf, want deze woorden zijn waarachtig en getrouw.*
- 6 *En Hij sprak tot mij: Het is geschied. Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde.*

Vers 1: Dat is een vernieuwde hemel en een vernieuwde aarde. Dat is niet, dat God opnieuw een schepping tot stand brengt.

We lezen in Gen 2:1 dat God het scheppen van al deze dingen deed om het laosot???, om het maken. Dat betekende: Hij heeft het geschapen om het een definitieve vorm te geven, om het te bewaren, maar het kan ook betekenen dat Hij het geschapen heeft om het te volmaken. Er staat immers, dat God zag dat het zeer goed was, maar niet dat God zag dat het volmaakt was.

Dan staat er ook nog bij: “*de zee was niet meer*”.

Broeder Post, die in de Bijbelkiosk zat in Amsterdam, waar ik catechese van kreeg jarenlang, had het erover dat hij in de trein naar Zandvoort wel eens tegenover iemand zat, die er helemaal klaar was voor het strandleven: korte broek aan, emmertje en schepje voor het zoontje bij zich, gebruind gezicht - dus niet de eerste keer dat hij naar het strand ging, en broeder Post dan een praatje met hem begon. Dan zei broeder Post: wat jammer nou, dat straks de zee er niet meer is. En was de reactie: “Als de zee er niet meer is, hoe kan dat nou?”, dan citeerde broeder Post deze tekst: Er komt straks “een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, maar de zee zal niet meer zijn”.

Ik weet niet of je dat heel letterlijk moet nemen, dat de zee er niet meer zal zijn, of dat klimatologisch wel kan; de zee is een heel belangrijke factor in het weer, in de seizoenen die we hebben. Maar wellicht is er straks een hele andere ordening in de natuur, waardoor ook zonder een grote zee het klimaat voor ons heel goed is.

Maar dat kan ook symbolisch zijn: de zee is het symbool immers van de wereld van de heidenen, en hoort bij de machten van de chaos en de dood. Lees maar in Op 20:13: de zee gaf de doden die in haar waren, de zee gaf al die doden weer terug.

Ongetwijfeld trouwens is dit de motivatie voor het “zeemansgraf”, het idee dat je ook in de zee begraven kunt worden. De zee zal die doden weer opgeven, net zoals de dood en de hel de doden die in hen waren terug geven.

Dat is een grote gebeurtenis aan het einde der tijden; alles heeft daar naartoe geleefd. Johannes ziet dat in een visioen, vers 2: *Ik, Johannes zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, neerdalende van God uit de hemel, toebereid als een bruid, die voor haar man versierd is.*

Wat is nou dat hemelse Jeruzalem? Het is een symbool van het herstel van de hele mensheid, er is een enkele mensheid, die ene mensheid is dat ene volk van God, terwijl toch daarbinnen het volk Israël een bevoorrechte plaats heeft. Net zoals de stam van Juda een evoorrechte plaats had binnen de stammen van Israël. Zo heeft Israël een bevoorrechte plaats te midden van de hele mensheid, vandaar dat die heilige stad die neerdaalt het nieuwe Jeruzalem is.

Dit is de bruid. Daar kun je verschillend over denken wie de bruid is.

- Henk Binnendijk zal zeggen, dat is Israël plus de gemeente, dus heel Israël dat vanuit de uitverkiezing behouden wordt, en heel de gemeente die op grond van geloof behouden wordt. Dat is samen die bruid.
- Anderen zeggen: nee, dat is de gemeente, ook bestaande uit Joden en niet Joden. Maar er is ook nog een Israël op aarde, dat is onderscheiden van de heilige stad die nu naar beneden daalt. Dat is meer de lijn van mensen als Scofield en Darby.

Hoe het ook zij, het gevolg van het neerdalen van de heilige stad is een nieuwe verhouding tussen God en de mens; het is eigenlijk het herstel van de verhouding tussen God en mens die in het die in het paradijs aanwezig was: God die wandelde in de avondschemering en dan graag conversatie had met de mensheid, met Adam en Eva.

Zo horen we in vers 3: En ik hoorde een grote stem uit den hemel, zeggende: Ziet, de tabernakel Gods is bij de mensen, en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen en hun God zijn.

Nu is die tabernakel anders dan het wonen van God in de schepping in Genesis 2. Waarom is dat zo? Omdat een tabernakel altijd een plaats is, waar God en de mens die Hem daar ontmoet, is afgezonderd van de rest; het is een heilige plaats, en dat is nodig, omdat er in de wereld zonde of zwakte of iets is wat niet in overeenstemming is met Gods karakter.

Die tabernakel, stel ik mij voor, heet hier zo, omdat als God gaat wonen bij de mensen, het ondenkbaar is, dat er geen herinnering is aan de zonde. In die zin namelijk dat er wel degelijk een herinnering is aan Degene die de zonde heeft gedragen en opgelost.

Dus als we zeggen: God tabernakelt bij de mensen, of Gods tabernakel is bij de mensen, zeker dat is het herstel van de relatie tussen God en mens. Maar dat is met de herinnering aan het grote werk dat Christus gedaan heeft om deze relatie weer mogelijk te maken. *Hij zal bij hen wonen en zij zullen Zijn volk zijn. God zelf zal bij hen en hun God zijn.*

Ruimer en indringender kun je het niet zeggen: volkomen aanwezigheid, presentie van God bij zijn volk, of Zijn volk bij Hem. Dat is een volmaakte geestelijke band die daardoor ontstaat.

In de gemeente hebben we daar trouwens een voorproefje van. In Johannes 14:23: Als u Mij lief heeft en Mijn woord bewaart, Mijn Vader Ik u lief hebben, Ik zal woning bij hem maken, en Mijn Vader zal bij hem wonen.

Vader en Zoon slaan als het ware hun kamp op in ons leven, wel met die twee voorwaarden:

- (1) Christus liefhebben, zodat de vader ons kan liefhebben;
 - (2) Zijn woorden bewaren zodat wij ook in zuiverheid leven.
- Dan willen Vader en Zoon bij ons wonen.

Iets eerder wordt al gezegd, in vers 9, Joh 14, dat de Heilige Geest bij ons woont.

Hier is, datgene wat in de gemeente dus al een realiteit is, ook een realiteit voor de hele mensheid.

Vers 4: En God zal alle tranen van hun ogen afwissen; en de dood zal niet meer zijn; noch rouw, noch geweent, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan.

Die “eerste dingen” dat die hele verdorven dingen, die schepping die door de zonde mismaakt geraakt is, gebroken is, die niet langer Gods wil voltrekken kan, die vol is van kwaad in allerlei betekenissen: het kwade dat mijn bestaan bedreigt, het kwade dat mij schuld oplevert, en mij verleiden kan; het kwade van geweld in de wereld, hoort allemaal bij de eerste dingen zoals zij geworden zijn in de zondeval.

We hebben het hier over punt 1 tot en met 15 van ons verhaal. Van de 15 teksten, dat alles is weg, behalve al datgene wat God daarin gedaan heeft. De opstanding van Israël is nu een feit; de nieuwe schepping van Jesaja 65 is aangebroken. Het tetelestai, het isi volbracht, van Jezus, is nu ook alom zichtbaar in de werkelijkheid in de schepping uitgedrukt.

Het begon als dat woord van Jezus aan het kruis: “Het is volbracht”: in beginsel is alles nu gereed, in beginsel is alles klaar. Nu kan het grote herstelwerk beginnen; de wending is gekomen.

En vanuit dat punt is het door de geschiedenis heen uiteindelijk tot dit moment gekomen, dat de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem zal neerdalen van de hemel.

Daar zit nog een hele voorgeschiedenis aan vast; ik meen dat er een duizendjarige geschiedenis aan vooraf gaat, dat vóór die 1000 jaar er nog een hele zware periode zal zijn van minstens zeven jaar, die we dan de grote verdrukking noemen.

Over dat soort details valt nog heel wat te zeggen, maar in ieder geval het einde van die 1000 jaar, dat is zoals Paulus zegt in 1 Cor 15, dan zal Christus uiteindelijk het koninkrijk teruggeven aan God, aan de Vader, en dan zullen deze gebeurtenissen dus beginnen.

Laatste tekst die ik hier wil noemen is vers 5: En Die op den troon zat, zei: Ziet, Ik maak alle dingen nieuw. En Hij zei tot mij: Schrijf, want deze woorden zijn waarachtig en getrouw.

“Zie ik maak alle dingen nieuw”, dus die dingen zijn er nog wel, maar die worden nu vernieuwd, dat is iets anders dan “Ik maak nieuwe dingen”. Daarom moeten we zeggen in vers 1: het is de vernieuwde hemel en de vernieuwde aarde. Omdat in vers 5 staat: “*zie ik maak alle dingen nieuw*”.

Het is het slotwoord van God in de geschiedenis; in vers 6 zegt Hij tegen Johannes, de ziener hier, woorden die mee-resoneren met “het is volbracht” aan het kruis. Hier zegt Hij: “het is geschied”, het is allemaal gebeurd.

In het Grieks zijn die twee uitdrukkingen verschillend.

- Tetelestai wil zeggen: het is aan zijn eind gekomen, het is aan zijn doel gekomen. Dus nu hebben we het eindpunt bereikt van wat er in de geschiedenis gebeuren moet.
- Hier zegt Hij tegen Johannes: gegonaan???, Dat komt van ginomai ???= worden.

Alles wat moest, wat uit de telos voort het komen moest, uit dat woord van Christus voortkomen moest, dat is nu werkelijkheid geworden.

Dat verschil zou je dus moeten maken, tussen het woord van Christus aan het kruis “tetelestai” oftewel: het is nu aan zijn doel gekomen, het is volbracht, in beginsel. En dan dat woord hier gegonaan???: hiermee komt de geschiedenis pas echt aan zijn einde.

Daar zit dus verschil tussen, zoals er ook verschil zit tussen het scheppingswerk van God en het maaksel van God. De dingen die God geschapen had, Genesis 2, laosot, om die in de geschiedenis verder te volbrengen en te bewaren.

Zo is het met het woord tetelestai aan het kruis en het woord gegonaan??? (het is geschied?), in Op 21:6.

Vers 6: En Hij sprak tot mij: Het is geschied. Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde.

Hij is aan het begin van de schepping, Hij is aan het begin van de roeping van Abraham, Hij is aan het begin van de roeping van Israël, Hij is aan het begin van het koningschap in Israël, Hij is het begin van het herstel van Israël onder Ezra en Nehemia, Hij is een begin in de geschiedenis, in de incarnatie, is begin van het herstel van de mensheid ???; Hij is het begin in de geschiedenis, in de incarnatie in Bethlehem, Hij is het begin van

het herstel van e mensheid van zonde en schuld aan het kruis, Hij is heyt begin van de geschiedenis van de gemeente als de Heer van de gemeente; Hij is het begin en Hij is het einde van alle dingen, want in Hem komt uiteindelijk alles tot zijn doel, komt alles tot rust, in Hem zal uiteindelijk God ook kunnen rusten.

En als God in Hem kan rusten, dan, mag je toch zeggen, kunnen wij ook in Hem rusten.

“*Wie overwint zal alles beërven*”, zegt vers 7, en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn.

Die zonen zijn wij geworden.